TALOUS TUTUKSI

Tervetuloa

Talous tutuksi -koulutukseen

Tilastokeskus

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

SUOMEN PANKKI
FINLANDS BANK
EUROSYSTEM

nyt
Nuorten yrittäjyys ja talous
Ung företagsamhet och ekonomi

HYOL · FLHS

PÖRSSI SÄÄTIÖ

OIKEUSPALVELUVIRASTO
RÄTTSTJÄNSTVERKET

FINANSSIALA

Talous tutuksi -koulutus

TALOUS TUTUKSI 2025

Helsinki, perjantai 29.8.2025

OHJELMA

klo 8.30 Aamukahvit

klo 9.00 Avauspuheenvuoro
Opetusneuvos Nina Penttinen, Opetushallitus

klo 9.10 Suomen talouskatsaus
Pääjohtaja Olli Rehn, Suomen Pankki

klo 9.57 Pörssipäivän avaus kellonsoitolla
Toimitusjohtaja Sari Lounasmeri, Pörssisäätiö
Toimitusjohtaja Henrik Husman, Nasdaq Helsinki

TAUKO

klo 10.20 Kestävä talousosaaminen
Erityisasiantuntija Mette Ranta, Oikeuspalveluvirasto
Yliopistonlehtori Marilla Kortesalmi, Itä-Suomen yliopisto

klo 11.00 Suomen kestävän talouden edistäminen ja seuranta
Tutkimuspäällikkö Jukka Hoffrén, Tilastokeskus

LOUNAS

TALOUS TUTUKSI 2025

Avauspuheenvuoro

Nina Penttinen

Opetusneuvos, Opetushallitus

TALOUS TUTUKSI 2025

Suomen talouskatsaus

Olli Rehn

Pääjohtaja, Suomen Pankki

SUOMEN PANKKI
EUROJÄRJESTELMÄ
FINLANDS BANK
EUROSYSTEMET

Käänne käsillä? – Keskuspankin itsenäisyys sekä Euroopan ja Suomen talouden tilannekuva

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien
Talous tutuksi -koulutus 29.8.2025

Pääjohtaja Olli Rehn
Suomen Pankki

Päivän epistola

1. Keskuspankin itsenäisyydestä
2. Keskuspankin tehtävät ja EKP:n päätöksenteko
3. Euroopan ja Suomen talouden tilannekuva ja haasteet

Kaksi klassikkoa: luottamus rahaan on yhteiskunnan peili

- ”Lenin oli varmasti oikeassa. Ei ole juonikkaampaa ja varmempaa tapaa kumota vallitseva yhteiskunnallinen järjestys kuin turmella sen valuutta.”

  John Maynard Keynes 1920 (tosin ei Lenin ehkä näin sanonut!)

- ”Kansakunnan rahajärjestelmän tila on oire sen kaikista vaivoista.”
- ”Der Zustand des Geldwesens eines Volkes ist ein Symptom aller seiner Zustände.”

  Joseph A. Schumpeter, *Das Wesen des Geldes*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1970 (1917)

- Schumpeter pätee myös EU:n talous- ja rahaliittoon. Yhteisvaluutan tila riippuu koko Euroopan ja unionin tilasta, yhteiskunnan ja demokratian tilasta. Vastaavasti euron perustan uudistamisella on rahajärjestelmää suurempi merkitys.

Kova paine keskuspankin itsenäisyyttä kohtaan

- *Trump's attack on Fed shifts market bets on interest rates and inflation* (Financial Times 26.8.2025).
- Presidentti Trump haluaisi Federal Reserven laskevan korkoja kasvun vauhdittamiseksi.
- Pääjohtaja Jerome Powell on torjunut Trumpin paineen ja pitänyt päänsä.
- Kyse keskuspankin itsenäisyydestä ja rahapolitiikan uskottavuudesta.

Miksi keskuspankin itsenäisyys on tärkeää?

- Hintavakaus on keskuspankin päätehtävä.
- Itsenäinen keskuspankki pystyy tekemään pitkäjänteisiä päätöksiä ilman lyhyen aikavälin poliittista painetta.
- Kun keskuspankkiin luotetaan, ihmiset ja yritykset uskovat sen pitävän kiinni hintavakaudesta.
- Euroopassa keskuspankin itsenäisyys on ankkuroitu EU:n perussopimukseen.
- Ei ole silkkaa sattumaa, että euroalueen inflaatio on nyt 2 prosentin tavoitteessa – yhteys keskuspankin itsenäiseen päätöksentekoon.

Euroalueen inflaatio on nyt EKP:n 2 prosentin keskipitkän aikavälin tavoitteessa

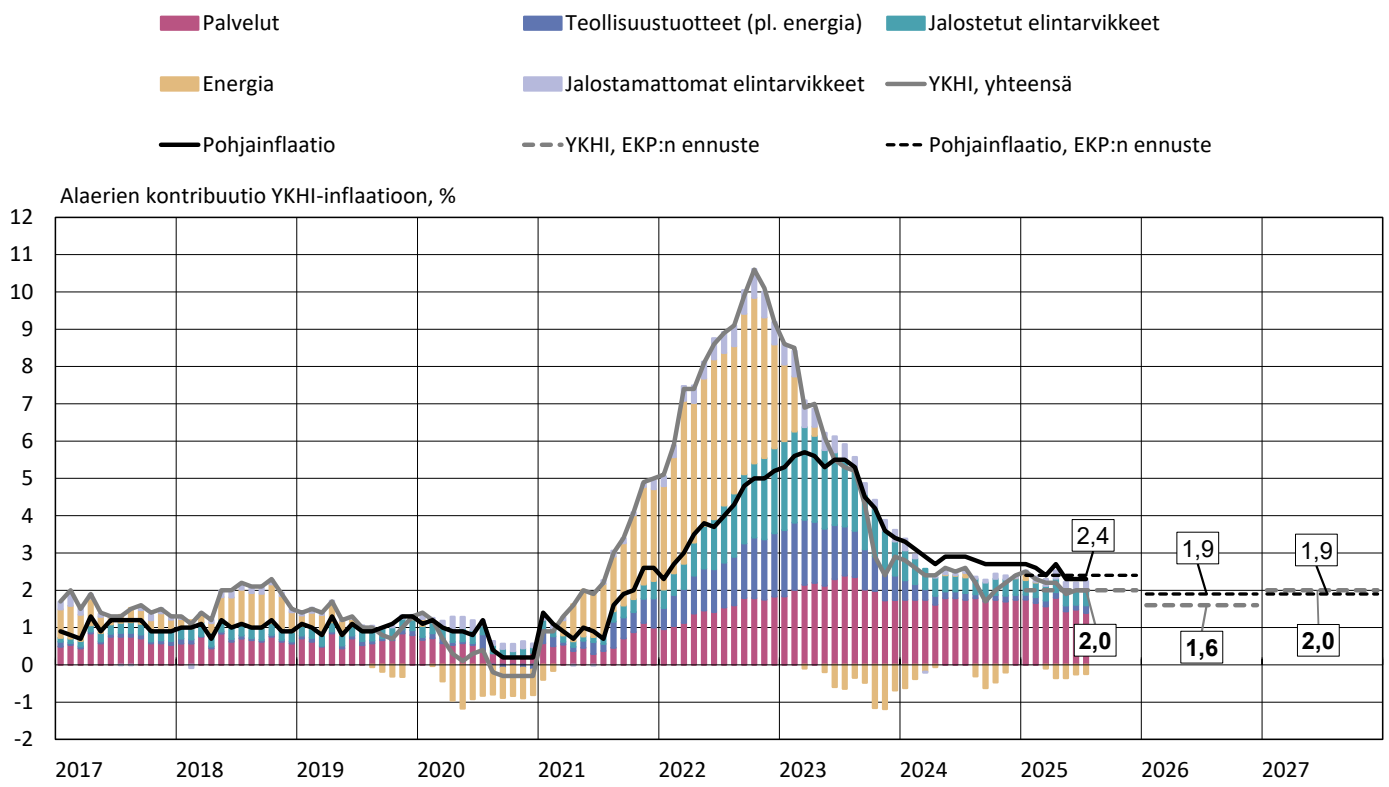

Lähteet: Eurostat ja EKP.

32426@YKHIkontrib2_varit

- Kesä- ja heinäkuun inflaatio (YKHI) = tasan 2,0 prosenttia.
- Myös palvelu- ja palkkainflaatio ovat tavoitteen tuntumassa.
- Inflaatio on lyhyellä aikavälillä kuitenkin hidastumassa alle EKP:n 2 prosentin tavoitteen.
- Alasuuntaisia inflaatioriskejä ei ole syytä aliarvioida – syynä halpa energia, vahva euro, kauppasodan kasvuvauriot, vaimentuva pohjainflaatio.

EKP:n neuvosto päättää euroalueen rahapolitiikasta – aktiivista vaikuttamista yhteisen pöydän ääressä

Varapääjohtaja Luis de Guindos
Pääjohtaja Christine Lagarde
Pierre Wunsch
sihteeri Mário Centeno
Boris Vujčić
François Villeroy de Galhau
Piero Cipollone
Boštjan Vasle
Frank Elderson
Gediminas Šimkus
José Luis Escrivá
Yannis Stournaras
Robert Holzmann
Edward Scicluna
Mārtiņš Kazāks
Isabel Schnabel
Peter Kažimír
Gaston Reinesch
Klaas Knot
Olli Rehn
Christodoulos Patsalides
Philip Lane
Fabio Panetta
Gabriel Makhlouf
Joachim Nagel
Madis Müller

Rahapolitiikkaa 6 viikon rytmissä: EKP:n päätöksenteon eteneminen, esimerkkinä 12/2024

Marraskuu | **Joulukuu** | **Tammikuu**

EKP

- Edellinen kokous 16.-17.10.
- …
- Marraskuun Ennustetyö, EKP & KKP:t
- MPC 5.-6.12.
- 5.-12.12. hiljainen jakso 7 pv
- Kahdenvälisiä keskusteluja rapon linjasta
- EKP:n neuvoston seminaari 11.12.24 rapo-kokous 11.-12.12.24
- Pääjohtaja Lagarden pressi torstaina 12.12.
- Seuraavan syklin pohjustamista ja julkista keskustelua
- Seuraava rapo-kokous 29.-30.1.

SP

- SP:n oma ennustetyö
- SP:n oma rapo-valmistelu
- SP:n johtokunta 9.12: evästys
- Muut neuvoston jäsenet äänessä pe 13.12. lähtien

Rahapolitiikkakin on joukkuepeliä…

Euroopan keskuspankin neuvosto kokoontui pääjohtaja Christine Lagarden kutsusta pohjustamaan rahapolitiikan strategiauudistusta marraskuussa 2019.

Retriitti pidettiin Hessenin prinssin Friedrich Karlin suvulle kuuluneen Kronbergin linnan pöydän ääressä marraskuussa 2019.

… joukkuepeliä kuten Euroopan kansallislajissa

Case study:
Valtti-Gnistan60
= Boys over-60
SM v. 2024

Monien kriisien Eurooppa vuodesta 2000 lähtien

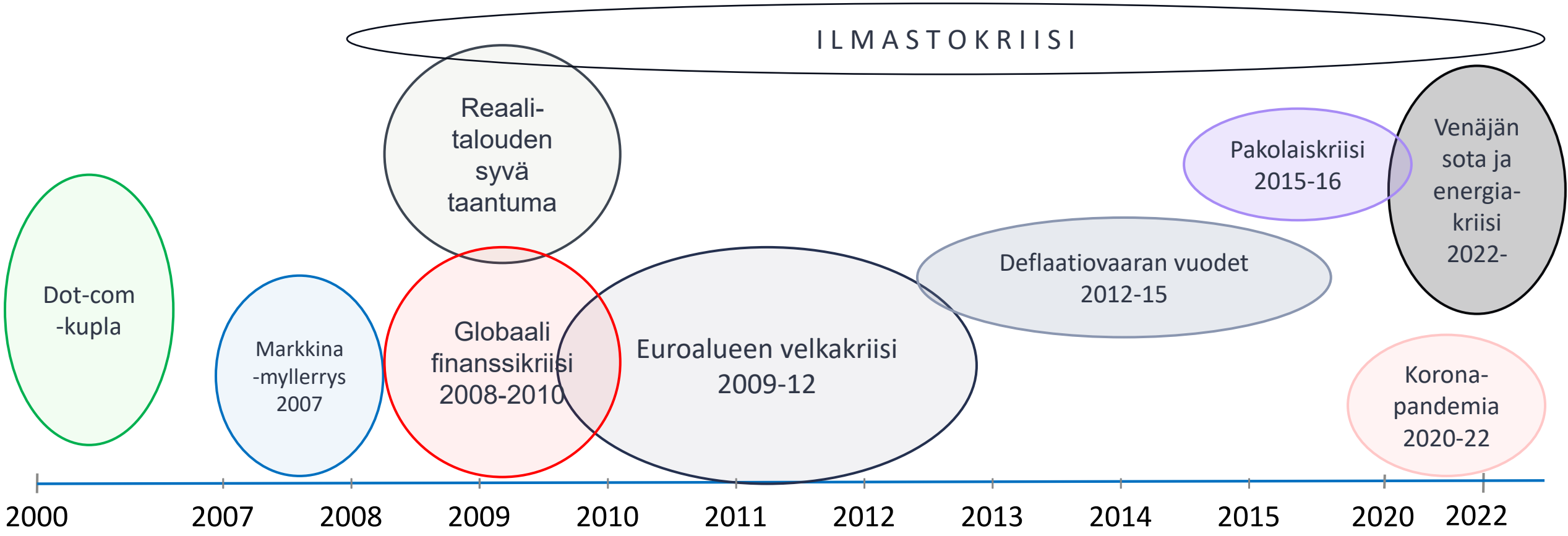

Epävarmuus taloudessa on huippuluvuissa

Indeksi kuvaa VIX-indeksistä ja Euroopan ja USA:n EPU-indeksien keskiarvosta muodostettua normalisoitua epävarmuusindikaa
Indeksin arvo kertoo, kuinka monta keskihajontaa historiallisen keskiarvonsa ylä- tai alapuolella indikaattori on.

Lähteet: CBOE, EPU, Macrobond ja Suomen Pankin laskelmat.

© Suomen Pankki, 14.8.2025, 39487@Kuvio_Riskifaktori

Euroopan talouden tilannekuva: sitkasta kasvua geopolitiikan ja kauppasodan varjossa

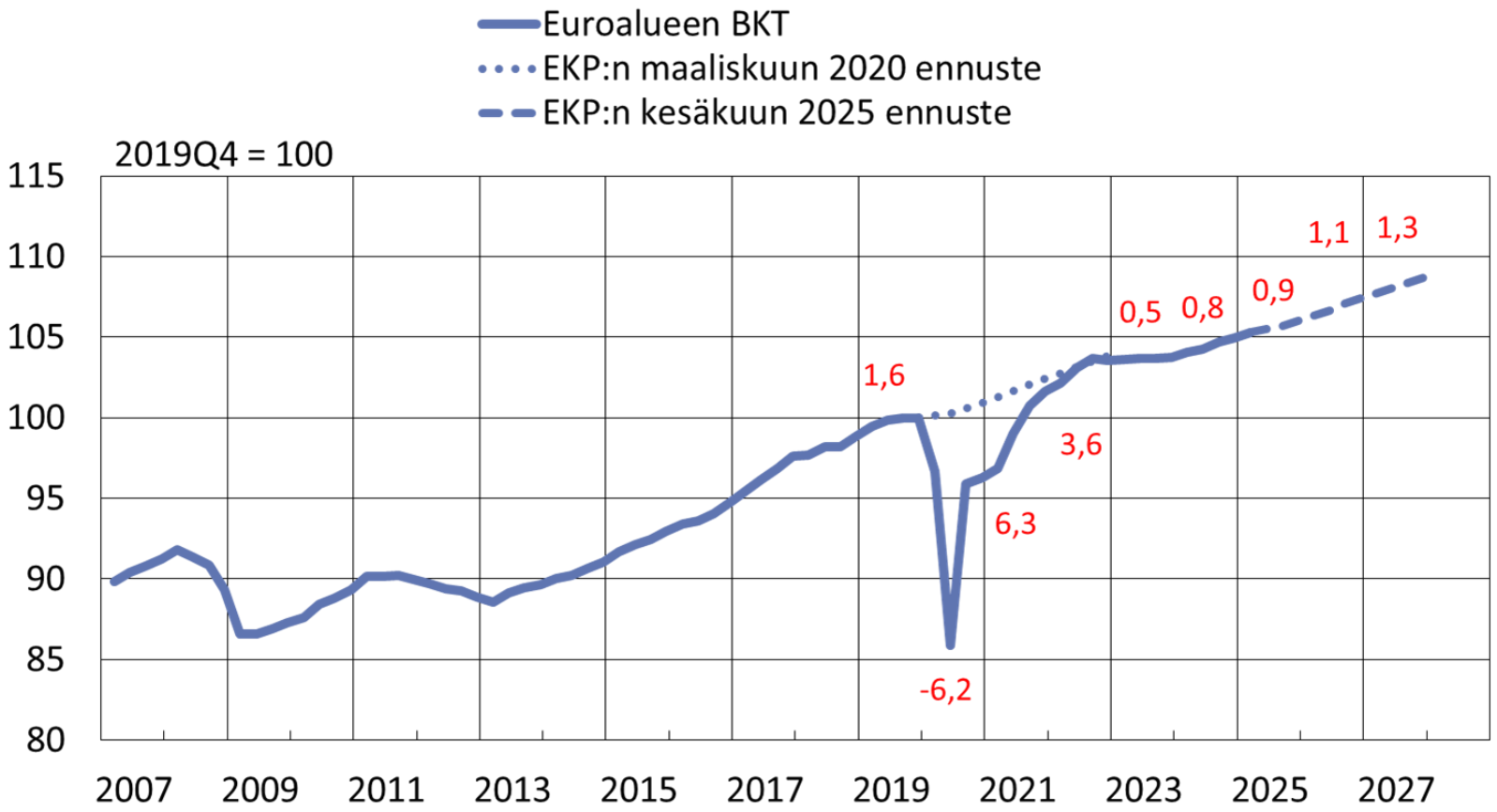

Käyrän vieressä olevat luvut ovat vuosikasvuja, %.
Lähteet: Eurostat ja EKP.

35781@MMS(2007-)_LV

- EKP:n kesäkuun ennusteen mukaan euroalueen talous vahvistuu pikkuhiljaa, kun kotitalouksien reaalitulojen kasvu parantaa ostovoimaa.
- Korkojen laskut tukevat kasvun asteittaista vahvistumista.
- Epävarmuus painaa kasvunäkymiä. Talouskasvun riskit ovat ennustettua heikomman kasvun suuntaan.

EKP:n neuvosto piti korot ennallaan heinäkuun kokouksessaan

Toteutunut ja markkinoiden hinnoittelema EKP:n talletuskorkoura

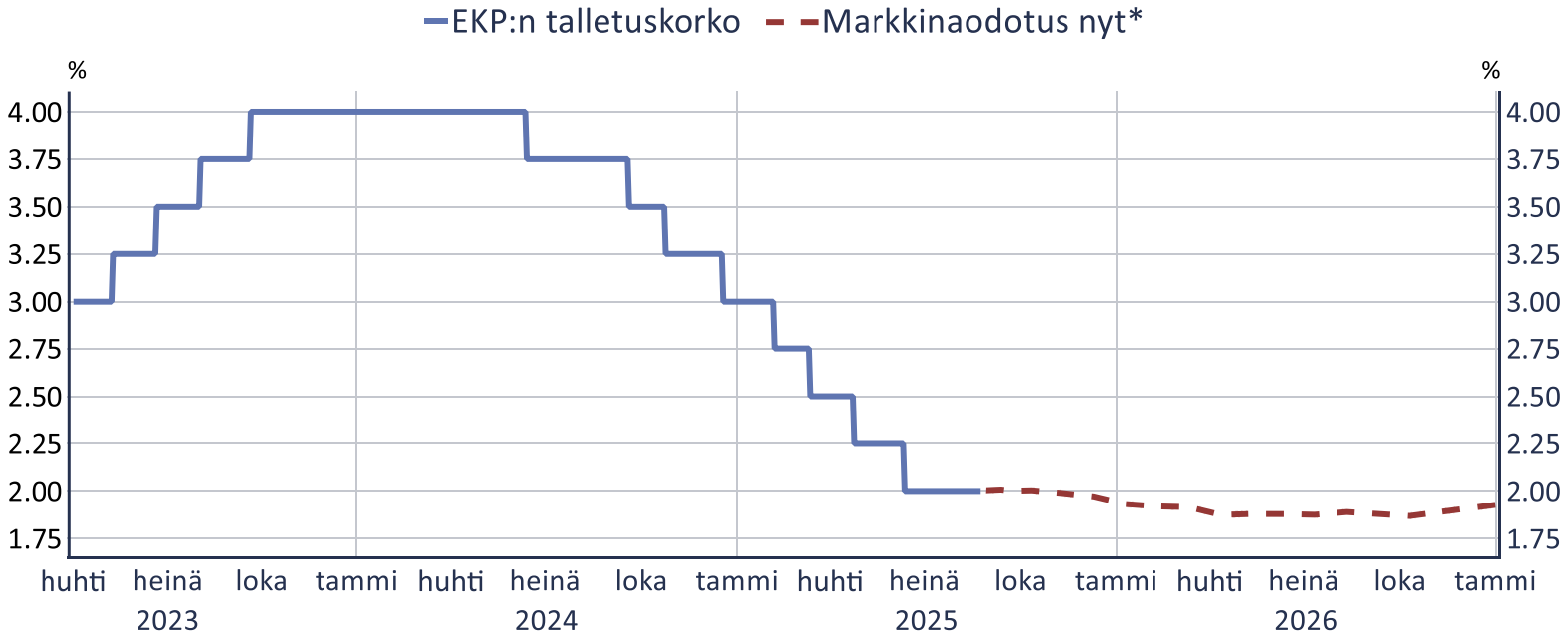

Lähde: Bloomberg.
*Suomen Pankin markkinahinnoittelun laskelmat perustuvat €STR OIS -korkoihin ja oletukseen, että Euroopan keskuspankin talletuskoron ja €STR välinen ero on 8 korkopistettä.
©Suomen Pankki 22.8.2025

- EKP laski ohjauskorkoaan kesäkuusssa
  2,25 % ➡ 2,0 %
- Päätökset tehdään jatkossakin kokous kokoukselta, tuoreen datan ja analyysin sekä kokonaisharkinnan pohjalta.
- EKP:n neuvosto varmistaa, että inflaatio vakautuu 2 prosentin tavoitteeseen keskipitkällä aikavälillä.

Entä Suomen talouden näkymä? – kauppapolitiikka ja epävarmuus hidastavat talouskasvua Suomessakin

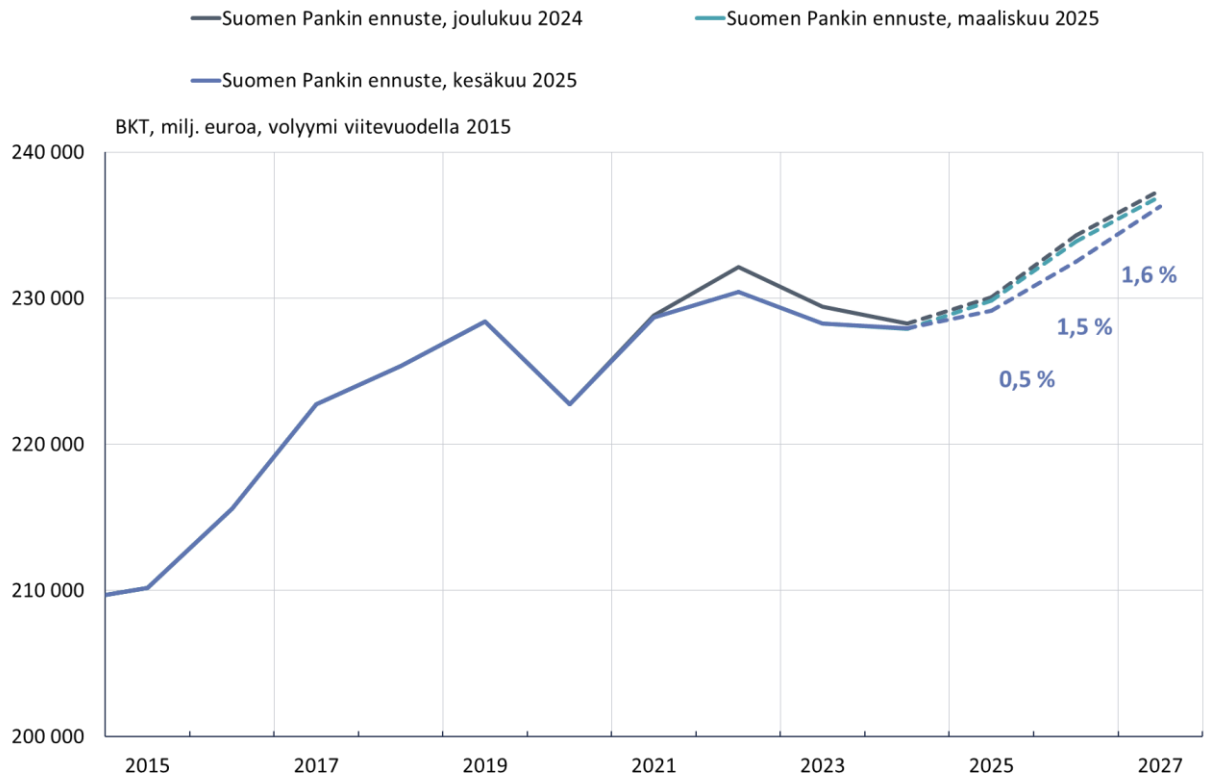

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

© Suomen Pankki, 10.6.2025, 38284@BKTvolenvertA

- Ennustetta tarkistettu alaspäin
- Kasvua vaimentaa heikentynyt ulkoinen kysyntä ja heikko luottamus kotimaassa
- Suhdanteen selvempää vahvistumista saadaan odottaa ensi vuoteen

SP:n “Suora” 2/25: Suomen talous kulkee nyt vaakatasossa – nettovienti ja teollisuustuotanto valopilkkuina

- Nettovienti tuki talouskasvua vuoden 2025 alussa vahvasti.
  - Vienti kasvoi hyvin, tuonti hieman supistui.
  - Erityisesti tavaravienti kasvoi.
- Yksityinen kulutus ja yksityiset investoinnit supistuivat yhä vuoden takaisesta.
- Asuinrakentamisen ja työmarkkinoiden elpyminen on hidasta.
  - Työttömyysasteen trendiluku nyt 9,3 %.
- Suomen talouden kehitys noudattaa varsin tarkasti SP:n kesäkuun ennusteen uraa.

Eri kysyntäerien vaikutus BKT:n vuosikasvuun*

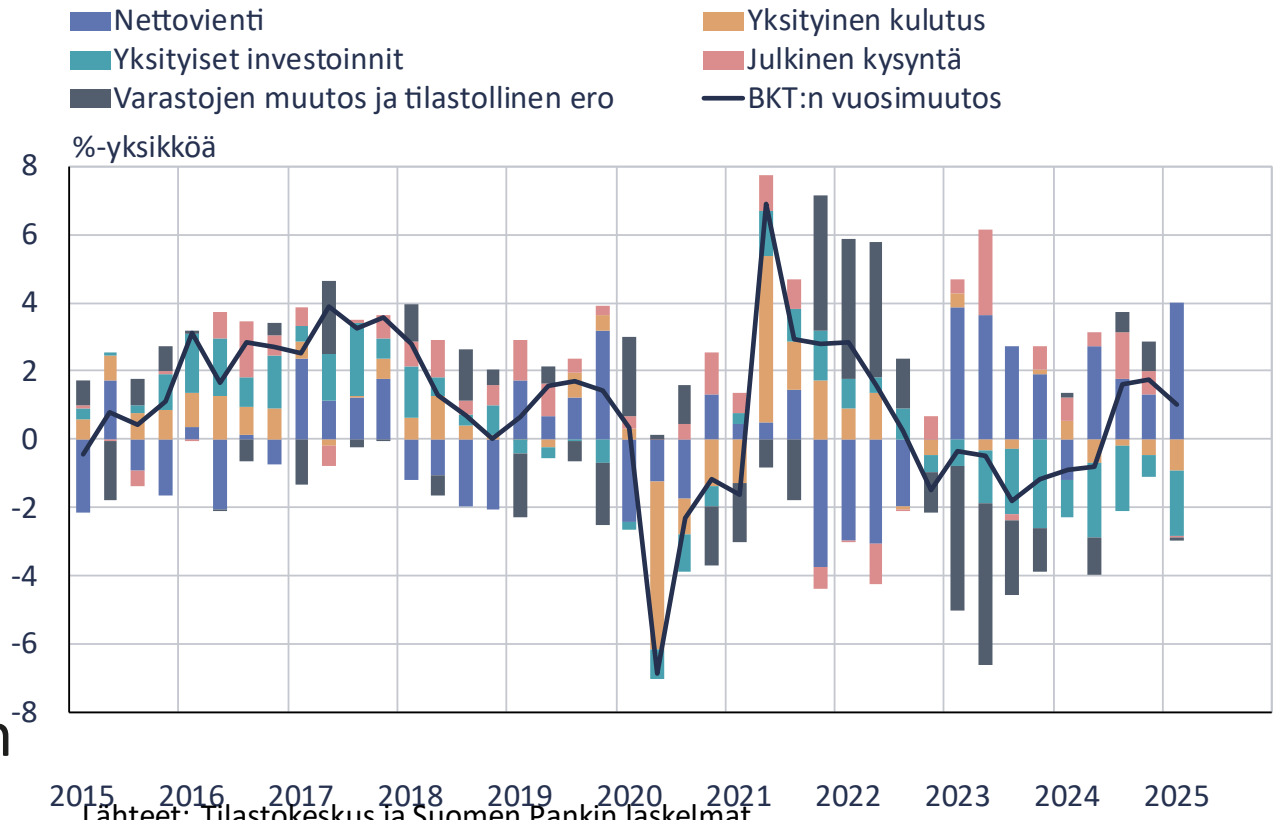

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

*Laskelma suuntaa antava.

© Suomen Pankki, 11.3.2025, 38375@KontribuutioYoY

Suomen työttömyys yli 9%, mutta sen kasvu taittuu – viiveellä

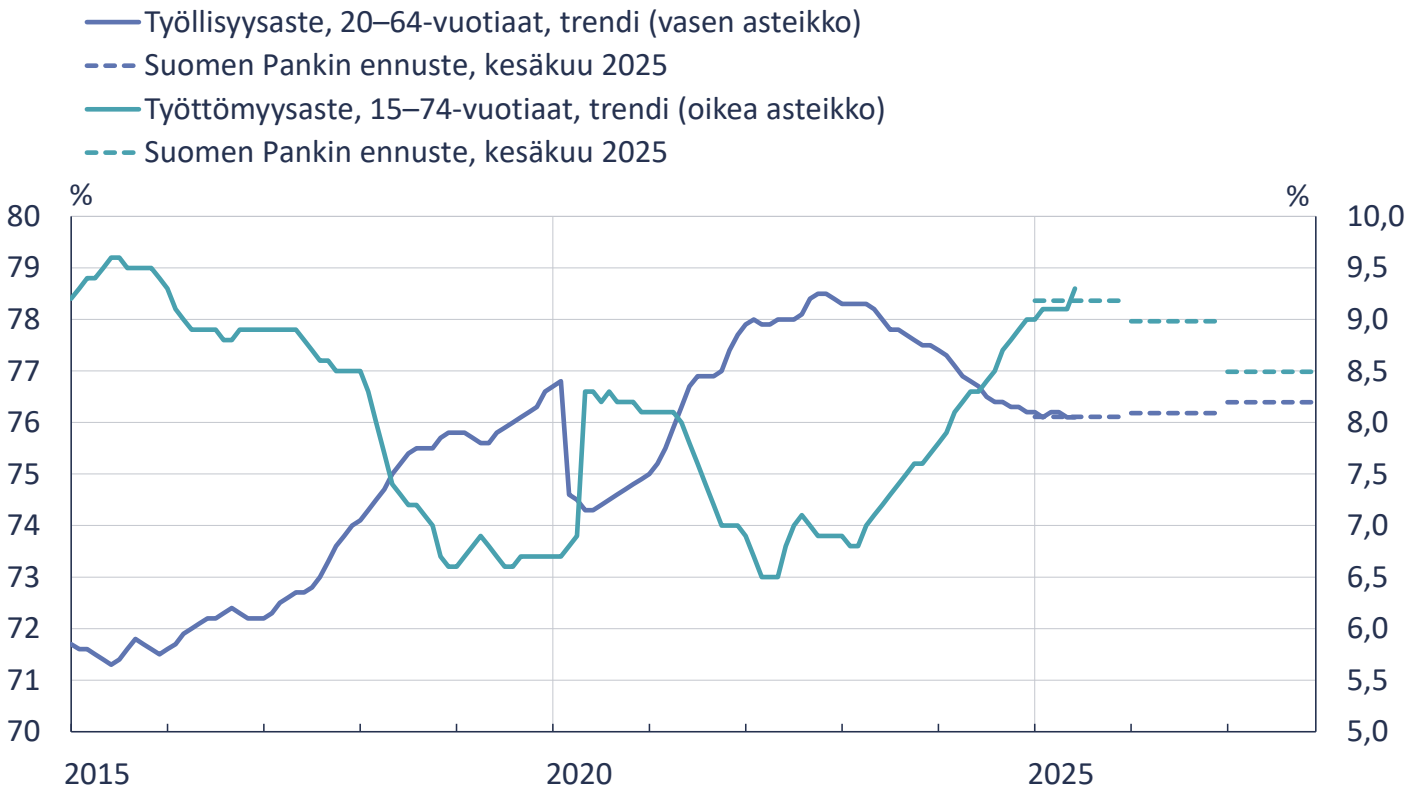

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

© Suomen Pankki, 38252@Tyollast_Tyotast_2064_ennuste

- Pitkään jatkunut heikko suhdanne painaa edelleen työmarkkinoita.
- Hidas kasvu rajoittaa työvoiman kysyntää.
- Pitkäaikaistyöttömyys sekä vastavalmistuneiden työttömyyden kasvu ovat erityisen huolestuttavia ilmiöitä.

Julkisen talouden krooninen alijäämä kasvattaa velkaa

Julkisen talouden alijäämä pienenee hitaasti

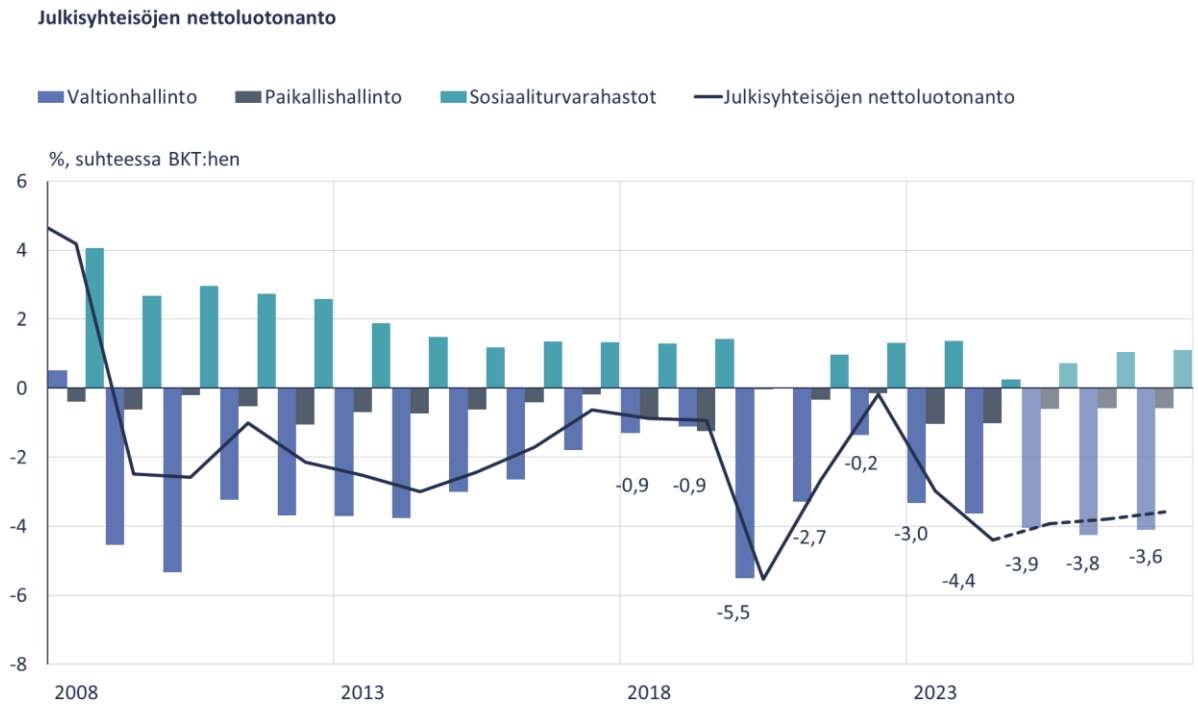

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki (ennusteet).

© Suomen Pankki, 10.6.2025, 38284@JulkinenTalous

Julkinen velkasuhde kasvaa kohti 90 %/BKT

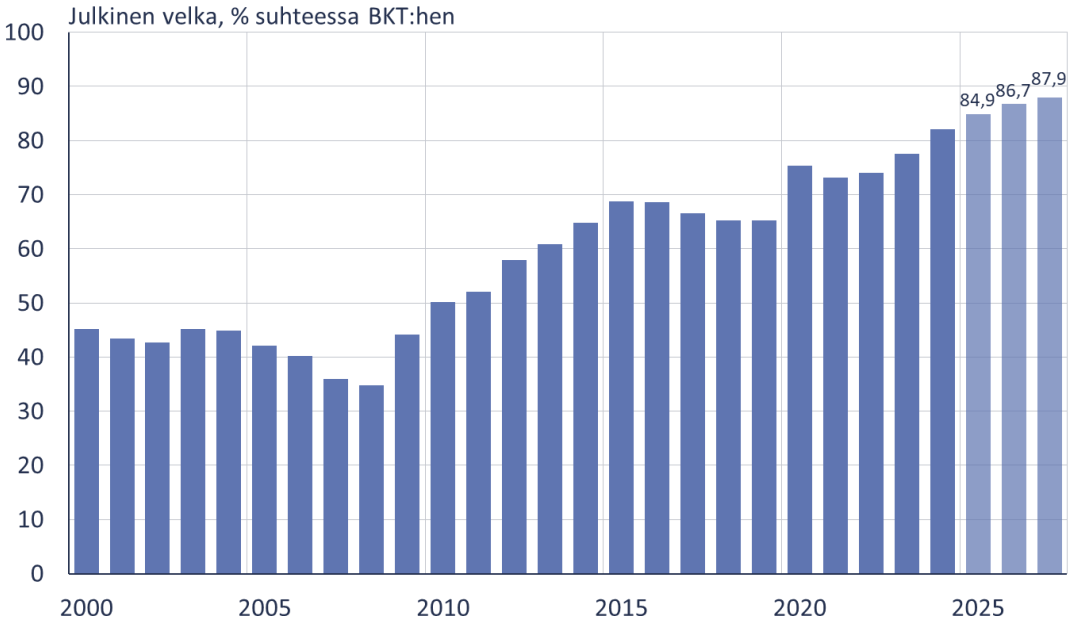

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki (ennusteet).

© Suomen Pankki, 10.6.2025, 38284@Velka_pitka

Tasapainoon Ruotsin mallilla – parlamentaarisella yhteisymmärryksellä ja vahvemmilla työkaluilla?

- Suomi tarvitsee parlamentaarista yhteistyötä ja pitkäjänteisyyttä.
- Vrt. Ruotsin finanssipolitiikan ohjauskehikko, jossa useita työkaluja. Mutta: perusta = poliittinen konsensus. ”Perssonin malli” (1997).
- Ruotsin & Tanskan julkinen velka nyt noin 30 % BKT:sta, Suomessa yli 80 %.
- Mihin yhteiseen tavoitteeseen Suomessa voitaisiin sitoutua ja päästä?
  - Tasapainotavoite 8 vuodeksi, sovittaisiin hyvissä ajoin ennen ek-vaaleja.
  - Velkasuhde pitäisi saada alenevalle uralle seuraavalla vaalikaudella.
  - Keskipitkän aikavälin tavoitteeksi EU-sääntöjen mukainen 60 % velkasuhde.
  - Pitkällä (= hyvin pitkällä) aikavälillä kohti 40 % pohjoismaista tasoa.

Suomen pitkä sihti: inhimillinen pääoma uhkaa kääntyä laskuun 2040-luvulta lähtien

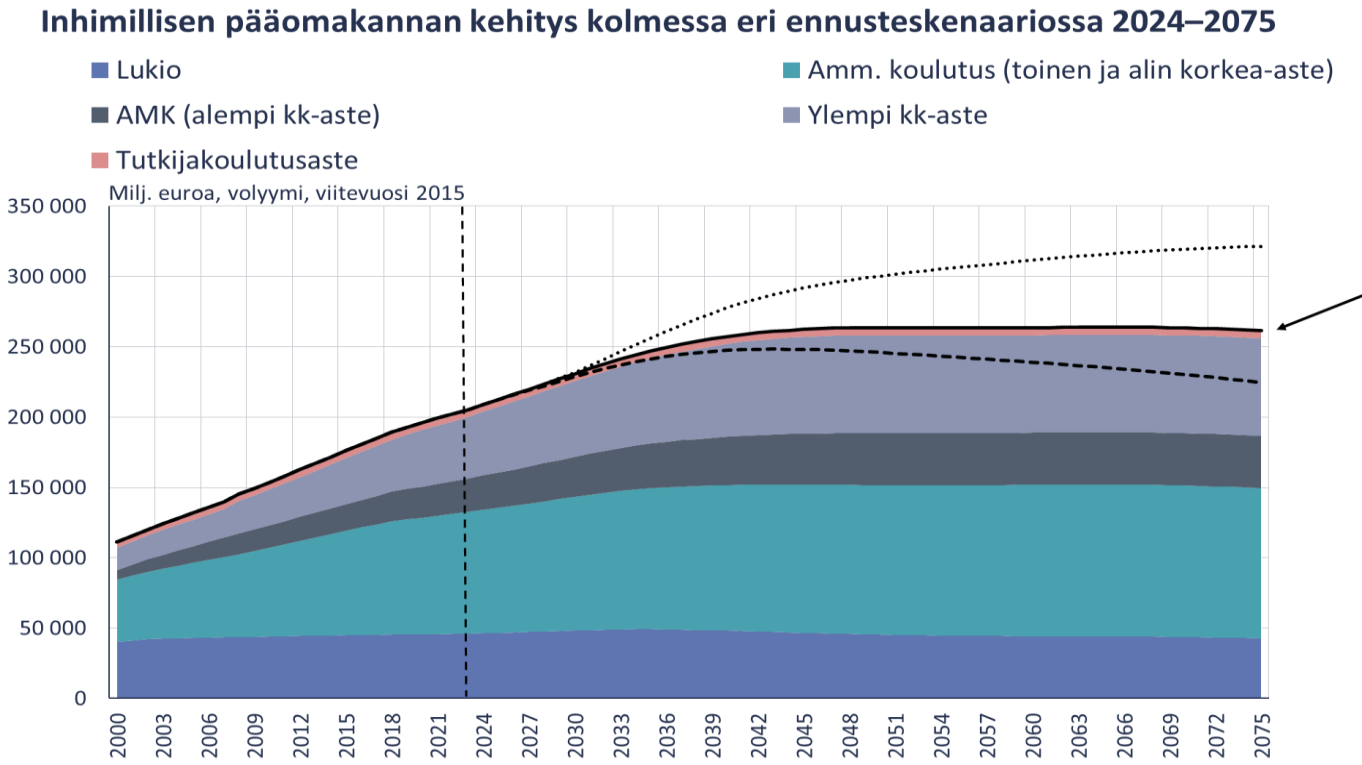

Lähteet: Tilastokeskus, laskelmat Arto Kokkinen (VTV) ja Pirkka Jalasjoki (Suomen Pankki).
Menetelmä: Kokkinen, A., Obstbaum, M., ja Mäki-Fränti P. (2021). Bank of Finland's Long-Run Forecast Framework with Human Capital. BoF Economics Review 10-2021.

© Suomen Pankki, 42856@Kuvio_Hkanta2025

Perusskenaario:

- Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden 25–34-vuotiaiden osuus 50 % v. 2035.
- Nettomaahanmuutto 27 000 / v.
- Inhimillinen pääoma kasvaa 2020- ja 2030-luvulla. Käänne 2040-luvulla.
- Matala syntyvyys ➔ koulutettavat ikäluokat pienenevät. Inhimillisen pääoman kasvu pysähtyy 2050-luvulla.
- N.B: Suomalaisia nyt 5 661 060 (DVV).

Terve talous on olennainen osa turvallisuutta

- Venäjän sota ja geopoliittinen epävarmuus korostavat tarvetta vahvistaa Euroopan yhteistä puolustusta.
  - Yhteishankinnat ja koordinoidut investoinnit tuovat mittakaavaetua ja tehokkuutta.
  - Suomi on ilmoittanut nostavansa puolustusmenot 3 prosenttiin BKT:sta vuonna 2029.
  - SP:n laskelmien mukaan puolustusmenojen kasvattaminen vahvistaa Suomen ja muun Euroopan talouskehitystä kotimaisen ja kansainvälisen kysynnän muutosten kautta.
  - EU:n itärajan etulinjan maiden ja alueiden rakennerahoitus on tarpeen.
- Vahva puolustus, vihreä siirtymä ja kestävä kasvu määrittelevät taloudellisen tulevaisuuden ja strategisen kriisinkestävyyden Euroopassa ja Suomessa.

Lopuksi: geopolitiikan maailma haastaa Euroopan – nyt on panostettava turvallisuuteen ja tuottavuuteen

- Euroalueen inflaatio on tavoitteessa ja kasvu on pitänyt pintansa, mutta kauppasota ja epävarmuus varjostavat vakaata kehitystä.
- Maailma on murroksessa kuten 30 v. sitten – nyt vain peruutusvaihteella.
- Euroopan on panostettava yhteiseen puolustukseen. Julkinen talous on ahtaalla – tarvitaan sekä kansallisia että yhteisiä eurooppalaisia ratkaisuja.
- Samalla Euroopan on vahvistettava kilpailukykyään ja tuottavuuden kasvua. Panostuksia inhimilliseen pääomaan ja yritysrahoitukseen.

→ Edellyttää Euroopalta ja Suomelta kykyä uudistua ja pysyä yhtenäisenä.

Vakauden puolesta,
tutkitun tiedon pohjalta.

Securing stability,
in science we trust.

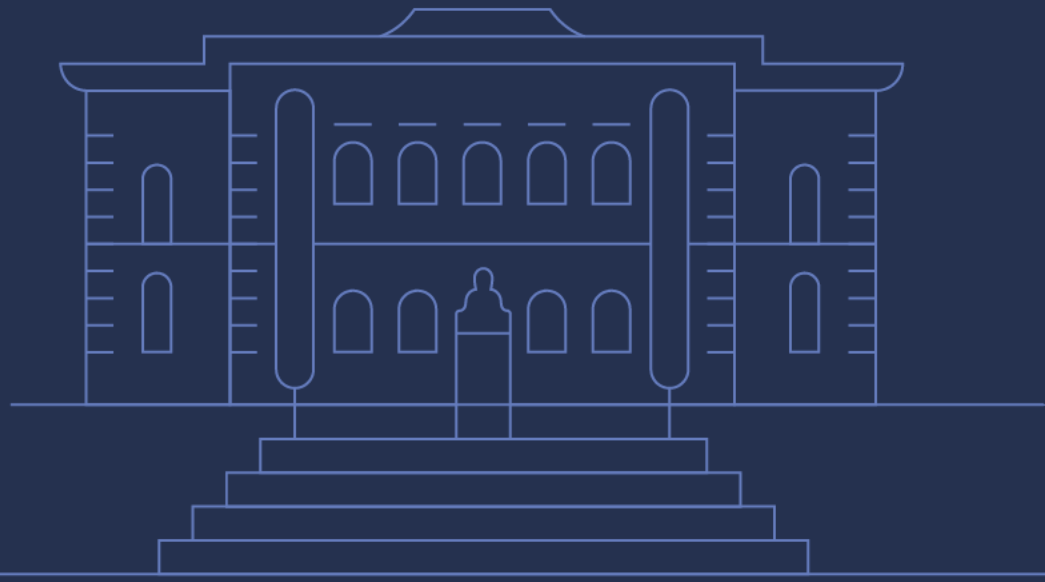

Talous- ja rahaliitto EMU:n jäsenistön kehitys 1999-2025

- 1999 alussa 11 maata
- 2001 Kreikka → 12
- 2007 Slovenia → 13
- 2008 Kypros, Malta → 15
- 2009 Slovakia → 16
- 2011 Viro → 17
- 2014 Latvia → 18
- 2015 Liettua → 19
- 2023 Kroatia → 20

- EU-jäsenvaltio ja euron jäsenmaa
- EU-jäsenvaltio, ei-euromaa

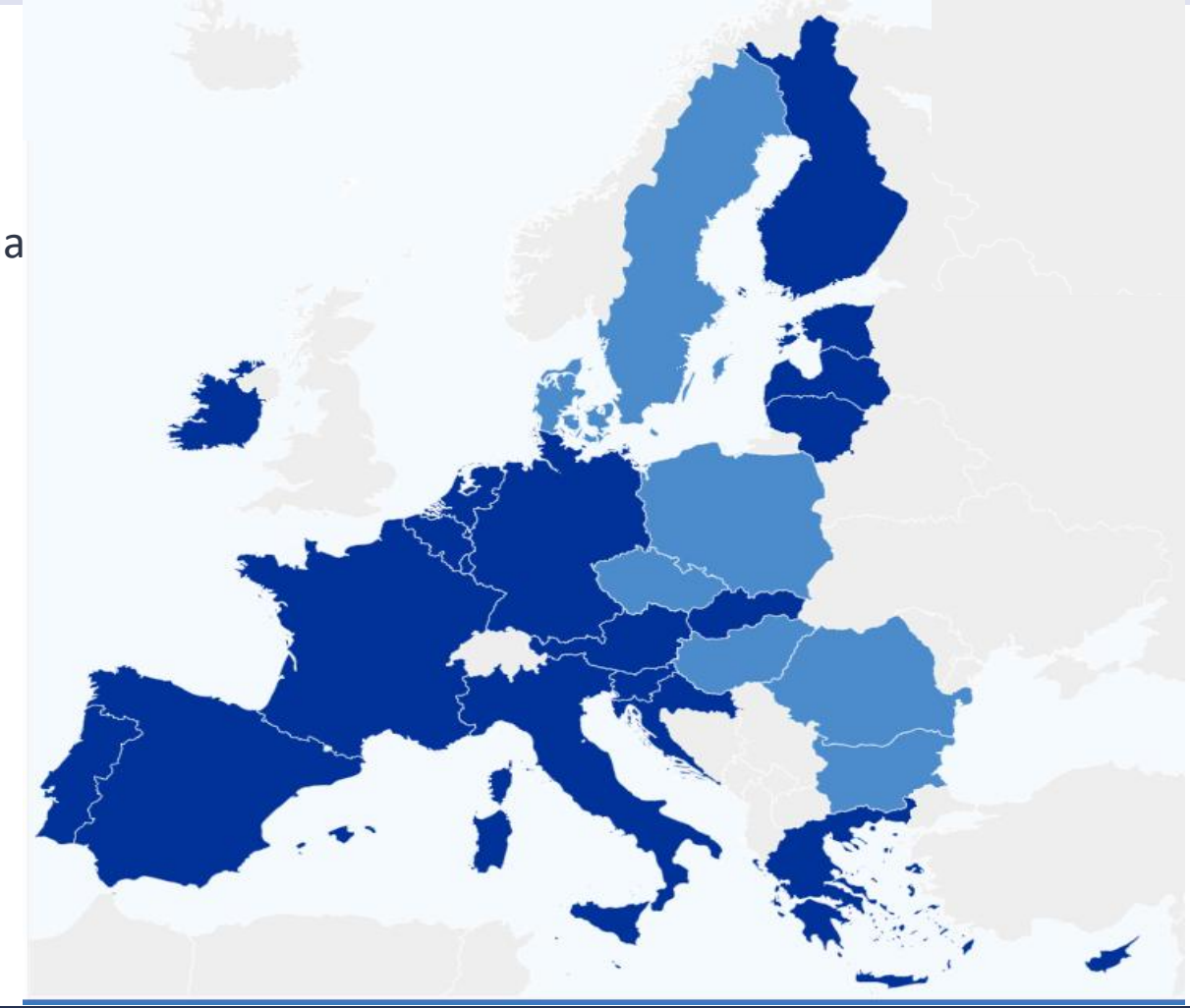

Suomen Pankin nykyinen toiminta-ajatus

Suomen Pankki on kestävän talouden ja vakauden rakentaja

Pidämme yllä hintavakautta

Edistämme rahoitusjärjestelmän vakautta

Huolehdimme maksujärjestelmän tehokkuudesta ja turvallisuudesta

Tuemme kestävää kasvua ja korkeaa työllisyyttä Suomessa ja EU:ssa

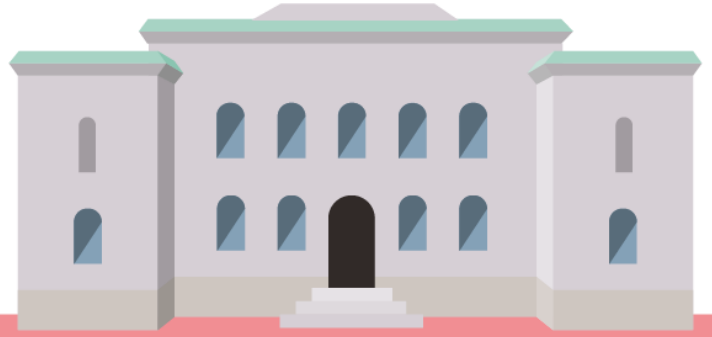

Suomen Pankki on kansallinen keskuspankki ja eurojärjestelmän jäsen

Työmarkkinoille osallistuminen on kasvanut pitkään

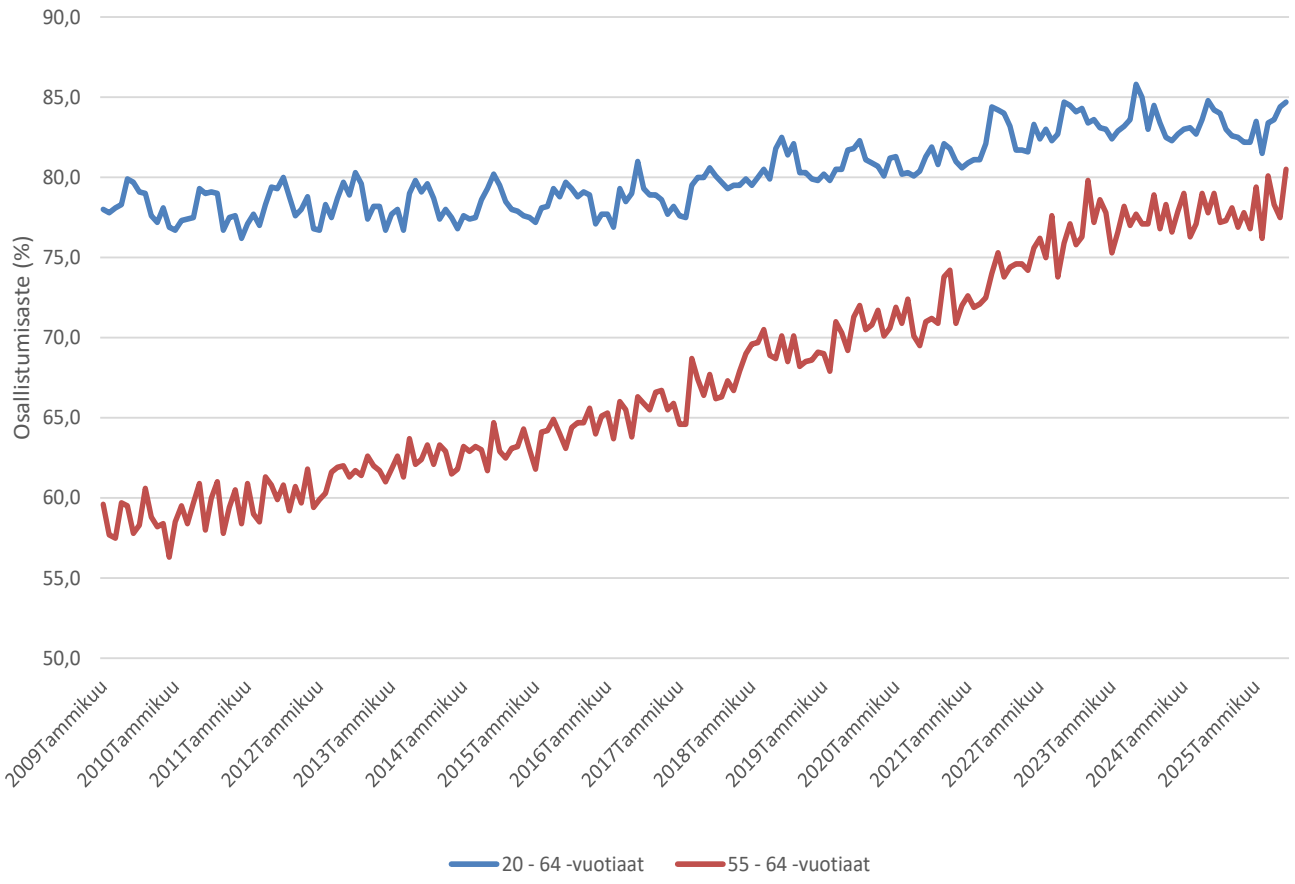

- Varsinkin kokeneempien työntekijöiden osallistuminen työmarkkinoille on kasvanut merkittävästi.
- Työikäisten maahanmuutto on tukenut työvoiman määrän kasvua.
- Virtaus työvoiman ulkopuolelta työttömyyteen selittää osan työttömyyden kasvusta.

Euroopan idea pienille jäsenmaille

- Pienille valtioille EU:n hyödyt syntyvät ytimessä – ei marginaalissa
- Turvallisuus = eurooppalainen julkishyödyke
- Kestävä talouskasvu ja kilpailukyky vaativat syvempää integraatiota
- Luottamusta euroon ja eurooppalaiseen malliin on vahvistettava
- Eurooppa takaisin maailmanpolitiikan ytimeen

→ Myös Suomen etu ja turva

Dollarin valta-asema ja euron kansainvälinen rooli

- Yhdysvaltain dollari on yhä johtava globaali ankkuri- ja reservivaluutta vajaan 60% osuudella – Euro on toiseksi käytetyin reservivaluutta n. 20% osuudella
- ”Erityinen etuoikeus” = reservivaluutan hyötynä mm. pääoman hinta
- Historialliset muutokset (esim. punta → dollari) ovat tapahtuneet hitaasti
- Geopolitiikka ja digitalisaatio aiheuttavat järjestelmään paineita kohti hajautumista: 1) geopolitiikka/Kiina; 2) teknologia/kryptot (stablecoins)
- Johtopäätös: Dollarin valta-asema säilynee pitkään, mutta kehitys saattaa kulkea kohti moninapaista järjestelmää – eurolla voi olla siinä merkittävä rooli, jos Euroopalla on halua ja kykyä vahvistaa institutionaalista ja taloudellista perustaa
- Turvalliset velkakirjat? Säästämis- ja investointiunioni 2028? Digieuro? Kilpailukyky?

TALOUS TUTUKSI 2025

Kysymyksiä

Olli Rehn

Pääjohtaja, Suomen Pankki

TALOUS TUTUKSI 2025

Pörssipäivän avaus kellonsoitolla

SARI LOUNASMERI
Toimitusjohtaja,
Pörssisäätiö

HENRIK HUSMAN
Toimitusjohtaja,
Nasdaq Helsinki

TALOUS TUTUKSI 2025

Kestävä talousosaaminen

METTE RANTA
Erityisasiantuntija,
Oikeuspalveluvirasto

MARILLA KORTESALMI
Yliopistonlehtori,
Itä-Suomen yliopisto

KESTÄVÄ TALOUSOSAAMINEN

TALOUS TUTUKSI
29.8.2025

Marilla Kortesalmi, KT, yliopistonlehtori, UEF

Mette Ranta, FT, dos. HY, erityisasiantuntija, OPV

- Kestävyys – talousosaaminen
- Kestävän kehityksen avaintaidot
- Avaintaidot ja opetus
- Opetus kohti kestävää talousosaamista

KESTÄVYYS

Kaikkien elämänmuotojen ja maapallon tarpeiden asettaminen etusijalle varmistamalla, ettei ihmisen toiminta ylitä maapallon riskirajoja (Bianchi ym., 2022)

Taloudellinen kestävyys

Keskeiset piirteet:

- Tasapainoinen ja pitkäjänteinen talouskasvu
- Velkaantumisen välttäminen
- Luonnonvarojen vastuullinen käyttö ympäristön kantokyky huomioiden
- Vastuu tuleville sukupolville
- Tukee yhteiskunnan toimintaa ja kansalaisten hyvinvointia
- Mahdollistaa tulevaisuuden haasteiden kohtaamisen

TALOUSOSAAMINEN

- Taloudellista tietämystä, taloudellisia asenteita ja taloudellista käyttäytymistä sekä taitoa soveltaa osaamista (OECD, 2018; Kempson, 2006; Goyal & Kumar, 2021)

- Talousosaaminen on tarkoituksenmukaista kotitalouksien taloudelliselle päätöksenteolle ja taloudelliselle hyvinvoinnille (OECD, 2020)

- Myös talouslukutaito ja taloudellinen lukutaito

KESTÄVYYSKASVATUS

- Tavoitteena, että oppijat omaksuvat **kestävyystaitoja**, jotta voivat pohtia kestävyyteen liittyviä kysymyksiä ja **elää kestävällä tavalla jokapäiväisessä elämässään** opiskelijoina, kuluttajina, tuottajina, ammattilaisina, aktivisteina, päätöksentekijöinä, naapureina, työntekijöinä, opettajina ja kouluttajina, organisaatioina, yhteisöinä ja yhteiskuntana kokonaisuudessaan (Bianchi ym., 2022)

KESTÄVYYSTAIDOT

Avaintaito	Corres ym., 2020	Annelin & Boström, 2022	Bianchi ym., 2022
Kommunikointi, verkostoituminen	X	X	X (yhteistyö)
Visiointi, tulevaisuusajattelu	X	X	X (tulevaisuuslukutaito)
Tunnesäätely		X	
Systeeminen ajattelu	X	X	X (järjestelmälähtöinen ajattelu)
Eettinen ajattelu	X	X	X (oikeudenmukaisuus, luonnon tärkeys)
Toimeenpanollinen ajattelu		X	X (poliittinen toimijuus, aloitteellisuus)
Ongelmanratkaisu		X	X (ongelman rajaaminen)
Kriittinen ajattelu			X

AVAINTAIDOT: KESTÄVYYSKASVATUS - TALOUSOPETUS

Avaintaito	Miten opitaan: kestävyyskasvatus	Miten opitaan: talousopetus
Kommunikointi, verkostoituminen	• Yhteistyö-yhdenvertaisuustaidot • Kestävyyden teemoihin liittyvät ryhmätyöt • Käytännön työskentely (Annelin & Boström, 2022) • Osallistava visiointityö • Digitaalisten alustojen hyödyntäminen • Yhteistyöhön perustuvat oppimistilanteet • Luokkahuoneen ulkopuolella tapahtuva oppiminen • Projektipohjainen oppiminen (Bianchi ym., 2022).	• Riippuvuussuhteet: yhden oppijan menestyminen ja ryhmän etu • Jaettu vastuu: jokainen ryhmästä ottaa vastuuta myös muiden oppimisesta ja sen tukemisesta • Rakentava vuorovaikutus: keskustelut, kysyvä päättely, palautteen antaminen • Ryhmäarviointi: jokainen ryhmästä arvioi jokaisen kontribuutiota, korostaa positiivisia toimia sekä kehityskohteita • Pelilliset menetelmät (Andreatti ym., 2025)

AVAINTAIDOT: KESTÄVYYSKASVATUS - TALOUSOPETUS

Avaintaito	Miten opitaan: kestävyyskasvatus	Miten opitaan: talousopetus
Visiointi, tulevaisuusajattelu	• Aikaperspektiivin kautta (mennyt, nyt, tuleva: aikamatkustaminen) • Toimijuus -uskomusten kautta (improvisaatio, prototyyppien ja rakentaminen, roolipelit, utopiatyöskentely) • Avoimuus vaihtoehdoille: luovuus ja kriittinen ajattelu (skenaarion rakentaminen, pelilliset menetelmät) (Ketonen-Oksi & Vigren, 2024)	• Urasuunnittelu • Käsitteellistäminen: taloudellinen epävarmuus, riskit • Sijoitusstrategioiden pohtiminen, • Hankintojen ajallinen suunnittelu – käyttö, uudelleenkäyttö, kierrätys (Andreatti ym., 2025) • Tuotteiden (vaatteiden) laadukkuuden ja kestävyyden arviointi ja vertailu • Vierailut esim. kierrätyskeskuksissa (Kuusisaari ym., 2025)

AVAINTAIDOT: KESTÄVYYSKASVATUS - TALOUSOPETUS

Avaintaito	Miten opitaan: kestävyyskasvatus	Miten opitaan: talousopetus
Systeeminen ajattelu	• Kompleksisten systeemien kriittisten tek. tunnistaminen • Keskinäisriippuvuuksien, epälineaarisuuksien ja itseorganisoitumisen tunnistaminen • Eri näkökulmien soveltaminen systeemien tarkastelussa: esim. erilaiset tavat mitata (Azzahra ym., 2023) • Tiedon rakentaminen tosielämän kokemusten päälle- kokemusten ja eri näkökulmien abstrahointi (Meza ym., 2018)	• Talousjärjestelmän toiminta, • Rahan funktiot • Hinnan muodostuminen (Andreatti ym., 2025) • Taloudellisten, sosiaalisten ja poliittisten rakenteiden ymmärrys; köyhyys, eriarvoisuus, taloudellinen rationaalisuus (Björklund, 2025) • Perheenjäsenten toimintojen keskinäisriippuvuus ja riippuvuus yhteiskunnallisista rakenteista (Kortesalmi 2024)

AVAINTAIDOT: KESTÄVYYSKASVATUS - TALOUSOPETUS

Avaintaito	Miten opitaan: kestävyyskasvatus	Miten opitaan: talousopetus
Arvot ja eettinen ajattelu	• Erilaisten narratiivien rakentaminen • Roolipelit • Itseilmaisumenetelmät • Posthumanistinen arvoajattelu (Ketonen-Oksi & Vigren, 2024)	• Omien kokemusten jakaminen • Tuotteiden ja palvelujen arvon pohtiminen • Hintojen arviointi (Andreatti ym., 2025) • Tuotteiden (vaatteiden) valmistusmaan etsiminen ja tuotannon eettisyyden pohdinta (Kuusisaari ym., 2025)

KOHTI KESTÄVÄÄ TALOUSOSAAMISTA

Kommunikointi, verkostoituminen	• Kestävän taloudellisen toiminnan tavoitteiden ja keinojen neuvottelutilanteet lähipiirissä • Palautteen antaminen ja saaminen oman toiminnan kestävyydestä • **Lähiympäristön toiminnan kestävyyden arviointi ja kommunikointi**
Visiointi, tulevaisuusajattelu	• **Kulutushyödykkeiden arvon säilyttäminen: kuka, mitä ja miten** • Kulutushyödykkeiden arvon uudistaminen: kuka, mitä ja miten • Oman tulevaisuuden rakentaminen: unelmat – tavoitteet – mahdollisuudet – resurssit – toimenpiteet
Systeeminen ajattelu	• Oman arjen toiminnan kytkeytyminen yhteiskunnan rakenteisiin ja palveluihin • Näkymättömät rakenteet: algoritmit kulutuksessa • Egosentrisen toiminnan tarkastelu ekosentrisesti
Eettinen ajattelu	• **Kulutushyödykkeiden jakaminen lähipiirissä – arvo vs. rahallinen arvo** • Toimijuuden roolipelit ja narratiivit: minä – vertainen läheltä – vertainen globaalisti – posthumaanit visiot
Toiminta ja aloitteellisuus, kriittinen ajattelu	• Kestävyys taloudellisessa käyttäytymisessä ja päätöksenteossa: ymmärtävää, tulkitsevaa ja emansipatorista toimintaa • Poliittisten ja kaupallisten rakenteiden kriittinen tarkastelu

KESTÄVÄ TALOUSOSAAMINEN

Kestävä talousosaaminen tarkoittaa taloudellisten tietojen, taitojen ja asenteiden soveltamista siten, että ne tukevat kestävää taloudellista käyttäytymistä ja päätöksentekoa. Kestävä talousosaaminen yhdistää talousosaamisen ja kestävän kehityksen periaatteet, ja sen tavoitteena on edistää taloudellista vakautta ja hyvinvointia sekä yksilöiden että yhteiskunnan tasolla.

Kiitos!

LÄHTEET

Andreatti, G., Morselli, D., & Parricchi, M. A. (2025, July). Financial Education Through the Lens of the EduFin Framework: Comparing two Pedagogies in Primary Education. In *Frontiers in Education* (Vol. 10, p. 1628635). Frontiers.

Annelin, A., & Boström, G. O. (2023). An assessment of key sustainability competencies: a review of scales and propositions for validation. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, *24*(9), 53-69.

Azzahra, M., Pramudiyanti, P., Rohman, F., & Nurwahidin, M. (2023). Education for Sustainable Development (ESD): Analysis of System Thinking Competencies of Primary School Learners. *IJORER: International Journal of Recent Educational Research*, *4*(6), 689-699.

Bianchi, G., Pisiotis, U., & Cabrera Giraldez, M. (2022). GreenComp The European sustainability competence framework. *Eur*, *30955*.

Björklund, M. (2024). Financial citizenship education and the elusive power of critical inquiry. *Theory & Research in Social Education*, *53*(2), 272–295. https://doi.org/10.1080/00933104.2024.2406789

Bragdø, M. B. (2022). Education for sustainable development in social studies: A scoping review of results from Scandinavian educational research. *Nordidactica. Journal of Humanities and Social Science Education*, *12*(2022: 4), 101-123.

Corres, A., Rieckmann, M., Espasa, A., & Ruiz-Mallén, I. (2020). Educator Competences in Sustainability Education: A Systematic Review of Frameworks. *Sustainability*, *12*(23), 9858. https://doi.org/10.3390/su12239858

Goyal, K. & Kumar, S. (2021). Financial literacy: A systematic review and bibliometric analysis. International Journal of Consumer Studies, 45(1), 80-105.

Kempson E., Collard S. & Moore N. (2006). Measuring Financial Capability: An Exploratory Study. In S. Collard et al. (eds.), Consumer Financial Capability: Empowering European Consumers (pp. 39-76). European Credit Research Institute.

Ketonen-Oksi, S., & Vigren, M. (2024). Methods to imagine transformative futures. An integrative literature review. *Futures*, *157*, 103341.

Kortesalmi, M. (2024). *Everyday financial capability* (Doctoral dissertation, Doctoral dissertation, University of Helsinki].

Kuusisaari, H., Campbell, M., & Autio, M. (2025). Home economics teachers' endeavours to engage students in sustainability thinking through clothing and fashion: a transformational teaching approach. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1-16.

OECD (2018) OECD/INFE Toolkit for Measuring Financial Literacy and Financial Inclusion. http://www.oecd.org/financial/education/2018- INFE-FinLit-Measurement-Toolkit.pdf

OECD (2020) Financial education. https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/financial-education.html

TALOUS TUTUKSI 2025

Kysymyksiä

METTE RANTA
Erityisasiantuntija,
Oikeuspalveluvirasto

MARILLA KORTESALMI
Yliopistonlehtori,
Itä-Suomen yliopisto

TALOUS TUTUKSI 2025

Suomen kestävän talouden edistäminen ja seuranta

Jukka Hoffrén

Tutkimuspäällikkö Jukka Hoffrén, Tilastokeskus

Tilastokeskus

Suomen kestävän talouden edistäminen ja seuranta

Tutkimuspäällikkö Jukka Hoffrén
Tilastokeskus
Talous tutuksi 29.8.2025

Jukka Hoffrén

- Tutkimuspäällikkö, soveltavan tilastotieteen dosentti (Helsingin yliopisto)
- Kestävän kehityksen Agenda 2030 SDG indikaattorit, YK:n SDG seurantatiedon focal point Suomessa, tilastojen lukutaito, yliopisto- ja oppilaitosyhteistyö, graduharjoittelun yhteyshenkilö, EMOS-maisteriohjelma
- Ekosysteemien, verkostojen ja kumppanuuksien kehittäminen, asiakaspalauteraportointi, toimintaympäristön seuranta
- Kansainväliset kehittämishankkeet

+358 29 551 3351

Jukka.hoffren@stat,fi

Tilastokeskus

- Tilastokeskuksen päätehtävänä on tuottaa luotettavia ja puolueettomia tilastoja suomalaisesta yhteiskunnasta.
- Tilastokeskus kerää, käsittelee ja julkaisee tietoja eri lähteistä päätöksenteon, tutkijoiden ja kansalaisten tietotarpeisiin.
- Tilastot on saatava yhteiskunnan ja päätöksenteon käyttöön.

Sisältö

1. Globaali kolmoiskriisi
2. Talous rajallisella planeetalla
3. YK:n Kestävän kehityksen Agenda 2003 toimintaohjelma
4. Kestävän kehityksen tavoitteiden edistäminen Suomessa
5. Kestävän kehityksen seuranta
6. Kestävän kehityksen konkreettiset toimenpiteet 2025-2027
7. Kestävän kehityksen koulutushaaste
8. Lopuksi

Käynnissä globaali kolmoiskriisi

- Ilmastonmuutos, luontokato ja saastuminen ovat planetaarisen kolmoiskriisin komponentit ja kytköksissä toisiinsa.
- Ilmastonmuutos on riistäytymässä hallinnasta: vuonna 2024 maapallon keskilämpötila ylitti 1,55 celsiusastetta ja oli lämpimin 175 vuoteen (tavoite oli 1,5 astetta vuoteen 2030 mennessä).
- Luontokato uhkaa ihmiskunnan hyvinvointia. Tavoitteena on suojella 30 prosenttia globaaleista maa- ja meriekosystee mistä vuoteen 2030 mennessä.
- Riski: Maailma lähestyy monissa trendeissä ekosysteemien keikahduspisteitä, jolloin ne voivat romahtaa hyvinkin nopeasti ja dramaattisesti vaarantaen talouden ja ihmisten hyvinvoinnin.

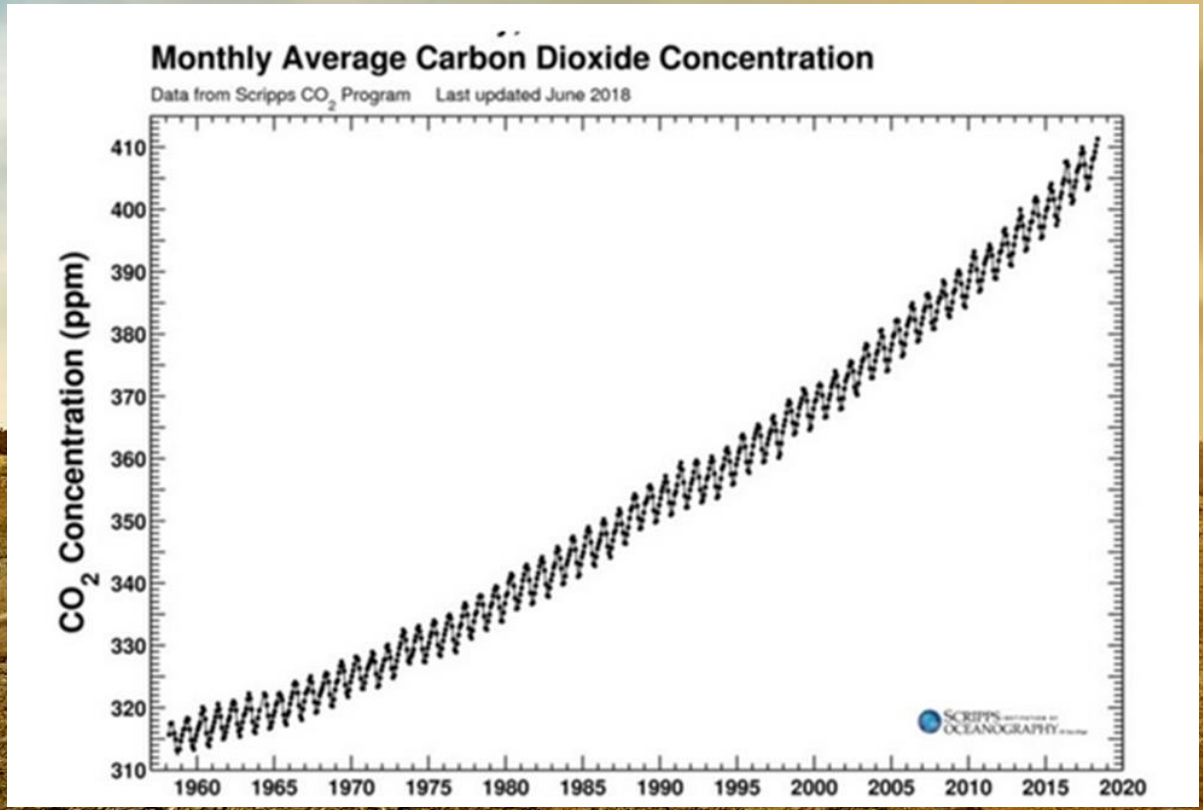

Talous rajallisella planeetalla

- Maapallo on materiaalien suhteen suljettu järjestelmä, jossa elämä tapahtuu auringosta tuleva energian avulla.
- Termodynamiikan lakien mukaan materiaaleja ei voi tuhota, ainoastaan niiden laatu voi muuttua.
- Talouden prosesseissa otetaan talouden käyttöön maapallon rajallisia resursseja kiihtyvään tahtiin ja ne palautetaan aina lopulta luontoon saasteina ja jätteinä.
- Luonto ei kuitenkaan pysty muuttamaan saasteita ja jätteitä takaisin luonto- ja ympäristövaroiksi niin nopeasti kuin niitä talouden prosesseissa syntyy. Seurauksena on saastumista, lajien katoamista, ekosysteemien romahtamista ja lopulta talouden romahdus.

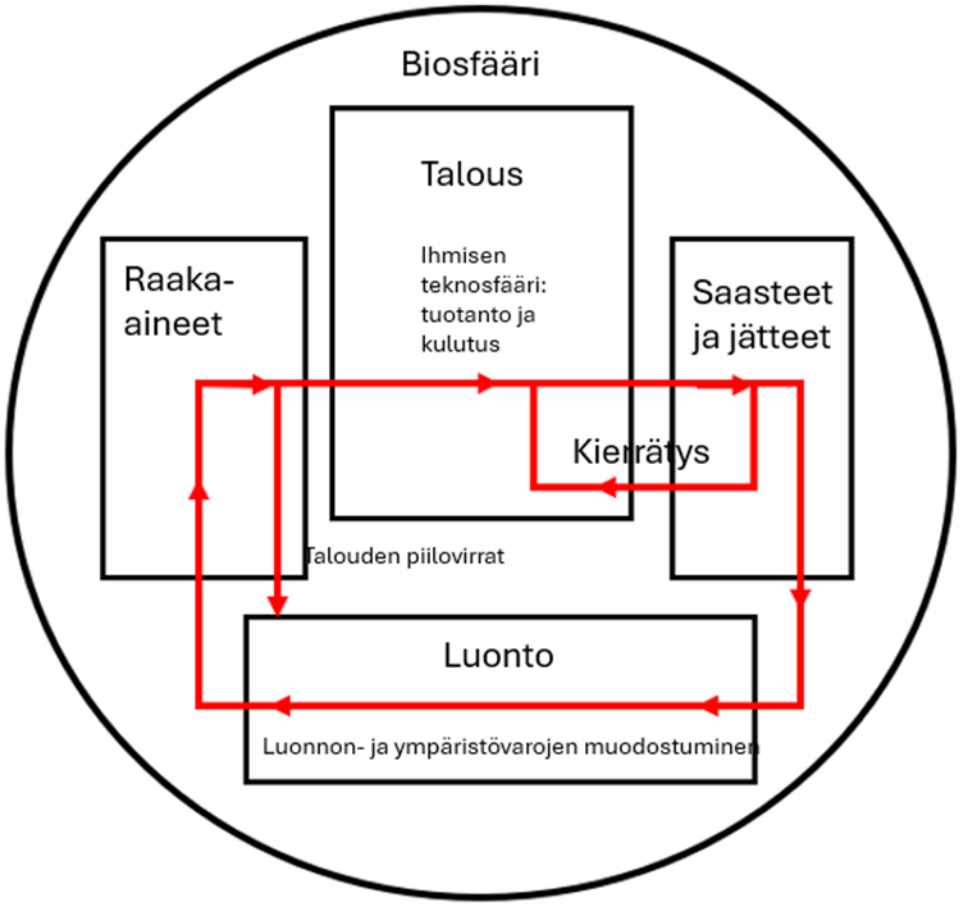

Elämme yli varojen

- Ihmiskunnan toiminnan vaikutusta ympäristöön on kuvattu kaavalla:

  $I = P \times A \times T$

- Yhtälön mukaan ihmisen ympäristövaikutukseen on tekijän tulo: väestö (P), vauraus tai kulutus (A) ja teknologia (T).
- YK ennustaa maailman väkiluvun kasvavan nykyisestä 8,2 miljardista 9,8 miljardiin vuonna 2050 ja 11,2 miljardiin vuonna 2100.
- Kasvava talous imee käyttöönsä aina vain enemmän resursseja luonnosta. YK:n mukaan maailman materiaalien kulutus kasvaa nopeammin kuin väestö- ja talouskasvu. Vuonna 2017 materiaalien kulutus oli 92 miljardia tonnia, mikä on 70 %:n kasvu vuodesta 2000 ja 113 %:n kasvu vuodesta 1990.
- Taloustiede uskoo teknologiaan. Käytännössä teknologian kehitys on monesti hidasta eikä vastaa toiveita.

Maailman väestö 1960-2024 ja ennuste vuoteen 2100 (miljardia)

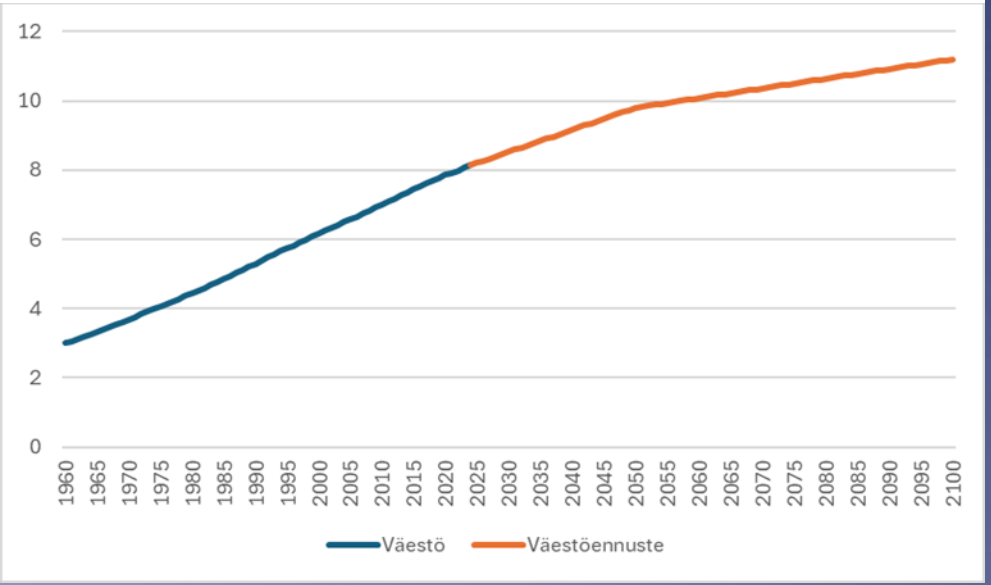

Maailman materiaalien kulutus 1970-2024

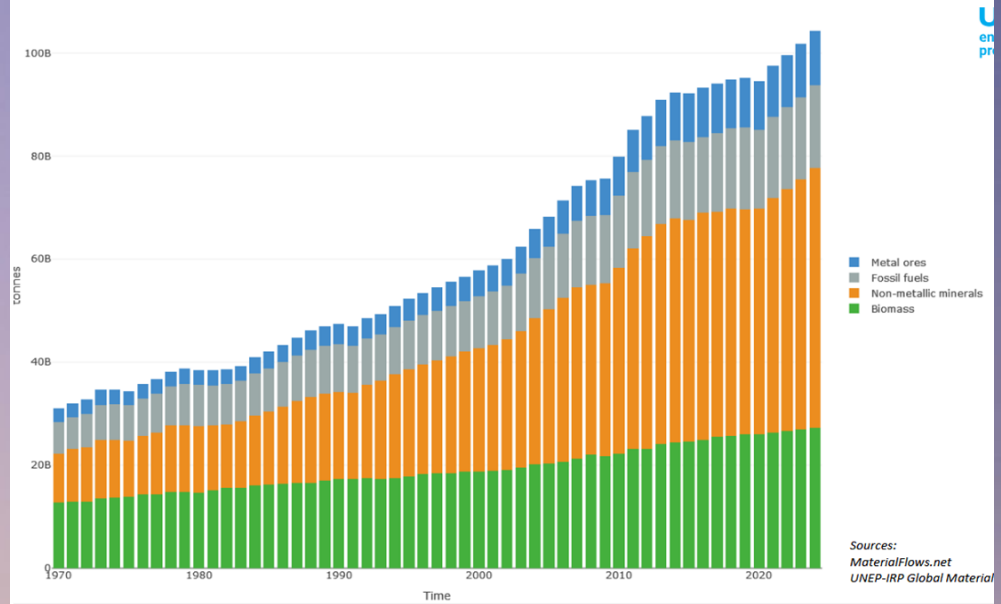

Luonto ilmaisena kaatopaikkana

- Virrat kumuloituvat varannoiksi. Tänään ilmakehään päästetty hiilidioksiditonni pysyy ilmakehässä keskimäärin noin 100 vuotta. = Ihmiskunta käyttää ilmakehää kaatopaikkana.

Maailman hiilidioksidipäästöt 1960-2024 (miljoonaa tonnia hiiltä)

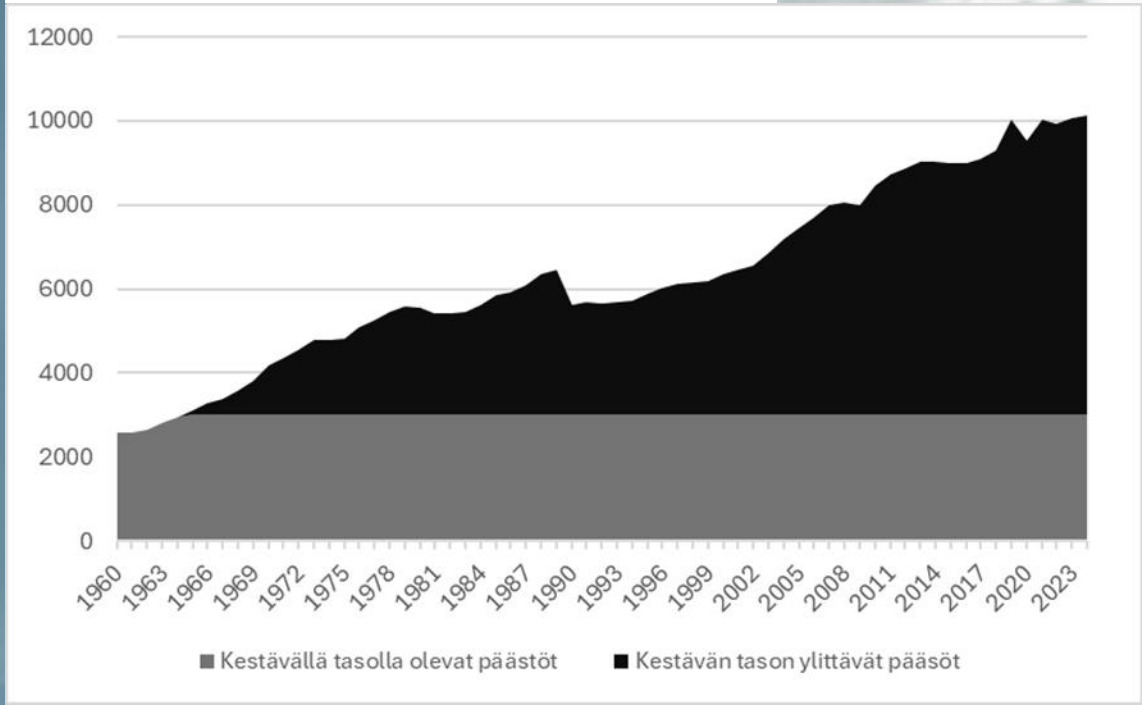

Ilmakehään kumuloitunut hiilidioksidi 1960-2024 (miljoonaa tonnia hiiltä)

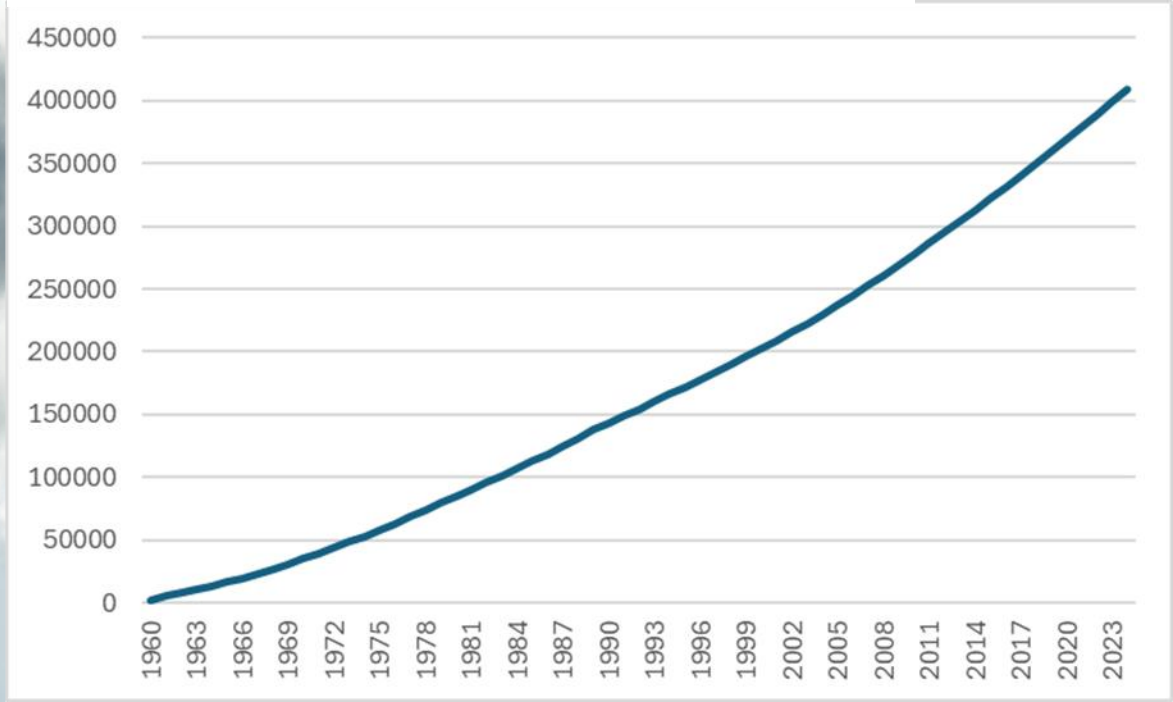

Haasteena muutosten tekeminen ennätysajassa

- Kansainvälisen ilmastopaneelin (IPCC) mukaan Ilmaston lämpeneminen voidaan pysäyttää 1,5 celsiusasteeseen, jos hiilidioksidi-päästöt sekä muut kasvihuonekaasupäästöt saadaan nollaan ennätysajassa.

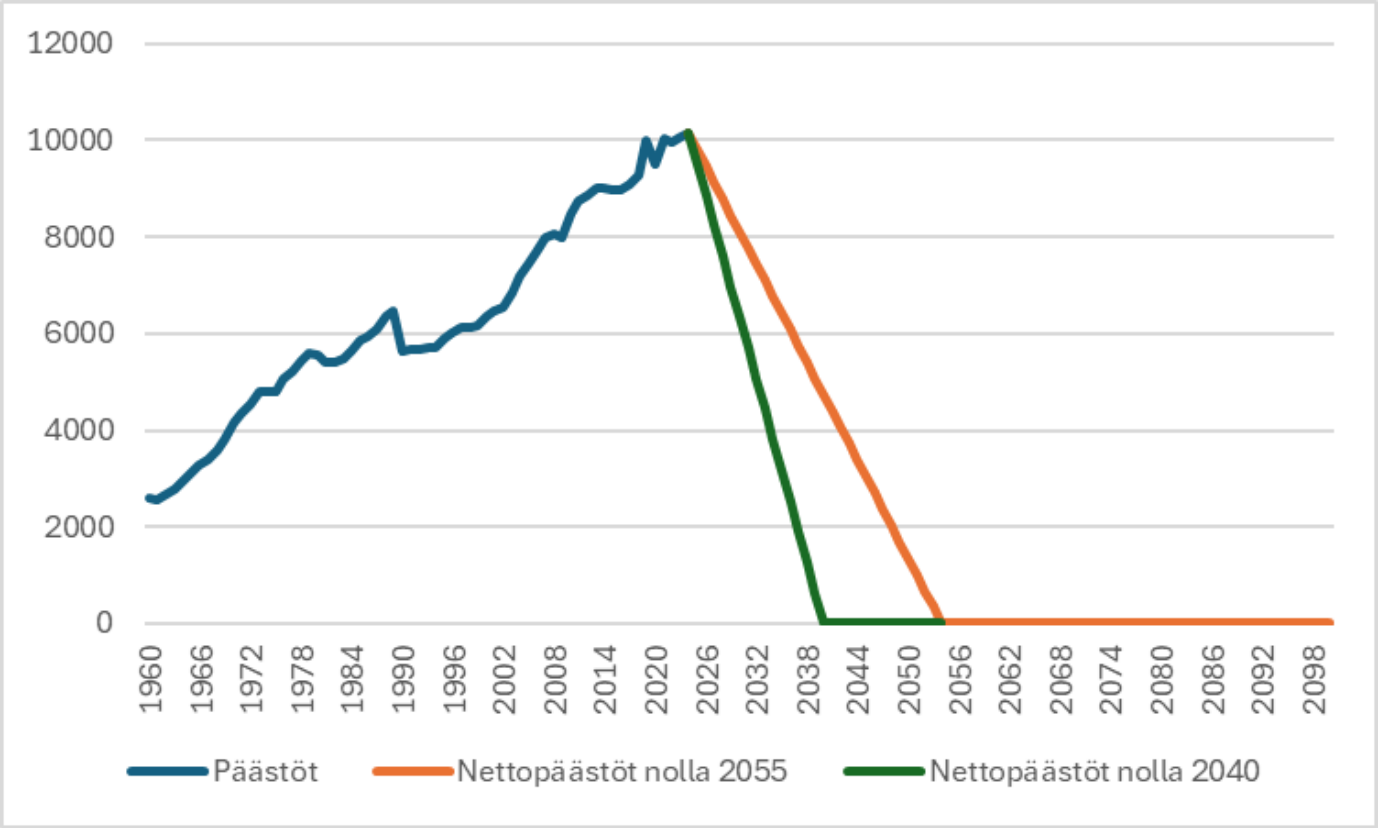

Kestävä kehitys on ihmisten hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa

- Kestävä kehityksen idea on peräisin saksalaisesta metsänhoidosta 1920-luvulla: Metsiä pitää hakata niin ettei niiden uusiutumiskyky heikkene.
  - YK:n nk. Brundtlandin komissio (1987): ”Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa.”
  - YK:n ympäristö ja kehityskonferenssi (UNCED) (1992): ”kestävässä kehityksessä taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sovitetaan luonnonvarojen määräämiin puitteisiin niin, että luonto ja inhimillisen elämän edellytykset säilyvät myös tuleville sukupolville.”

- Ekologinen kestävyys tarkoittaa, että ihmisen toiminta tapahtuu luonnon kantokyvyn rajoissa siten, etteivät luonnon monimuotoisuus tai ekosysteemien toimivuus vaarannu. Keskeistä on ympäristöä vähemmän kuormittaviin tuotanto- ja kulutustottumuksiin siirtyminen.

YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 toimintaohjelma

- Vuonna 2015 Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenvaltiot sopivat Agenda 2030 -toimintaohjelmasta ja siihen liittyvistä tavoitteista, jotka ohjaavat kestävän kehityksen edistämistä vuosina 2016–2030.
- Agenda 2030 sisältää 17 globaalia tavoitetta ja 169 alatavoitetta (kestävän kehityksen tavoitteet). Seurantaa suoritetaan 248 kestävän kehityksen indikaattorin avulla.
- Edistymistä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa arvioidaan näiden SDG-indikaattoreiden avulla.

Lisätietoa:
Kestävä kehitys: https://kestavakehitys.fi/agenda-2030
YK-indikaattorit: https://stat.fi/tup/kestavan-kehityksen-yk-indikaattorit-agenda2030.html

Suomi: Kohti laajaa yhteiskunnallista muutosta

- Kansallisen kestävän kehityksen toimeenpano perustuu hallituksen ohjelmaan "Suomi vuonna 2025" ja yhteiskunnan sitoumukseen kestävästä kehityksestä "Suomi, jonka haluamme vuoteen 2050 mennessä". **Hallitus, valtioneuvoston kanslia ja kestävän kehityksen toimikunta ovat keskeisiä toimijoita kestävän kehityksen edistämisessä**.
- Globaalisti Suomi on edelläkävijä kestävän kehityksen edistämisessä, mutta meillä on vaikeuksia saavuttaa tiettyjä Agenda 2030:n, ja monien tavoitteiden saavuttaminen vaihtelee suuresti. **Haasteet liittyvät ekologiseen kestävyyteen sekä globaaliin vastuuseen ja rajat ylittäviin negatiivisiin vaikutuksiin.** Suomen pitkän aikavälin ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset kestävyysongelmat ovat korostuneet toimintaympäristön muutosten vuoksi.
- Haasteisiin ratkaisuna on tunnistettu seitsemän keskeistä muutosaluetta, joilla haetaan systeemistä kestävyysläpimurtoa, jossa keskitytään radikaalisti muutosalueiden perimmäisiin syihin.
- **Ratkaisut edellyttävät laaja-alaista yhteiskunnallista muutosta, joka kattaa kaikki yhteiskunnan sektorit ja tasot.**

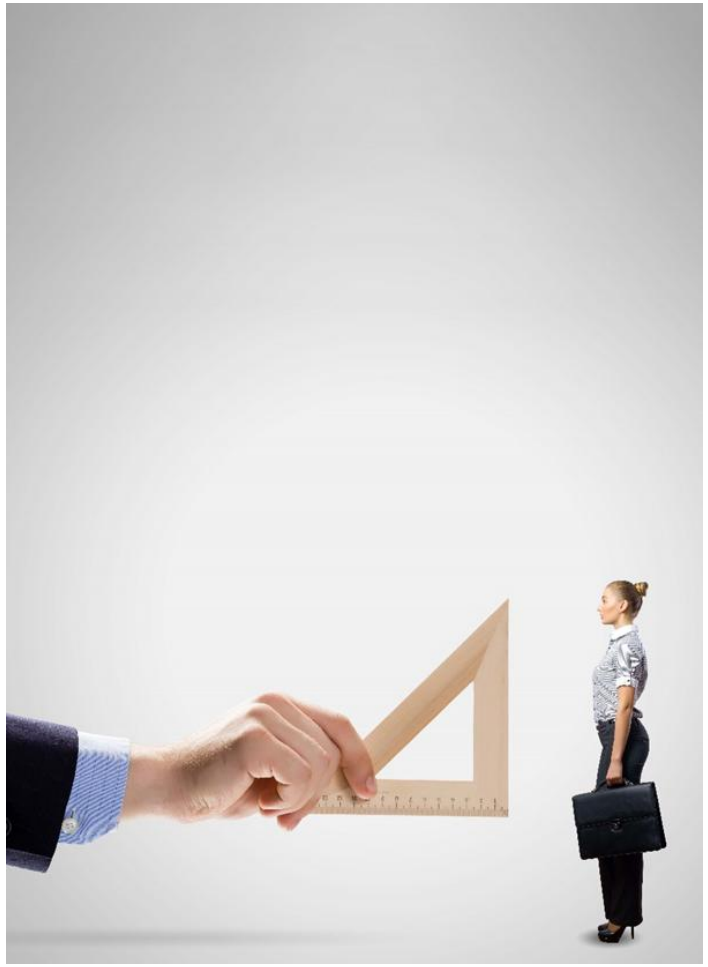

Keskeiset tavoitteet vuoteen 2050 mennessä

- Hiilineutraalius: Tavoitteena on vuoteen 2035 mennessä.
- Resurssiviisaus: Talous toimii luonnon kantokyvyn rajoissa, painottaen kestävää kehitystä ja luonnonvarojen kestävää käyttöä. Suomi tähtää kiertotalouden kärkimaaksi
- Hyvinvointiyhteiskunta: Kaikilla on mahdollisuus hyvään elämään, terveyteen, koulutukseen ja työllistymiseen.
- Osallisuus ja vaikuttaminen: Demokratiaa vahvistetaan ja kaikilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet vaikuttaa elämäänsä ja yhteisiin asioihin.
- Kestävät yhdyskunnat: Asumisen, työn, palveluiden ja liikkumisen tulisi olla kestäviä ja turvallisia.

Lähde: Suomi jonka haluamme (2016)

Suomen Hiilidioksidi ja KHK-päästöt 1990-2024 ja skenaariot vuoteen 2035 (miljoonaa tonnia)

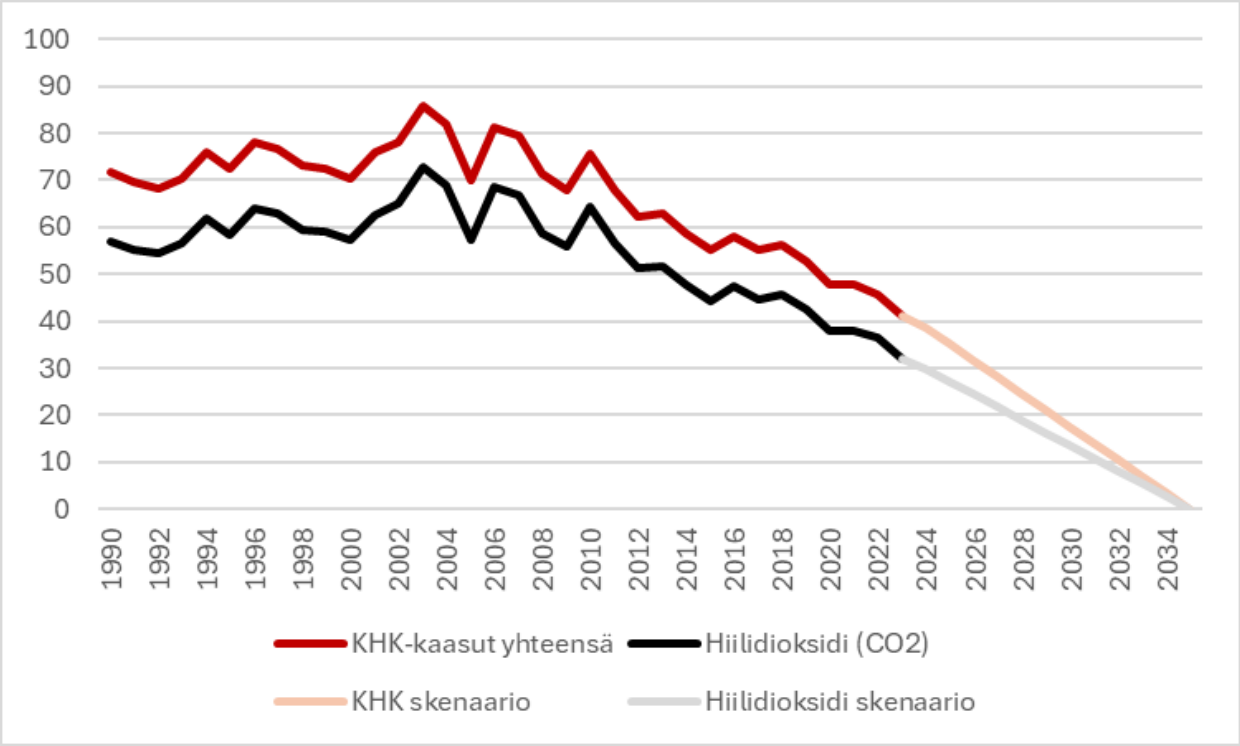

Lähde: Tilastokeskus. Skenaariot perustuvat hiilineutraalius 2035 tavoitteeseen.

Strategia vuosille 2022-2030

- Kestävän kehityksen toimikunnan strategia vuosille 2022-2030 on ***Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi vuosille 2022-2030***. Se rakentuu kuudelle muutosalueelle. Kestävää kehitystä systeemisesti tarkasteleva muutosalueajattelu pohjautuu YK:n tiederaportteihin.
- Suomelle keskeisiksi tunnistetut ja strategiassa määritellyt muutosalueet ovat:
  - Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus
  - Sivistys, osaaminen ja kestävät elämäntavat
  - Hyvinvointi, terveys ja yhteiskunnallinen osallisuus
  - Kestävä energiajärjestelmä
  - Hyvinvointia edistävä ruokajärjestelmä
  - Monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistava metsien, vesien ja maan käyttö
- Kuuden muutosalueen lisäksi strategia käsittelee Suomen tukea Agenda2030:n toteutumiselle globaalisti.

”Suomi on kestävän kehityksen edelläkävijä..”

- Valtioneuvoston kanslian YK:lle heinäkuussa 2025 toimittaman Suomen kestävän kehityksen VNR2025 maaraportin (itsearvio) pääviesti on että Suomi on tänä päivänä tasa-arvoinen, moderni ja vauras hyvinvointivaltio ja kestävän kehityksen tavoitteiden edelläkävijä.
- Menestystekijöitä ovat
  - Keskinäinen luottamus yhteiskunnassa,
  - Toimiva demokratia
  - Yhtäläiset mahdollisuudet kaikille
  - Sukupuolten tasa-arvo
  - Maksuton ja laadukas koulutus
  - Julkinen kaikkien saatavilla oleva terveydenhuolto.
- Suomi on saavuttanut 86 prosenttia kestävän kehityksen Agenda 2030 –tavoitteista, mutta kaukana muutamissa tärkeissä tavoitteissa. Korostetaan jatkuvan seurannan ja korjaavien toimien tarvetta.
- Väestöryhmien osallisuus (mukaan ottamisen ja mukana pysyminen sekä yhdenvertaisuus) on tärkeää, jotta koko yhteiskunta tukee kestävyyttä ja jotta ihmiset ovat paremmin valmistautuneita tulevaisuuden haasteisiin mm. elinikäisen oppimisen avulla.

Progress towards shared wellbeing of people and planet : Voluntary National Review 2025 FINLAND, Report on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-243-5

”.. mutta edessä on yhä paljon työtä”

- Eräissä kohden Suomi on onnistunut hyvin:
  - Suomi on onnistunut esimerkiksi vähentämään liikenneonnettomuuksissa
  - kuolleiden ja loukkaantuneiden määrää (tavoite 3).
  - Suomi on ollut sukupuolten tasa-arvon edelläkävijä (tavoite 5) ja tehnyt toimia
  - kestävän talouskasvun mahdollistamiseksi mm. kiertotalouden keinoin (tavoite 8).
  - Kymmenen prosenttia Suomen merialueesta on suojeltu (tavoite 14), ja Suomi on
  - hakenut aktiivisesti kansainvälisiä kumppanuuksia (tavoite 17).
- Edistyminen ei kuitenkaan ole täysin vailla ongelmia.
  - Suomi on myös vielä kaukana ekologisesta kestävyydestä, erityisesti metsien ja muiden maaekosysteemien osalta.
  - Haasteena on siirtyminen kestäviin kulutus- ja tuotantotapoihin. Jos kaikki eläisivät kuten keskivertosuomalainen, tarvitsisimme 3,5 maapallon edestä luonnonvaroja.
  - Vaikka naisten osuus johtotehtävissä taloudessa ja yhteiskunnassa on laajaa, on haasteina mm. lisääntynyt seksuaalinen ja sukupuolittunut väkivalta.
- Raportti keskittyy kuvaamaan kestävän kehityksen tilannetta Suomessa vuosina 2020–25, mutta esittää lopuksi myös pohdittavaksi, mitä vielä ratkaisematta oleville ongelmille ja haasteille voitaisiin tehdä.

Kestävän kehityksen seuranta

- Suomessa Agenda 2030 -työn omistaja on valtioneuvoston kanslia ja kestävän kehityksen komitea, jotka vastaavat kestävän kehityksen tavoitteista ja niiden toteuttamisesta.
- YK:ssa sovitun mukaisesti Agenda 2030:n seuranta on kunkin maan kansallisen tilastoviraston vastuulla eli Suomessa Tilastokeskuksen.
- Suomessa Tilastokeskus vastaa itsenäisesti YK:n indikaattoritietojen kansallisesta keräämisestä, päivittämisestä ja julkaisemisesta. Tilastokeskus ylläpitää YK-indikaattorit tietokantaa ja laatii VNR-seurantaraporttien tilastoliitteet.
- Suomen tilastojärjestelmä on hajautettu ja SDG-seurantatilastoja ja –tietoja tuottaa yli 20 organisaatiota.

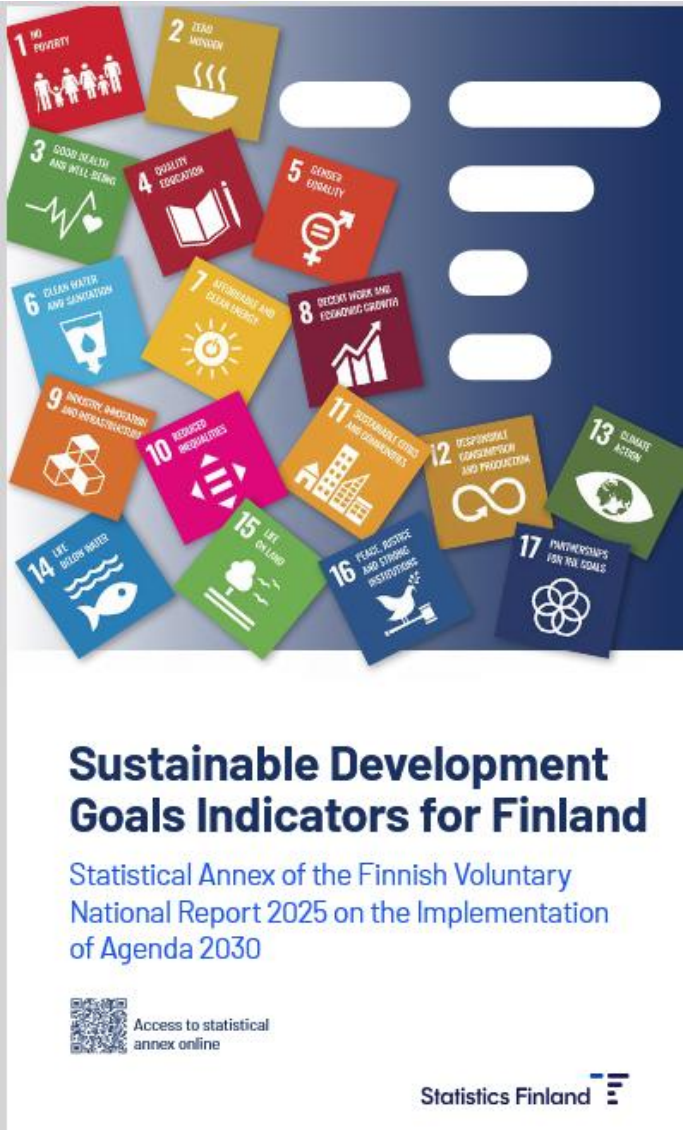

Sustainable Development Goals Indicators for Finland.

SDG 1.2.2

Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions, %

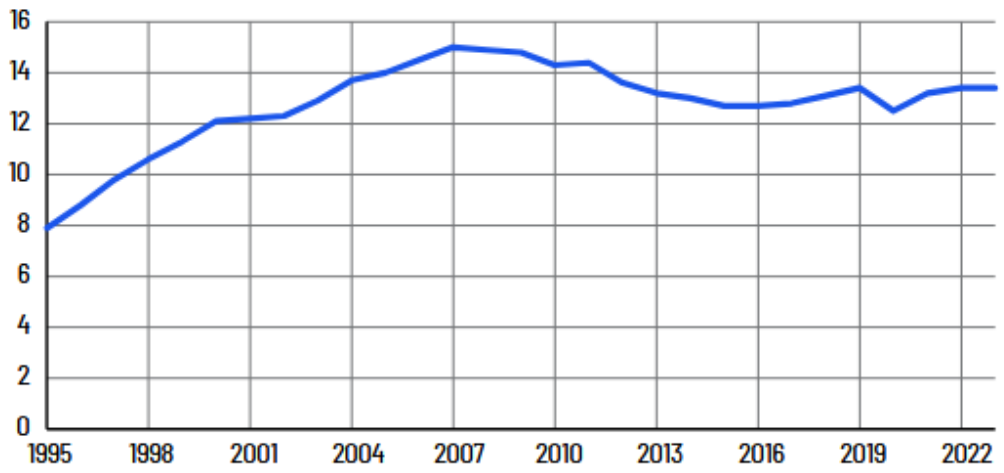

Source: Statistics Finland.

SDG 3.4.2

Suicide mortality rate

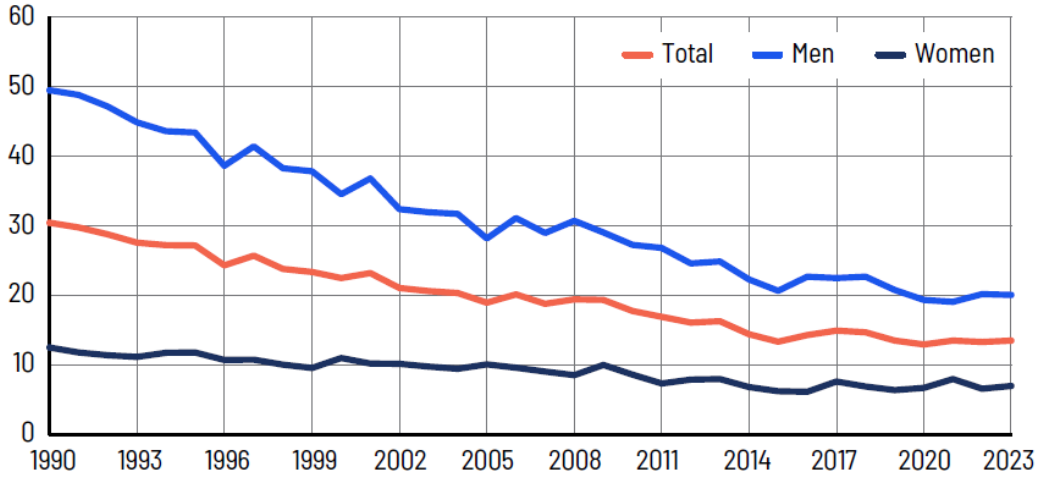

Source: Statistics Finland.

SDG 3.6.1

Death rate due to road traffic injuries

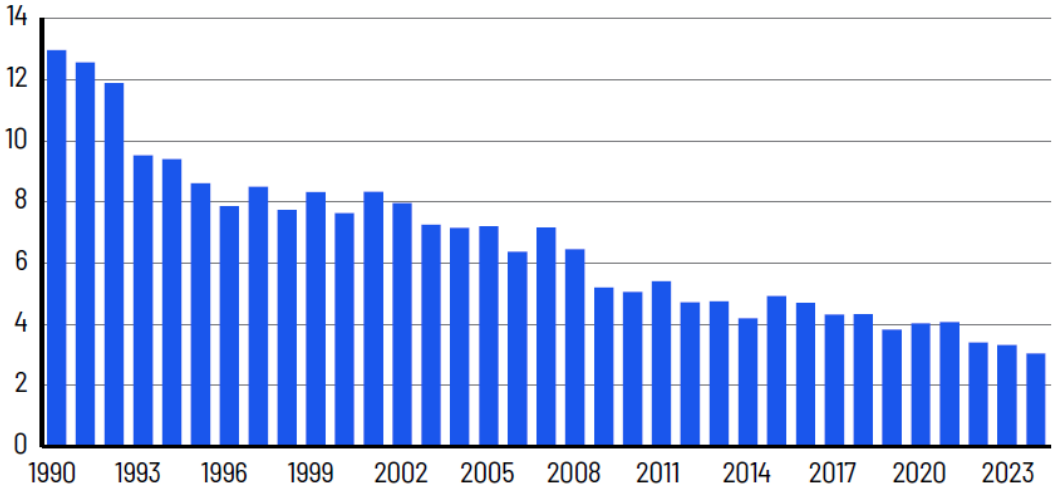

SDG 4.1.1

Proportion of children and young people at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematicst

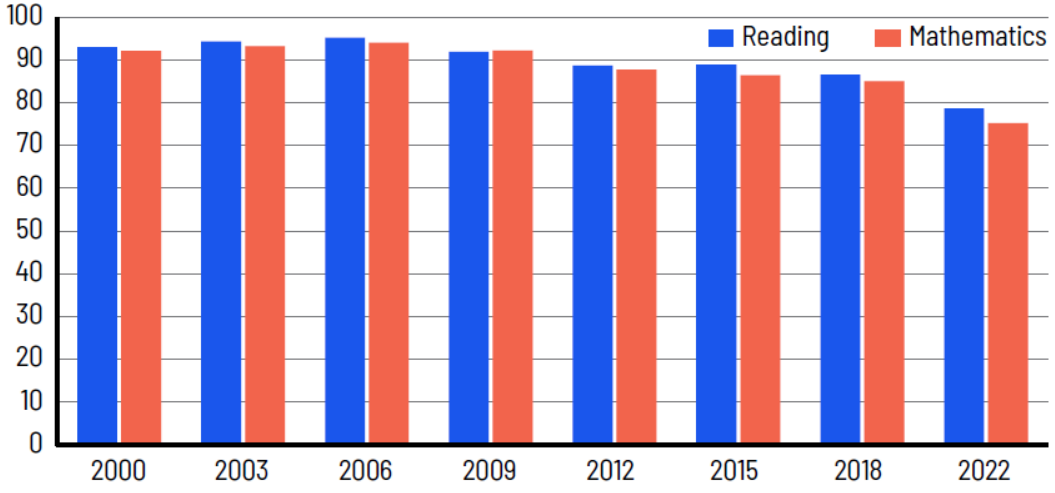

Source: Statistics Finland

SDG 3.a.1

Age-standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older

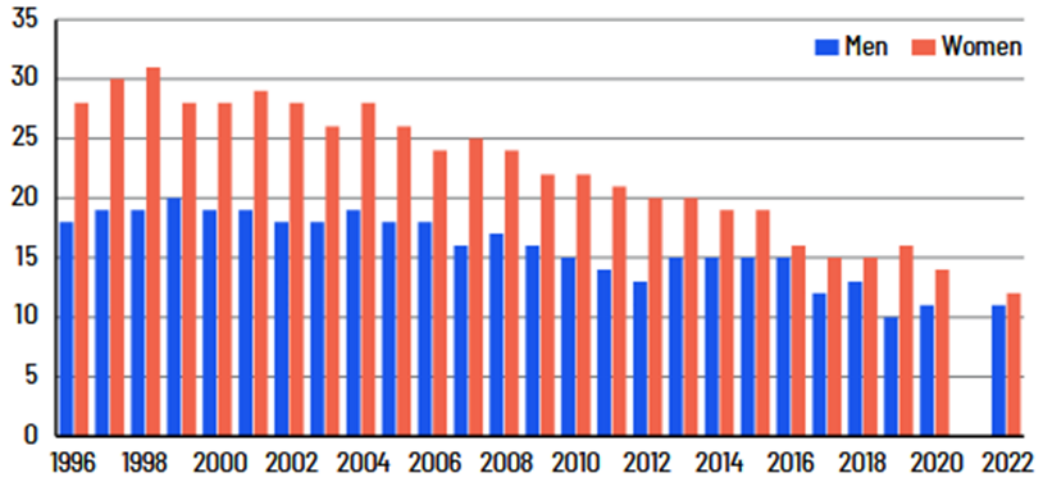

Source: Finnish Institute for Health and Welfare.

SDG 6.3.2

Proportion of bodies of water with good ambient water quality, %

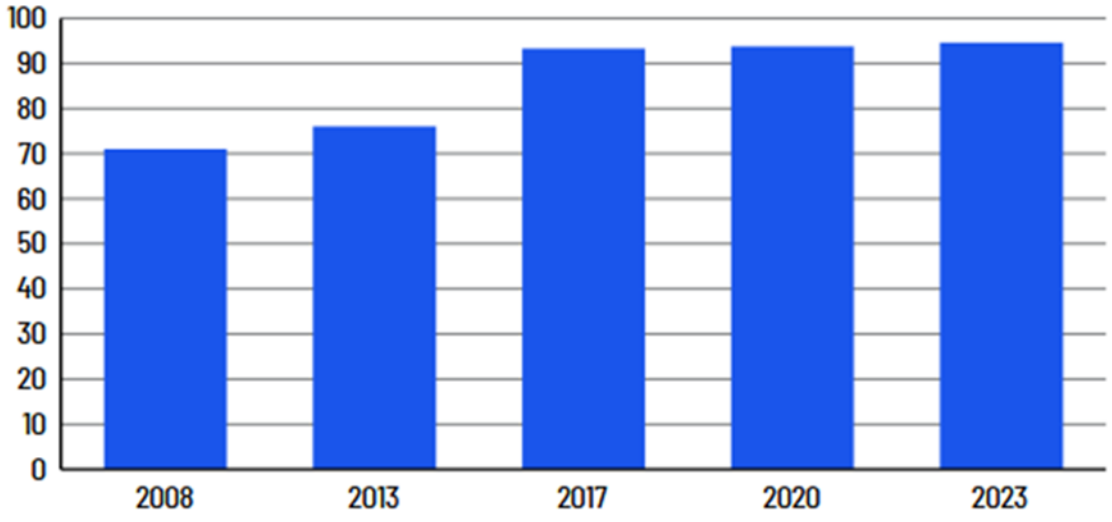

Source: Finnish Environment Institute.

SDG 7.2.1

Renewable energy share in the total final energy consumption, %

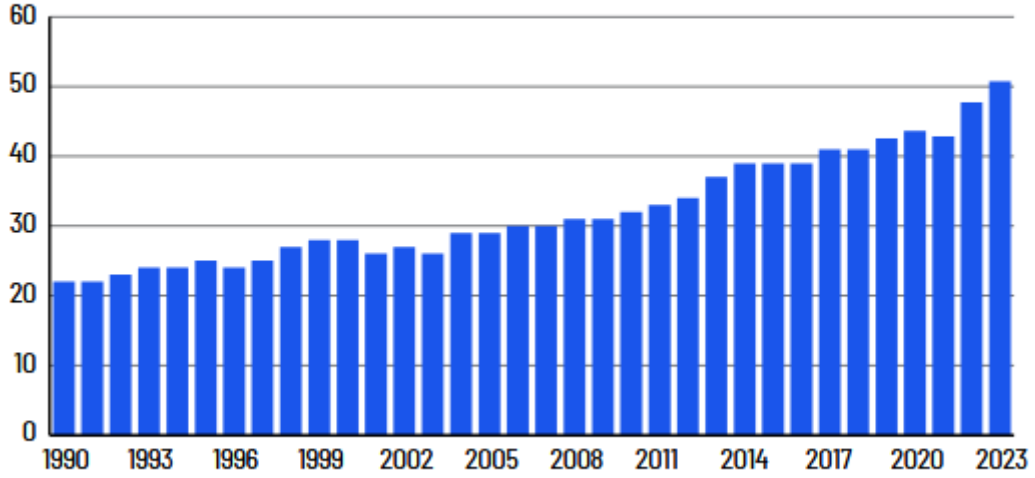

Source: Statistics Finland.

SDG 13.2.2

Total greenhouse gas emissions per year (thousand tons of CO_2 equivalent)

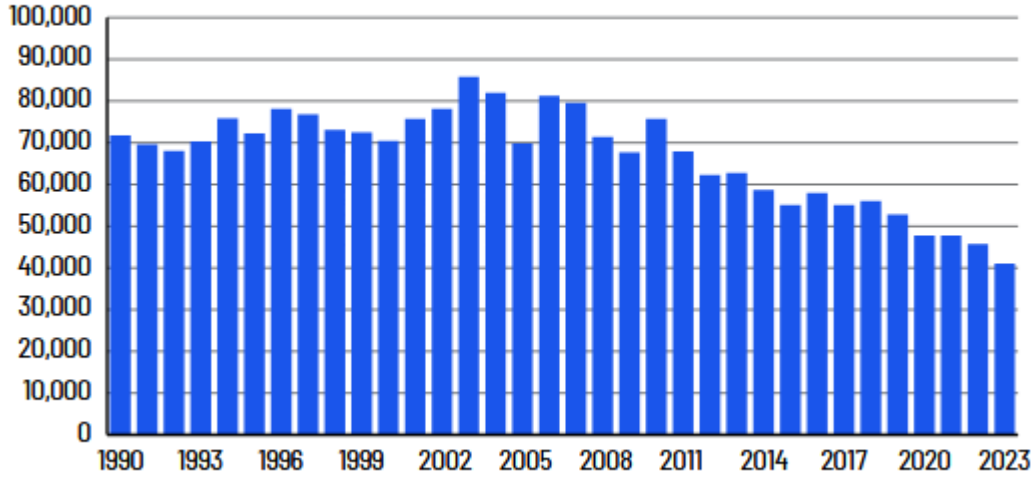

Source: Statistics Finland.

Konkreettiset toimenpiteet vauhdittamaan kestävyysmurrosta 2025-27

- 1: **Kestävän kehityksen mittaristojen** käyttöönoton edistäminen ja käytön kehittäminen
- 2: Suomen kestävän kehityksen työn **kielteisiä ulkoisvaikutuksia** koskevan tietopohjan vahvistaminen
- 3: Kartoitetaan kestävyysmurrosta vahvistavaa **lainsäädäntöä ja muita ohjauskeinoja** sekä tunnistetaan ristiriitaisuuksia.
- 4: Tarkastellaan **vastuullisuus- / kestävyysraportointia** organisaatioiden kestävyystyön ja budjetoinnin tukemisessa
- 5: Järjestetään kestävän kehityksen osallisuutta vahvistavia **tilaisuuksia ja dialogeja**
- 6: **Keskustelun virittäminen** osallisuudesta, arvoista ja osallisuuskäytännöistä kestävän kehityksen toimikunnan työssä
- 7: Kestävyysmurroksen edistäminen **aamukahveilla** eri teemoista
- 8: **Kulttuurialan osaaminen** kestävän kehityksen tueksi
- 9: **Kirjastojen taidehaaste** empatian vahvistamiseksi
- 10: **Kestävyyskoulutushaaste**

Kestävän kehityksen toimikunnan 2024-2023 puheenjohtaja, pääministeri Petteri Orpo toimikunnan 1. kokouksessa 3.3.2024.

Toimenpiteet perustuvat vuonna 2022 hyväksyttyyn kansallisen kestävän kehityksen strategialle.
Lähde: Kestävän kehityksen toimikunta. https://kestavakehitys.fi/kestavan-kehityksen-toimenpidesuunnitelma-2025-2027

10. Kestävän kehityksen koulutushaaste

- Osaaminen ja tuntemus kestävän kehityksen kysymyksistä on keskeinen kestävyysmurroksen etenemisen edellytys.
- Osaamista on tarpeen vahvistaa niin varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa kuin työpaikoilla ja järjestömaailmassakin.
- Edistetään kestävyyskoulutuksen valtavirtaistamista suomalaisten organisaatioiden työntekijöiden perehdyttämiseen. Laaditaan yhteinen sitoumus kestävän kehityksen ja tulevaisuuden teemojen kokonaisvaltaisesta ja systeemisestä käsittelemisestä päiväkotien, eskarien, koulujen ja muiden oppilaitosten opetuksessa ja käytännön arjessa.
- Haastetaan toimijoita monipuolisesti (kunnat, koulut, järjestöt) mukaan sitoumuksen.
- Odotettu tuotos: Päivitetty kestävän kehityksen koulutuspaketti, monipuolinen joukko sen hyödyntämiseen sitoutuneita toimijoita.

Kaikille avoin eOppiva -koulutus (2022):

https://www.eoppiva.fi/koulutukset/kestavan-kehityksen-osaajaksi/

Lopuksi: Kestävä talous

- Talous on jokaisen ihmisten omakohtaisia jokapäiväisiä valintoja ja kulutuspäätöksiä, joilla pyrimme maksimoimaan oman hyötymme. Päätösten pitää olla rationaalisia, jotta pystymme ylläpitämään ja parantamaan omaa hyvinvointiamme.
- Koska päätöksillä voi monesti olla kauaskantoisia ja odottamattomia sivuvaikutuksia ja seurauksia, vaatii viisaide päätösten tekeminen yhteiskunnan ja yksilötasolla tietoa ja osaamista ongelmista ja haasteista.
- Kestävän kehityksen tavoitteet ja toimenpiteet edellyttävät kaikkien ottamista mukaan (Leave no-one behind).
- Kestävän kehityksen edistämisessä keskeistä on koulutus kaikilla tasoilla.

Tilastokeskus

Kiitos!
Kysymyksiä?

Jukka Hoffrén 029 551 3351
Jukka.hoffren@stat.fi

Talous tutuksi -koulutus

TALOUS TUTUKSI 2025

Helsinki, perjantai 29.8.2025

OHJELMA

klo 12.40 Kestäviä sijoituskohteita etsimässä
Toimitusjohtaja Sari Lounasmeri, Pörssisäätiö

klo 13.20 Suomalaisen finanssialan rooli kestävämmän huomisen edistäjänä
Johtava juristi Aleksi Kaakinen, Finanssiala

klo 14.00 Iltapäiväkahvit ja talousosaamisen toimijat esittäytyvät

klo 14.30 Ilmiöitä nuorten taloudesta – Onko nuorten taloudellinen tilanne kestävällä pohjalla?
Ekonomisti Joona Widgrén, OP Ryhmä

klo 15.10 Talouspoliittinen paneelikeskustelu
Sanni Grahn-Laasonen, kokoomus
Antti Kaikkonen, keskusta
Tytti Tuppurainen, SDP
Sofia Virta, vihreät
Moderaattorina toimitusjohtaja Sari Lounasmeri, Pörssisäätiö

klo 15.45 Tilaisuus päättyy

TALOUS TUTUKSI 2025

Kestäviä sijoituskohteita etsimässä

SARI LOUNASMERI
Toimitusjohtaja,
Pörssisäätiö

JOONATAN NAUKKARINEN
Koulutuspäällikkö,
Pörssisäätiö

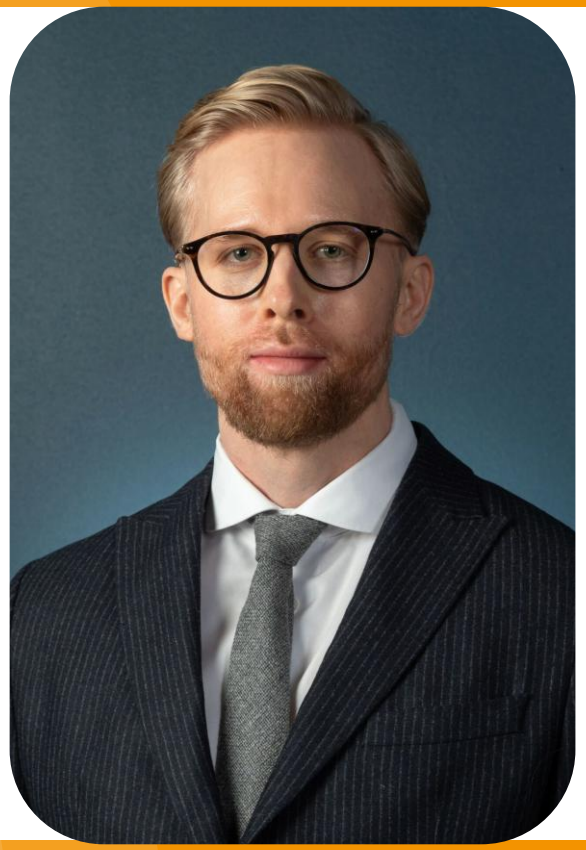

Kestäviä sijoituskohteita etsimässä

Joonatan Naukkarinen ja
Sari Lounasmeri,
Pörssisäätiö

Mitä vastuullisuudella tarkoitetaan

- **ESG – kolme eri näkökulmaa (yleisimmät vastuullisuuskriteerit)**
- **Environmental = ympäristö**
  - Luonnon monimuotoisuus ja yrityksen päästöt
  - Esim. sijoituskohteen päästövaikutukset tai vaikutus ilmastonmuutoksen torjumiseen
- **Social = yhteiskunta**
  - Vastuu asiakkaista, henkilöstöstä, kumppaneista
  - Ihmisoikeudet, tasa-arvo, syrjäytymisen ehkäisy
  - Esim. noudatetaanko työehtosopimuksia, käytetäänkö lapsityövoimaa jne.
- **Governance = hyvä hallinto**
  - Onko korruptiota, rahanpesun ehkäisy jne.
  - Veronmaksu
  - Hallituksen riippumattomuus ja palkitseminen

Huomioimalla vastuullisuuden

- ✓ **Kiinnität huomiota sijoituskohteen tuottoihin ja riskeihin**
  - Tavoitteenasi on maksimoida tuotto-riski –suhde
  - Olet mukana omistamassa vastuullisesti toimivia yhtiöitä
- ✓ **Minimoit riskit**
  - Perehtymällä yhtiön vastuullisuuteen tulet samalla perehtyneeksi mahdollisiin riskeihin
- ✓ **Etsit paremmin tuottavia sijoituskohteita**
  - Löytämällä sijoituskohteet, jotka toimivat vastuullisesti
  - Löytämällä sijoituskohteet, jotka hyötyvät vastuullisuuden **megatrendistä**

Vastuullisuustrendi on tulevaisuuden näkökulma

- **Kuluttajakysyntä uudenlaisille tuotteille ja palveluille tuo sijoittajalle mahdollisuuden**
  - Vaihtoehdot muoville
  - Uudenlaiset polttoaineet
  - Kasvipohjainen ruokavalio
- **Asiakkaat ovat tutkimusten mukaan uskollisempia vastuullisille brändeille**
- **Löydä tulevaisuuden menestyjät**
  - Mitkä yhtiöt pystyvät vastaamaan kuluttajien muuttuviin preferensseihin?
- **Hyödynnä osaamistasi sijoituskohteiden etsimisessä**

Sijoittajabarometri: Mitä seuraavista vastuullisuusnäkökulmista pidät sijoittaessasi tärkeimpänä?

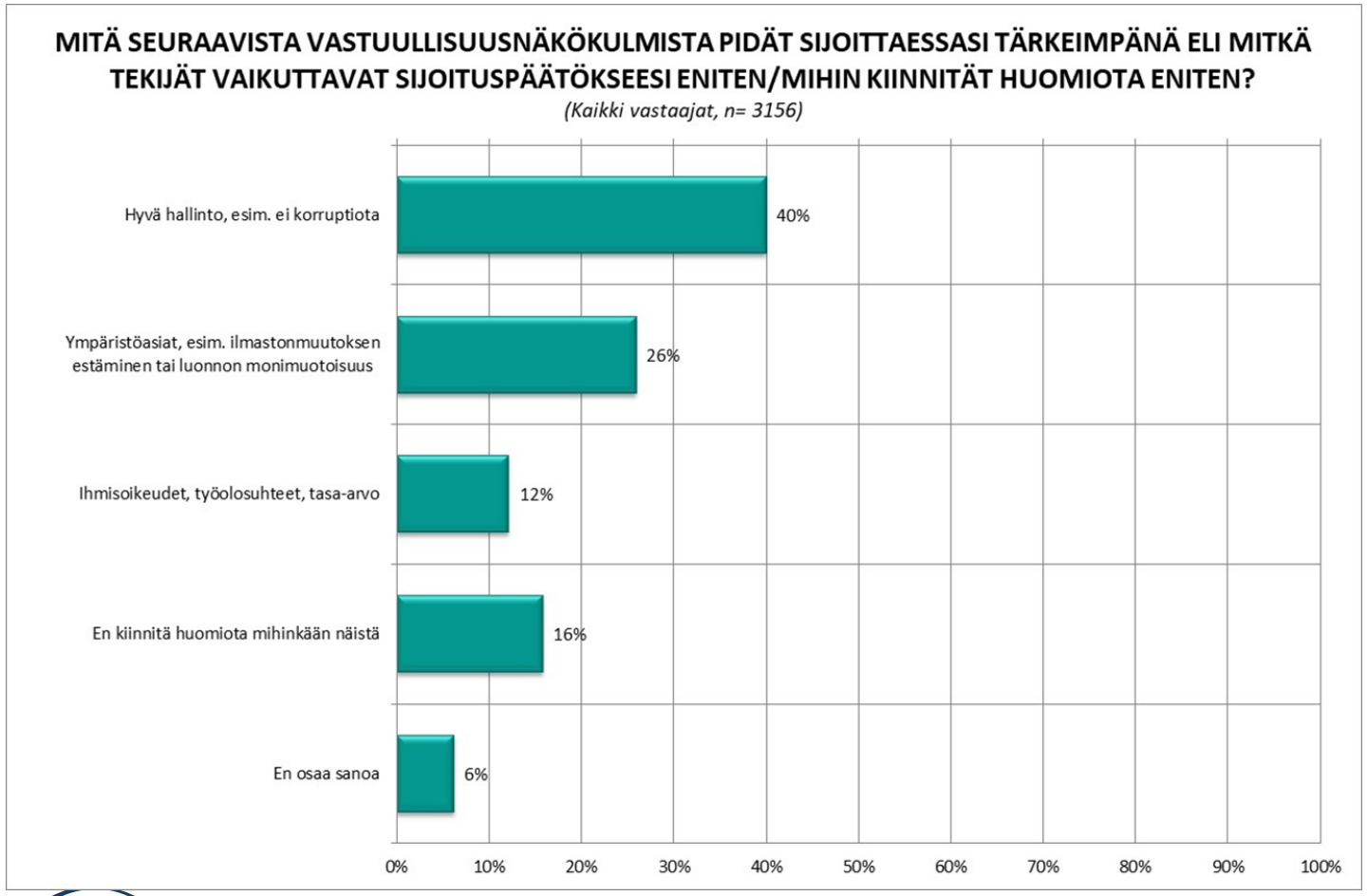

40 % vastanneista osakesijoittajista pitää hallintoa (G) tärkeimpänä

26 % pitää tärkeimpänä ympäristöasioita (E)

12 % nostaa tärkeimmäksi ihmisoikeudet (S)

Lähde: Sijoittajabarometri syksy/2021

Vastuullisuus on riskinhallintaa

- **Tunne sijoituskohteesi**
  - Lainsäädännön kiristyminen?
  - Asiakkaiden odotukset?
  - Ympäröivän yhteiskunnan arvot?
  - Ilmastonmuutoksen vaikutus yrityksen liiketoimintaan?
- **Sidosryhmien arvoja rikkova toiminta tuhoaa omistaja-arvoa**
- **”Huonosti käyttäytyvä” yritys on huono sijoitus**
- **Kestävyysriskin toteutuminen voi maksaa rahaa yhtiölle**

Case Stora Enso

Stora Enso: Teemme kaikkemme, jotta Hukkajoen tapahtumat eivät pääse toistumaan

STORA ENSO OYJ LEHDISTÖTIEDOTE 23.8.2024 klo 13:30

Stora Enson korjuutyömaalla Kainuussa havaittiin torstaina 15. elokuuta ympäristövahinko, jota tutkitaan törkeänä luonnonsuojelurikoksena. Metsäkoneet ovat ylittäneet joen, jossa on erittäin uhanalaisten raakkujen eli jokihelmisimpukoiden esiintymä. Stora Enso ottaa tapahtuneen äärimmäisen vakavasti: “Tämä on erittäin vakava asia ja olemme tapahtuneesta todella pahoillamme. Viranomaisilla ja meillä on tiukat vastuullisuusvaatimukset ja kattava ohjeistus raakkujen huomioimiseksi puunkorjuussa. On selvää, että ohjeistuksiamme vastaan on toimittu. Nyt tapahtunut on täysin arvojemme ja vastuullisuussitoumustemme vastaista”, sanoo Stora Enson Suomen maajohtaja Seppo Parvi.

Contacts

Luonto

Stora Enso rahoittaa raakkuja yli miljoonalla eurolla – poikkeuksellinen sopimus, kerrotaan Metsähallituksesta

Rahoituksella kartoitetaan jokihelmisimpukan elinympäristöjä ja ennallistetaan niitä. Tarkoitus on myös saada puuttuvat raakkujen esiintyvyystiedot tietojärjestelmiin.

Hukkajoelta kerättyjä kuolleita raakkuja elokuussa 2024. Kuva: Timo Valtteri Sihvonen / Yle

STT, HANNA HOLOPAINEN

16.6. 10:25 · Päivitetty 16.6. 14:17

Luottamus & Maine Q2/2025

Top 10 laskijat

Yhtiö	Kokonaismaineen muutos
Kamux	-0,32
Gofore	-0,25
Stora Enso	-0,23
Neste	-0,20
Metsä Board	-0,18
Oma Säästöpankki	-0,16
eQ	-0,15
Taaleri	-0,15
Finnair	-0,14
Aspo	-0,11

Top 10 nousijat

Yhtiö	Kokonaismaineen muutos
Kemira	0,18
Oriola	0,15
Puuilo	0,15
Lindex Group	0,14
Aktia Pankki	0,13
Harvia	0,13
Viking Line	0,13
InCap	0,12
Ålandsbanken	0,12
Musti Group	0,12

LUOTTAMUS & MAINE

MAINEEN JA SUOSITTELU- JA INVESTOINTI-HALUKKUUDEN YHTEYS

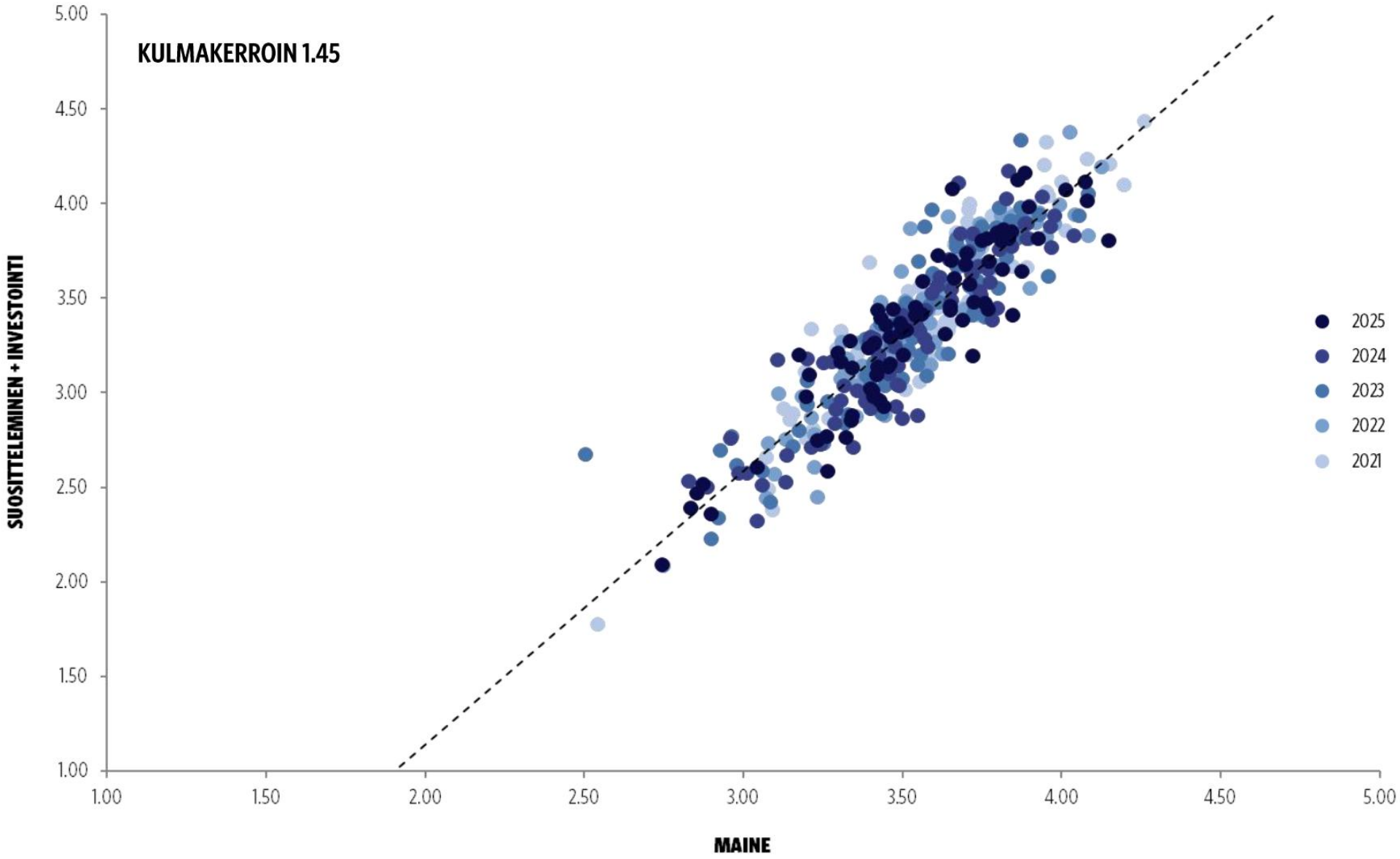

Tutkituille yrityksille yhden yksikön muutos maineessa tarkoittaa 1.45 yksikön muutosta sidosryhmätuessa. Kaavion sidosryhmätuki on yritykseen liittyvän suosittelu- ja investointihalun keskiarvo. Maine on mitattujen mainedimensioiden keskiarvo. Parantamalla mainetta yritys voi kasvattaa sijoittajien kiinnostusta investoida siihen ja halukkuutta suositella sitä sijoituskohteena.

YKSITYIS-SIJOITTAJAT

©T-MEDIA OY

© | ALL RIGHTS RESERVED

LUOTTAMUS & MAINE

TUTKITTUJEN LARGE JA MID CAP PÖRSSIYHTIÖIDEN MAINETULOKSET

YKSITYIS-SIJOITTAJAT

LARGE JA MID CAP

SIJA	ORGANISAATIO	MAINE	SIJA	ORGANISAATIO	MAINE	SIJA	ORGANISAATIO	MAINE	SIJA	ORGANISAATIO	MAINE
1.	Ponsse	4.15	20.	Fiskars	3.76	39.	Aktia Pankki	3.51	59.	Aspo	3.39
2.	KONE	4.08	21.	Qt Group	3.75	40.	eQ	3.50	60.	Anora Group	3.34
2.	Vaisala	4.08	22.	Gofore	3.72	40.	Kempower	3.50	60.	Nokia	3.34
4.	Wärtsilä	4.01	22.	Puuilo	3.72	42.	United Bankers	3.49	60.	Viking Line	3.34
5.	Revenio Group	3.93	24.	InCap	3.71	43.	Taaleri	3.47	63.	Terveystalo	3.33
6.	Konecranes	3.90	25.	Kesko	3.70	44.	Bittium	3.46	64.	NoHo Partners	3.32
7.	Sampo	3.89	25.	SSAB	3.70	44.	Enento Group	3.46	65.	Stora Enso	3.31
8.	Harvia	3.88	27.	Marimekko	3.69	46.	Nokian Renkaat	3.45	66.	Telia Company	3.30
9.	Mandatum	3.86	28.	Evli	3.66	46.	Suominen	3.45	67.	Lindex Group	3.27
10.	Remedy Entertainment	3.85	28.	Nordea Bank	3.66	48.	Etteplan	3.44	68.	Musti Group	3.26
11.	Valmet	3.84	30.	Metso	3.65	49.	Atria	3.43	69.	Tallink Grupp	3.23
12.	Kemira	3.83	30.	Raisio	3.65	49.	Oriola	3.43	70.	TietoEVRY	3.21
13.	Olvi	3.82	30.	Relais Group	3.65	51.	CapMan	3.42	71.	Neste	3.20
13.	Orion	3.82	33.	WithSecure	3.64	51.	Digia	3.42	72.	Fortum	3.18
15.	Huhtamäki	3.81	34.	UPM-Kymmene	3.61	51.	Talenom	3.42	73.	YIT	3.04
16.	Kalmar	3.80	35.	Elisa	3.56	54.	Alma Media	3.41	74.	Finnair	2.90
17.	F-Secure	3.77	35.	Outokumpu	3.56	54.	Pihlajalinna	3.41	75.	Citycon	2.87
17.	Hiab	3.77	37.	Metsä Board	3.54	54.	Sanoma	3.41	76.	Kojamo	2.85
17.	Ålandsbanken	3.77	37.	Scanfil	3.54	54.	Tokmanni Group	3.41	77.	Oma Säästöpankki	2.83
						58.	Lassila & Tikanoja	3.40	78.	Kamux	2.74

©T-MEDIA OY

© | ALL RIGHTS RESERVED

Näin sijoitat vastuullisesti

- Mieti, mitä tavoittelet
- Vaihtoehtoisia strategioita
- Vertaile, hyödynnä valmiita analyyseja

Tavoitteet ja lähtökohdat

- **Tee säästö- ja sijoitussuunnitelma**
- **Integroi vastuullisuusnäkökulma osaksi suunnitelmaasi:**
  - Miksi vastuullinen sijoittaminen?
  - Mitä tavoittelet?
  - Mikä on toivottu vaikutus sijoitustuottoon?
  - Mikä on toivottu vaikutus riskiprofiiliin?
  - Huomioidaanko kaikki ESG-näkökulmat vai vain osa?
    - Ympäristö / ilmastonmuutos
    - Yhteiskunta
    - Yrityksen hallinto

Sijoittajabarometri:
Mitä kriteerejä käytät valitessasi minkä yhtiön osakkeeseen sijoitat?

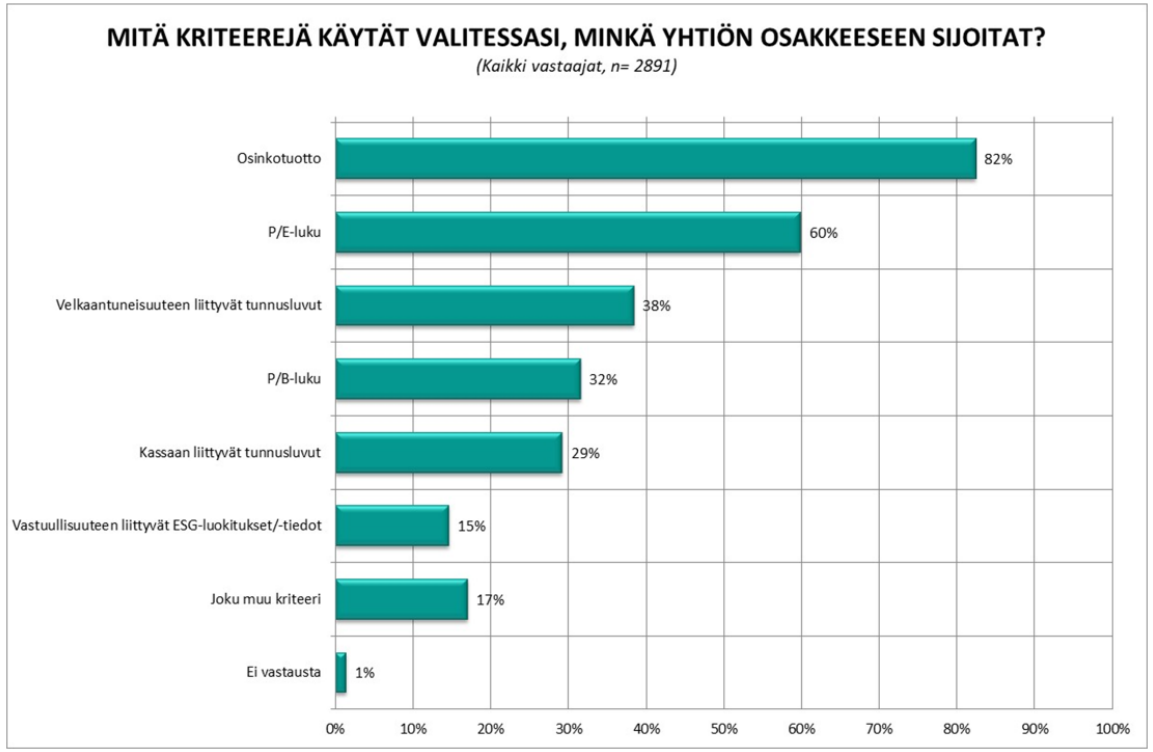

Taloudelliset tunnusluvut korostuvat, suosituimpana

82 % osinkotuotto

Myös vastuullisuus nousee esiin:

15 % ESG-luokitus

Lähde: Sijoittajabarometri syksy/2020

Lähestymistapoja vastuulliseen sijoittamiseen

Poissulkeminen

- Mitkä toimialat tai yritykset eivät vastaa arvomaailmaasi?

Fokus vaikuttavuuteen

- Vastuullisuuskäänneyhtiöt: löydä yhtiöt joiden strategia tähtää vastuullisempaan liiketoimintaan – potentiaalia omistaja-arvon kasvulle
- Aktiivinen omistajuus – pyri vaikuttamaan yhtiöiden vastuullisuuteen

ESG-integrointi

- Huomioi samalla vastuullisuusnäkökulma ja talousmittarit ym.

Toimialansa parhaat

- Vertaile saman toimialan yhtiöitä toisiinsa esim. Helsingin pörssissä metsäyhtiöitä keskenään
- Yritysten vastuullisuusraportointi, GRI –standardit

Mistä tietoa vastuullisista kohteista?

- **Hyödynnä valmiita analyyseja ja vertailuja**
  - Listaukset
  - YK:n periaatteet, EU-kriteerit
  - Kestävyysraportointi
- **Vastuulliset rahastot, vihreät joukkolainat ym.**
  - Saatavilla myös vastuullisuusindeksirahastoja
  - Huomioi kuitenkin kulut! Eroaako rahasto muista / vastaavatko valinnat toiveitasi?
  - Voit myös katsoa mitä kohteita rahaston sisällä on ja sijoittaa niihin itse

Inderesin ilmastotavoite- ja taksonomia-analyysit

Ilmastotavoite- ja taksonomia-analyysi

Liikevaihdon taksonomianmukaisuuden raportointi edellyttäisi kehittyneempää raportointia toimitusketjussa

Vaisalan liikevaihdosta 86,5 % on taksonomiakelpoista toimintaa, johon sisältyy sähkö- ja elektroniikkalaitteiden valmistusta, uusiutuvan energian teknologioiden valmistusta sekä rakennusten energiatehokkuuslaitteiden valmistusta. Vaisala ei kuitenkaan raportoi taksonomian mukaista liikevaihtoa, koska se ei pysty varmistamaan täyttyvätkö ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen liittyvät kriteerit erityistä huolta aiheuttavien aineiden (SVHC) osalta. Jotta taksonomian mukaisuuteen voitaisiin ottaa kantaa, tulisi kemikaaliraportoinnin käytänteiden kehittyä nykyiseltä tasoltaan ja ylittää nykyisen lainsäädännön asettamat vaatimukset. Vaisalan toimintamenoista 75,0 % kuuluu taksonomian piiriin (taksonomiakelpoisuus), mutta taksonomian mukaisuutta ei voida raportoida samasta syystä kuin liikevaihdon kohdalla.

Vaisalan pääomamenoista 24,4 % kuuluu taksonomian piiriin, mutta niitä ei raportoida taksonomian mukaisina. Nämä pääomamenot liittyvät pääosin rakennusten vuokrasopimuksiin sekä pienissä määrin myös autojen leasing-sopimuksiin.

Koska taksonomialainsäädännön oletetaan muuttuvan ja kehittyvän, jäämme odottamaan tämän mahdollisia vaikutuksia Vaisalaan. Emme odota lyhyellä aikavälillä merkittäviä suoria taksonomiaan liittyviä taloudellisia vaikutuksia.

Arvoketjun päästöt muodostavat valtaosan toiminnan kokonaispäästöistä

Vaisalan oman toiminnan kasvihuonekaasupäästöt (Scope 1 ja Scope 2) olivat vuonna 2023 yhteensä 478 tonnia. Scope 2 päästöjen osuus oli pieni, sillä Vaisalan ostama sähkö oli kokonaisuudessaan uusiutuvaa ja kokonaisenergiankulutuksesta vain 4 % ei ollut uusiutuvaa. Peräti 99 % Vaisalan liiketoiminnan aiheuttamista kokonaispäästöistä (76 tuhatta tonnia) syntyivät arvoketjun muissa osissa (Scope 3). Kokonaispäästöistä valtaosa liittyy myytyjen tuotteiden käyttöön (42 %), ostettuihin tuotteisiin ja palveluihin (29 %) sekä Vaisalan maksamiin kuljetuksiin ja jakeluun (14 %). Liikevaihtoon suhteutettu kokonaispäästöintensiteetti (Scope 1-3) vuonna 2023 oli 141 tonnia CO2-ekvivalenttia/MEUR.

Tieteeseen perustuvat päästövähennystavoitteet

Vaisala on asettanut itselleen tieteeseen perustuvat lyhyen aikavälin päästövähennystavoitteet ja hyväksyttänyt ne SBTi-järjestöllä (Science Based Targets initiative), joka auttaa yrityksiä vähentämään päästöjään linjassa Pariisin ilmastosopimuksen tavoitteiden kanssa. Vaisala on sitoutunut vähentämään Scope 1 ja 2 –päästöjään 52 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2021 tasosta. Lisäksi Vaisala sitoutuu vähentämään Scope 3 – kasvihuonekaasupäästöjä ostetuista tuotteista ja palveluista, Vaisalan maksamasta kuljetuksesta ja jakelusta, liikematkustamisesta, työmatkaliikenteestä ja myytyjen tuotteiden käytöstä kokonaisuudessaan 52 % suhteessa euroissa mitattavaan arvonlisäykseen.

Arvioimme päästövähennysten edellyttävän erinäisiä sisäisiä toimia, mutta erityisesti yhteistyötä asiakkaiden ja toimitusketjun kanssa. Päästövähennykset voivat aiheuttaa joitakin kustannuksia joko suoraan tai epäsuorasti toimitusketjun kautta, mutta emme odota kustannusten nousevan isossa kuvassa merkittäviksi.

Taksonomiakelpoisuus	2022*	2023
Liikevaihto	12,7 %	86,5 %
OPEX	9,9 %	75,0 %
CAPEX	7,1 %	24,4 %

Taksonomian mukaisuus	2022*	2023
Liikevaihto		
OPEX		
CAPEX		

Ilmasto	
Ilmastotavoite	Kyllä
Pariisin sopimuksen mukainen (1,5 °C:n lämpenemisskenaario)	Kyllä

*luvut eivät ole vertailukelpoisia taksonomiakehityksestä johtuen.

Aloitamme kestävyysarviointien näkyvyyden lisäämisen ilmastotavoitteen ja taksonomiavaikutusten arvioinnista, koska näkemyksemme mukaan niiden merkitys yhtiön arvon muodostumiseen on tällä hetkellä keskimäärin selkein. Näkyvyyttä muihin tekijöihin pyritään lisäämään vaiheittain. Analyytikko huomioi kaikkien kestävyysseikkojen vaikutuksen yhtiön kasvu- ja kannattavuuspotentiaaliin sekä riskiin (ts. tuottovaatimukseen) osana sijoitusnäkemyksen muodostumista.

Huom. Taksonomiakelpoisuus-% on esitetty taulukossa ilman taksonomian mukaisia toimintoja

Näin etsit ja vertailet vastuullisia rahastoja

- www.morningstar.fi
- ESG-rahastot - viisi maapalloa
- Voit etsiä esim. Suomi-rahastot ja tarkastella myös rahastojen sisältä löytyviä osakkeita
- Näet myös mm. kulut ja aikaisemmat tuotot

PÖRSSI SÄÄTIÖ

UN GLOBAL COMPACT

YK:n aloite kestävän liiketoiminnan edistämiseksi
10 periaatetta

alkoi vuonna 2001
noin 10 000 yritystä
160 maasta

Suomesta yli 100 yritystä

unglobalcompact.org

Sitoutuneet yritykset raportoivat YK:lle vuosittain vastuullisuusperiaatteiden noudattamisesta

- **Ihmisoikeudet**
  - ei loukata ihmisoikeuksia
- **Työelämän standardit**
  - vapaa järjestäytyminen, yhdessä sovitut työehdot, ei pakkotyötä, ei lapsityötä, ei syrjintää
- **Ympäristö**
  - varovaisuus ympäristöön vaikuttamisessa, vastuullisuus luonnonvarojen käytössä, ympäristöystävälliset teknologiat
- **Korruption kitkeminen**
  - ei korruptiota, kiristystä, lahjontaa

Valmiita listauksia osakepoimijalle:
Corporate Knights Global 100 most sustainable

Suomalaisista yhtiöistä listalle ovat vuonna 2025 päässeet:

36. Kesko	*(2024: 29.)*
40. Neste	*(2024: 19.)*
44. Nokia	*(2024: -)*

Pörssiyhtiöt joilla konkreettinen ilmastotavoite
ScienceBasedTargets.org

Fiskars
Metso Outotec
Kone
Tokmanni
Cargotec
Nokian Renkaat
Lassila & Tikanoja
Huhtamäki
Valmet
Uponor

Metsä Board
UPM-Kymmene
Outokumpu
Alma Media
Stora Enso
Nokia
Kesko
Elisa
Citycon
Konecranes
TietoEVRY

CDP:n, YK:n Global Impactin, World Resource Institute:n ja WWF:n aloite.

Listattu yhtiöitä, joilla on hyväksytty ilmastotavoite.

Painotus ympäristö- ja ilmastotekijöissä.

Tavoitteena saada ilmastotavoitteet osaksi yhtiöiden käytäntöä.

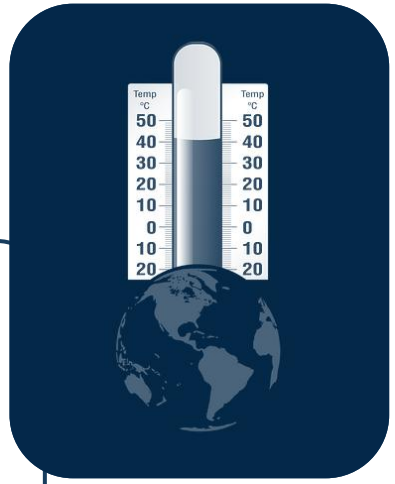

Kuinka vastuullisuusnäkökulma vaikuttaa sijoituspäätökseesi?

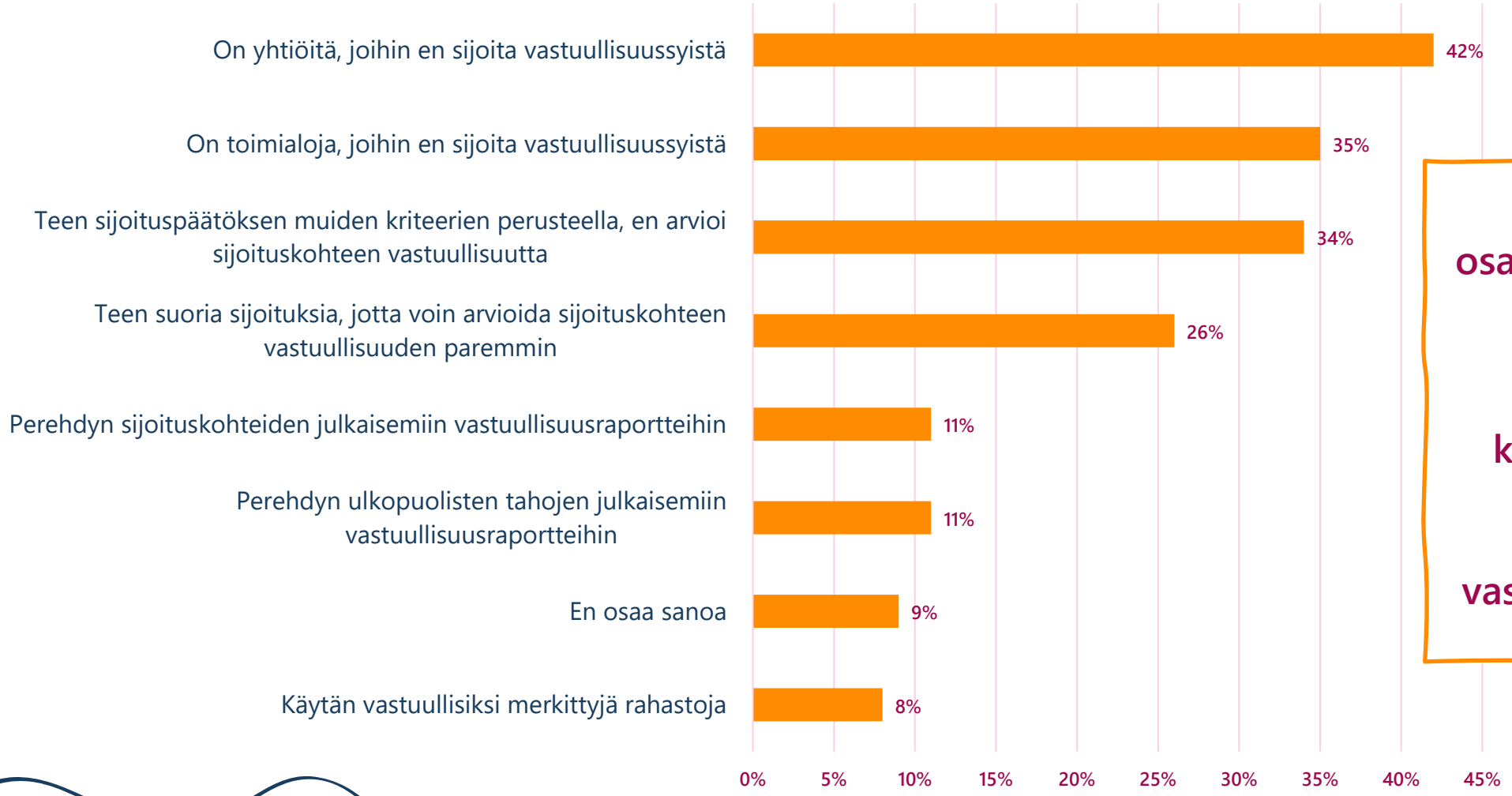

66 % vastanneista osakesijoittajista huomioi vastuullisuuden

35 % poissulkee kokonaisia toimialoja

11 % perehtyy vastuullisuusraportteihin

Lähde: Sijoittajabarometri kevät/2019

TALOUS TUTUKSI 2025

Kysymyksiä

SARI LOUNASMERI
Toimitusjohtaja,
Pörssisäätiö

JOONATAN NAUKKARINEN
Koulutuspäällikkö,
Pörssisäätiö

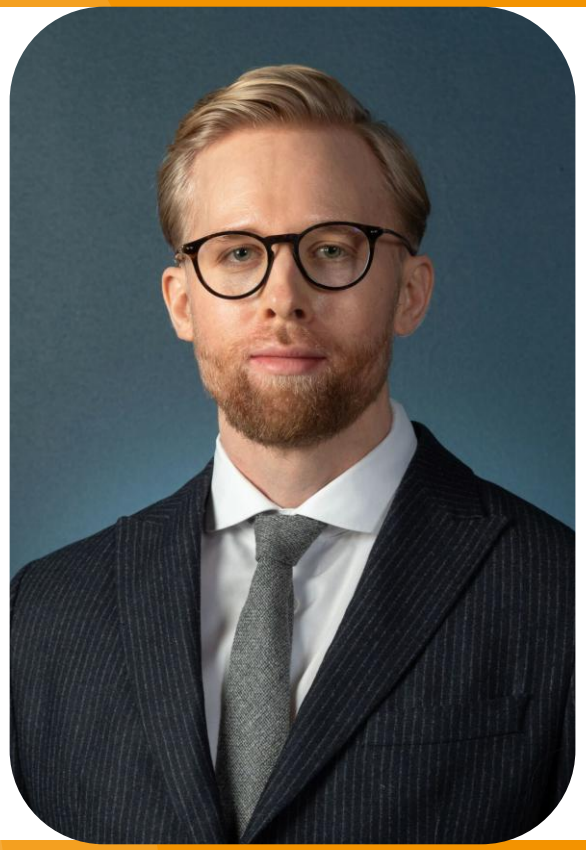

TALOUS TUTUKSI 2025

Suomalaisen finanssialan rooli kestävämmän huomisen edistäjänä

Aleksi Kaakinen

Johtava juristi, Finanssiala

Suomalaisen finanssialan rooli kestävämmän huomisen edistäjänä

Aleksi Kaakinen, johtava juristi
Finanssiala ry

Mikä FA on ja keitä se edustaa?

Pankit, vakuutus, työeläke, rahoitus, arvopaperinvälitys, sijoitusrahastot

248

Jäsenyrityksiä

n. 37 000 henkilöä

718

Kannanmuodostus-verkostoon osallistujia

Jäsenyhtiöiden edustajia

62

Finanssiala ry:n työntekijää

Rakennamme finanssialalle
Kannattavaa liiketoimintaa
edistää toimintaympäristöä

Environmental

Ilmastonmuutoksen torjuminen ja siihen sopeutuminen – biodiversiteetti – saasteiden torjunta – kiertotalouteen siirtyminen – vesivarojen suojelu

Social

Sosiaaliset oikeudet - Epätasa-arvo – inkluusio – työolot ja työvoima – ihmisoikeudet

Governance

Yksityisten ja julkisten instituutioiden hallinto – johtamisen rakenteet – palkitseminen – rahanpesun ja korruption torjunta

Idea vastuullisuussääntelyn takana

Yhtiöt antavat ajantasaista tietoa markkinoille siitä, millä tavoin vastuullisuus näkyy niiden toiminnassa.

Rahoituspalveluiden asiakkaan *kestävyysmieltymykset* tulee selvittää palveluntarjonnan yhteydessä, jotta tälle osataan tarjota oikeanlaisia tuotteita.

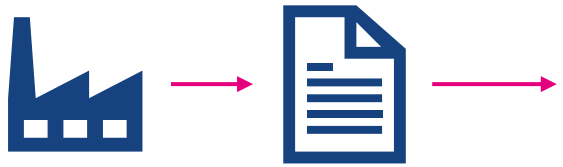

Tieto annetaan esimerkiksi tilinpäätöksen yhteydessä ja tuotekohtaisesti.

Tiedon käsittely

”Vastuullista”

”Ei *välttämättä* vastuullista”

Finanssialan yhtiöt

Kestävät RAHOITUSTUOTTEET

Muut RAHOITUSTUOTTEET

Vastuullisuus säästämisessä: miten vihreä on vihreä?

20-11-2024

KESKO JULKAISEE VIHREÄN RAHOITUKSEN VIITEKEHYKSEN

SIJOITTAJAUUTINEN / 04.06.2024 09.15

Aktia toi markkinoille vihreän asuntolainan

Tiistai 19. joulukuuta 2023 Blogit ja artikkelit

Muuttuuko yritysmaailma vastuullisemmaksi?

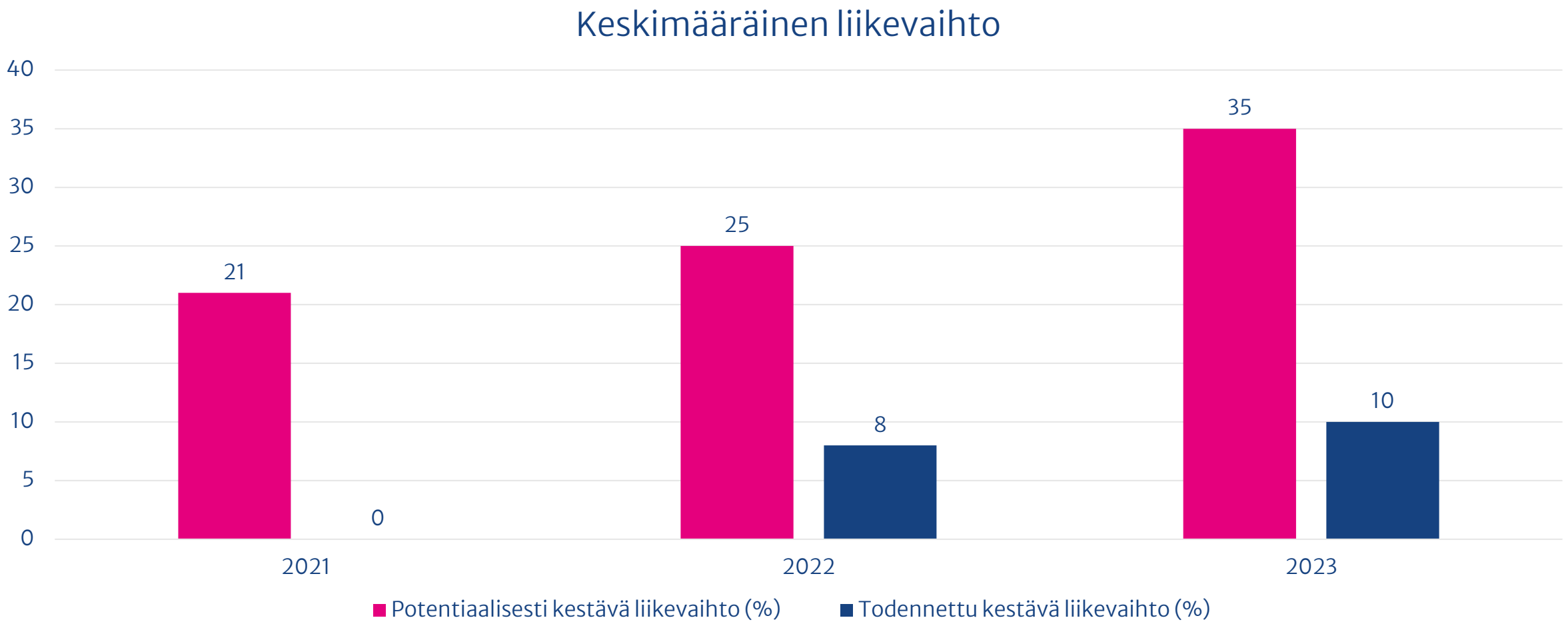

Lähde: ey.com

Muuttuuko yritysmaailma vastuullisemmaksi?

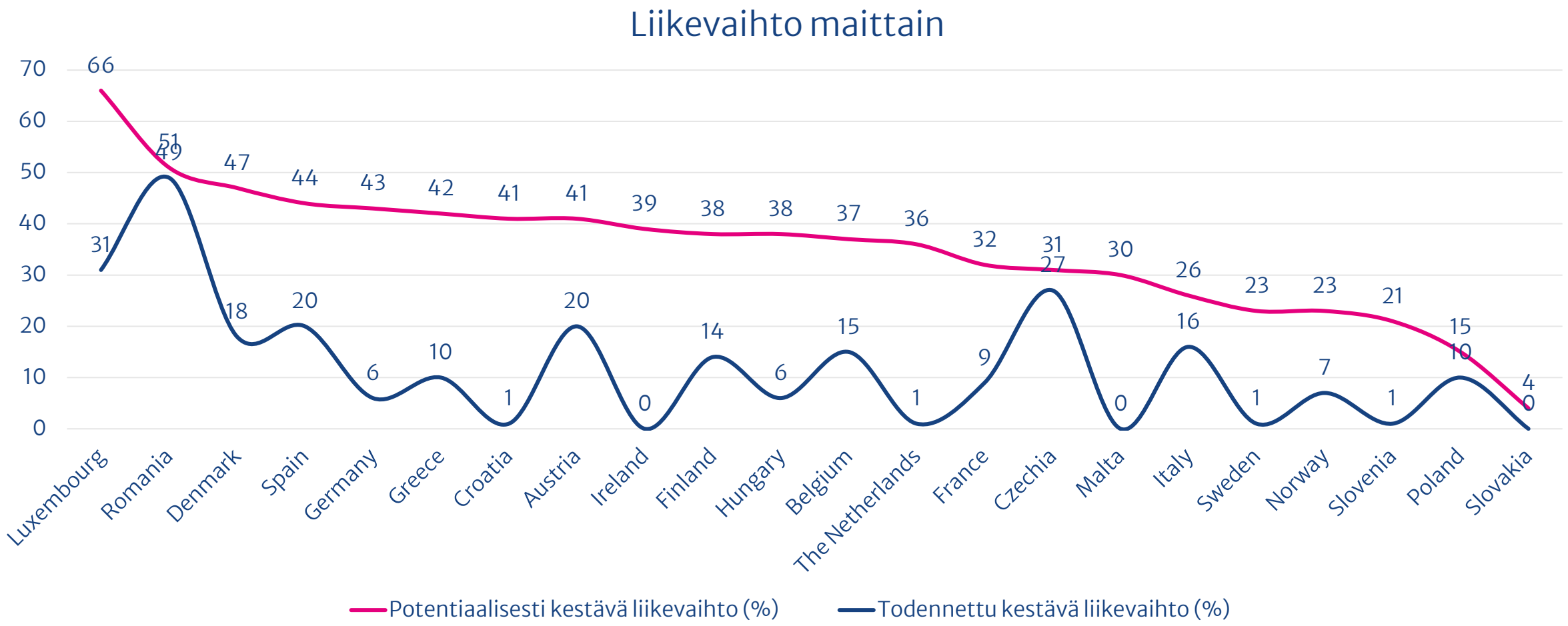

Vastuullisuuden määrittely on *hyvin* vaikeaa

Keskeisenä ongelmana määritelmäkysymys: **mikä on vastuullista?**

- Miten sitä mitataan, ja kuka päättää siitä, mikä on vastuullista?
- Sovitut määritelmät perustuvat tyypillisesti kansainvälisiin standardeihin, kuten GHG-protokollaan – erityisen mitattavia ovatkin vakiintuneet käytännöt, kuten ilmaston lämpenemiseen liittyvät indikaattorit. Tieteeseen pohjautuvista määritelmistä on selkein konsensus myös finanssialalla.
- Komissio antanut paljon hyvin teknistä sääntelyä vastuullisuuden kriteereistä. Sääntely on varsin **tulkinnanvaraista** sitä soveltaville yhtiöille.

Sääntely koskee välittömin vaikutuksin suurimpia yhtiöitä, Suomessa mm. Nokia, KONE ja Nordea. Pienillä yrityksillä on tyypillisesti suurempia ongelmia sääntelyn edellytysten täyttämisessä.

Vastuullisuusleiman saaminen tuotteelle/sen tituleeraaminen vastuulliseksi on suuren työn ja tuskan takana – toisella puolella riskinä viherpesusyytökset.

Kauppalehti 22.5.2023

VASTUULLISUUS

Kolumni / ESG-rahastot kompastuivat pankkikriisiin – Näin vältät saman virheen

Pankkikriisin ensimmäinen uhri, amerikkalainen Silicon Valley Bank, löytyi monen vastuullisen rahaston salkusta. Yhtiöllä ympäristö- ja ihmisoikeusasiat olivat kunnossa. Sen sijaan vastuullisen sijoittamisen kolmas ulottuvuus – hyvä hallinto – oli unohtunut, kirjoittaa Sari Lounasmeri.

Maailma muuttuu

Kestävän rahoituksen/kestävyyssääntelyn **trendinomaisuus 2019-2024**

Erityisesti Eurooppa on murroksessa: vastuullisuusteemat joutuvat kilpailemaan erilaisten akuuttien kriisien kanssa

- Koronapandemia 2020-2021
- Ukrainan sota 2022-
- Euroopan energia- ja kilpailukykykriisi

Puolustusteollisuuden rahoittamiseen kohdistuu valtiotason painetta

Huoltovarmuuskysymykset nousevat entistä enemmän tapetille – miten turvataan energiansaanti kaikissa tilanteissa?

Millä tavoin saataisiin kanavoitua yksityissijoittajien rahaa tarpeellisiin kohteisiin?

Voidaanko keskenään kilpailevia intressejä edistää samanaikaisesti?

- Kysymys puolustusteollisuuden vastuullisuudesta
- Onko puolustusteollisuuden ja huoltovarmuuden rahoittaminen ja vakuuttaminen riittävä syy joustaa esimerkiksi ympäristönäkökohdista? Jos, niin millä aikavälillä?

Helmikuu 2025: ‘Omnibus I’

“This proposal is consistent with EU policy to enhance competitiveness, to simplify the regulatory framework and to reduce burden on business while still achieving the policy goals of the CSRD and CSDDD. This includes preserving the Green Deal as mid- to long-term competitiveness depends on companies sufficiently integrating sustainability considerations into their operations.”

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: CC BY-SA-NC

MARKKINARAATI

Aseteollisuuden osakkeet hurjassa nousussa – Asiantuntija kehottaa varovaisuuteen

Puolustusalan näkymät mullistuneet: ”Uskon, että pörssiin voi tulla näitä yhtiöitä”, sanoo Nordean senioristrategi Hertta Alava.

Talous

OP sallii salkunhoitajiensa sijoitukset ydinaseteollisuuteen – professori: Vastuullinen sijoittaminen on konkurssissa

Jos rahojasi on kiinni indeksirahastoissa, todennäköisesti sijoitat aseteollisuuteen.

Varma päivittää puolustusteollisuuteen sijoittamisen periaatteitaan

16.06.2025

FT: Euroopan ESG-rahastot ovat kasvattaneet omistuksiaan puolustusteollisuudessa

Vastuullinen sijoittaminen | Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on muuttanut vastuulliseen sijoittamiseen keskittyneiden rahastojen suhdetta puolustusteollisuuteen.

Valitse jokaisen ominaisuuden kohdalla vaikuttaako asia paljon, jonkin verran vai ei lainkaan, kun valitset säästämis- ja sijoituskohdetta.

Kaikki vastaajat, n=2504

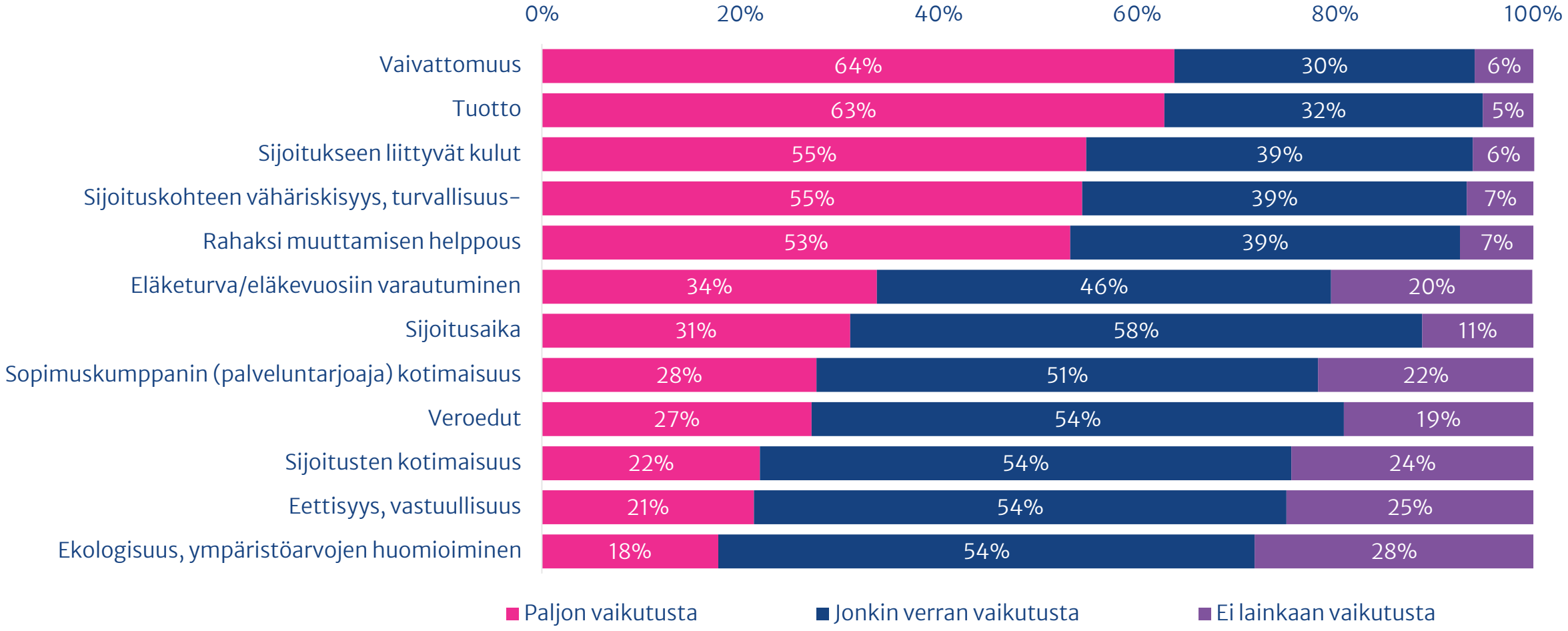

Yritystoiminnan vastuullisuus

Osakeyhtiön ensisijainen tarkoitus on tuottaa voittoa omistajilleen. Tulisiko vastuullisen yritystoiminnan huomioida automaattisesti myös kestävyysnäkökulmat?

Poliittiset valinnat

Toteutetaanko valtion tasolla politiikkaa, joka huomioi kestävän kehityksen reunaehdot? Kannustaako sääntely yritystoiminnan siirtymään tai esimerkiksi huomioimaan luontoarvot yritystoiminnassa?

Asiakaskysyntä

Jos sijoittaja ei pidä vastuullisuutta tärkeänä tekijänä sijoituspäätöstä tehdessään, onko sijoitusyhtiön vastuullista tarjota tällaisia tuotteita asiakkaalle, jos muualta on saatavissa parempaa tuottoa?

Kilpailevat intressit

Syövätkö muut trendit tai intressit ilmatilan vastuullisuudelta? Onko näiden intressien mahdollista elää rinnakkain? Onko *vastuutonta* olla huolehtimatta esimerkiksi puolustuksen rahoittamisesta?

Finanssiala ry
Itämerenkatu 11–13
00180 Helsinki

@finanssiala

finanssiala.fi

TALOUS TUTUKSI 2025

Kysymyksiä

Aleksi Kaakinen

Johtava juristi, Finanssiala

TALOUS TUTUKSI 2025

Ilmiöitä nuorten taloudesta

– Onko nuorten taloudellinen tilanne kestävällä pohjalla?

Joona Widgrén

Ekonomisti, OP Ryhmä

Onko nuorten talous kestävällä pohjalla?

Joona Widgrén

© OP Ryhmä

Faktoja nuorten talouden tilanteesta

- Pitkään jatkunut talouden heikko kehitys painanut nuorten elintason kasvua
- Työmarkkinat ovat muuttuneet – osa-aikatyö lisääntynyt
- Sijoittamisen suosio on kasvanut

© OP Ryhmä

Heikko talouskehitys heijastuu työhön ja toimeentuloon

© OP Ryhmä

Nuorten kotitalouksien tulot jäämässä edellisen sukupolven tuloista

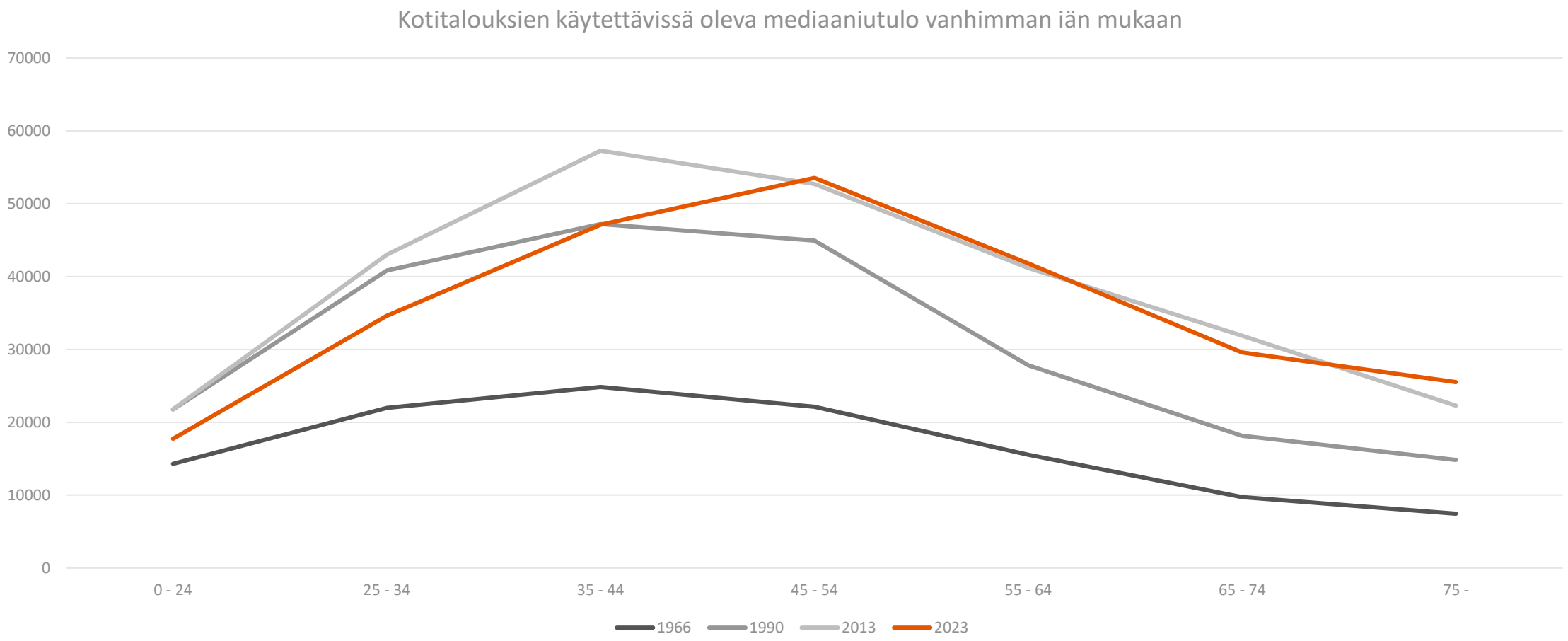

© OP Ryhmä

Nuorimpien osallistumisaste maltillisella nousutrendillä – sukupuolien väliset erot kaventuneet

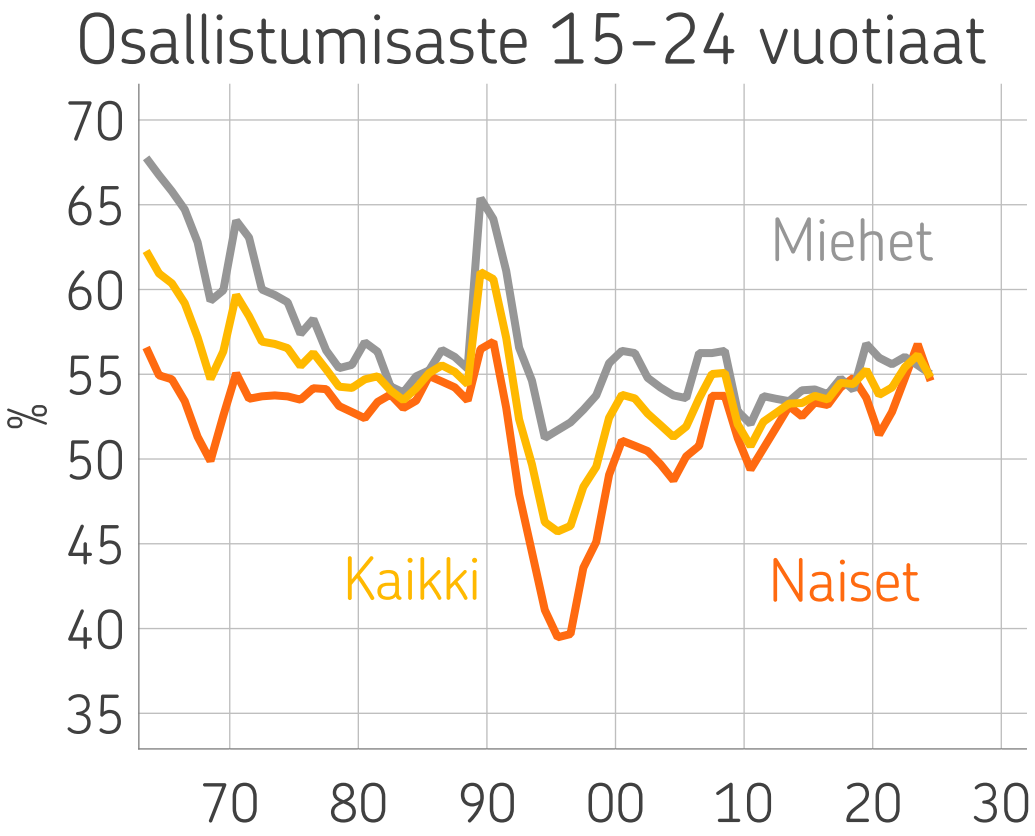

Lähde: Macrobond, OECD, OP

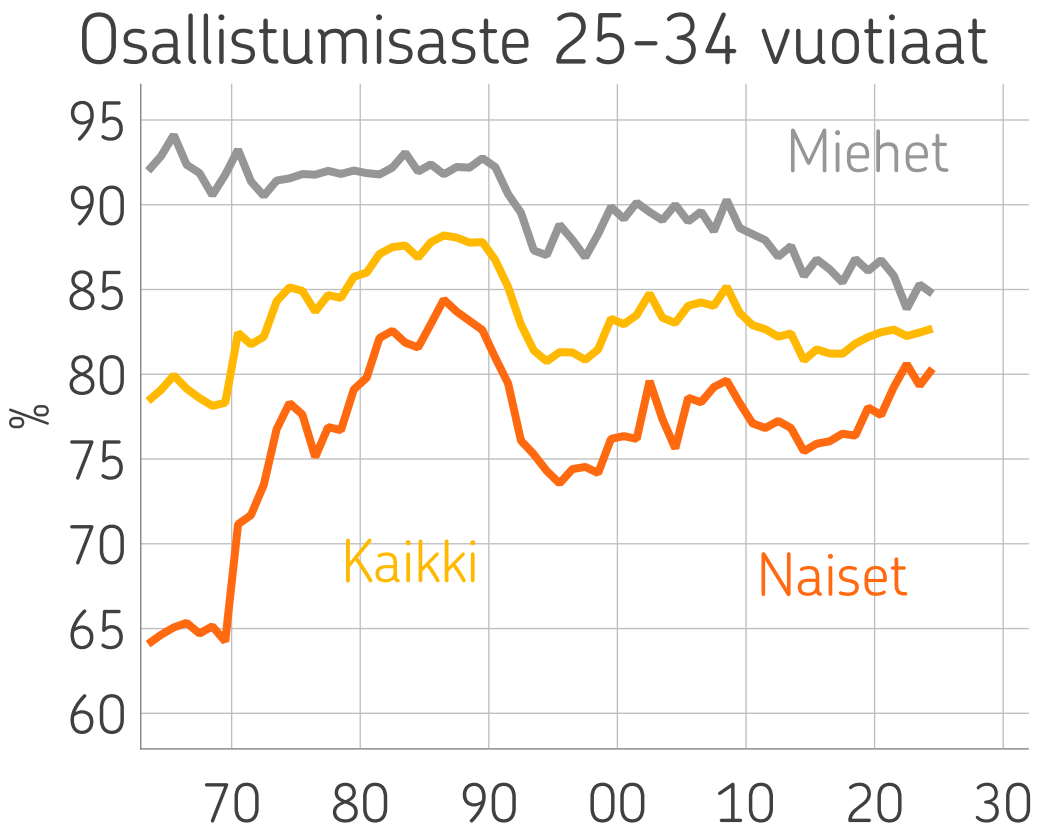

Lähde: Macrobond, OECD, OP

© OP Ryhmä

Mutta toisaalta sijoittamisen suosio on kasvussa – eniten nuorten keskuudessa

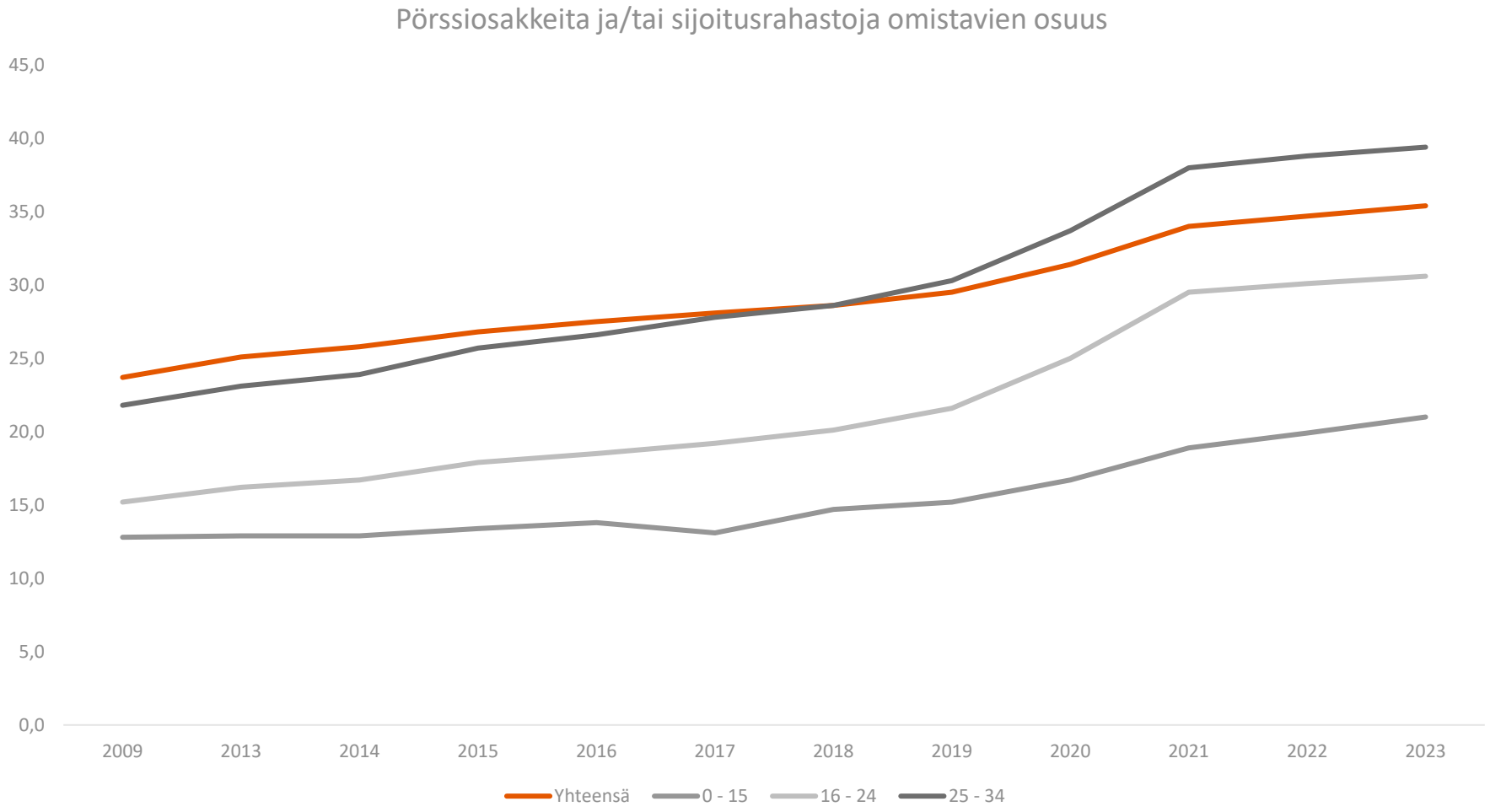

16-24 vuotiaiden osakkeita tai rahastoja omistavien osuus noussut 10 vuodessa

95 %

© OP Ryhmä

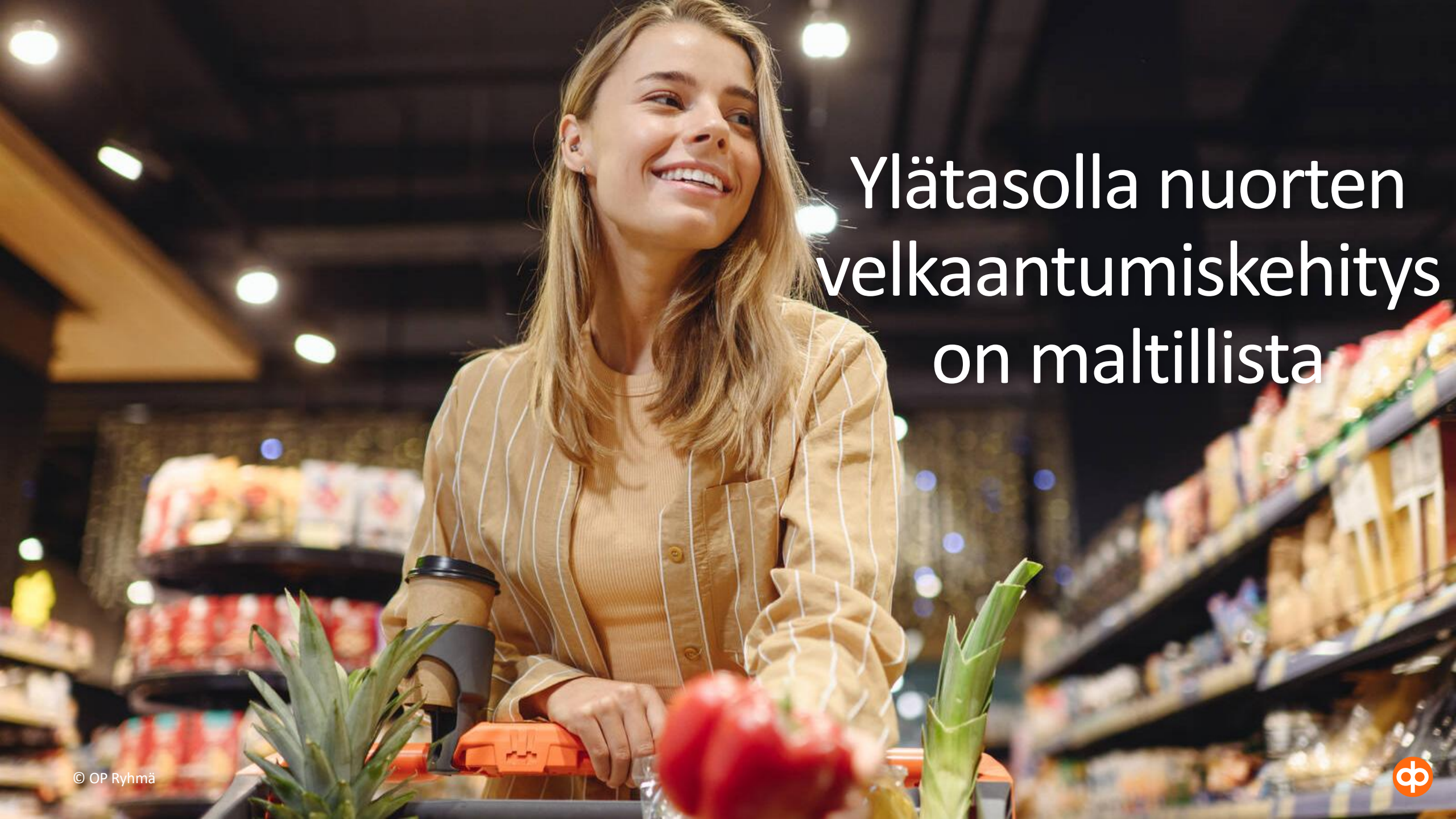

Ylätasolla nuorten velkaantumiskehitys on maltillista

© OP Ryhmä

Nuorten velkaantuminen ollut laskutrendillä finanssikriisin jälkeen

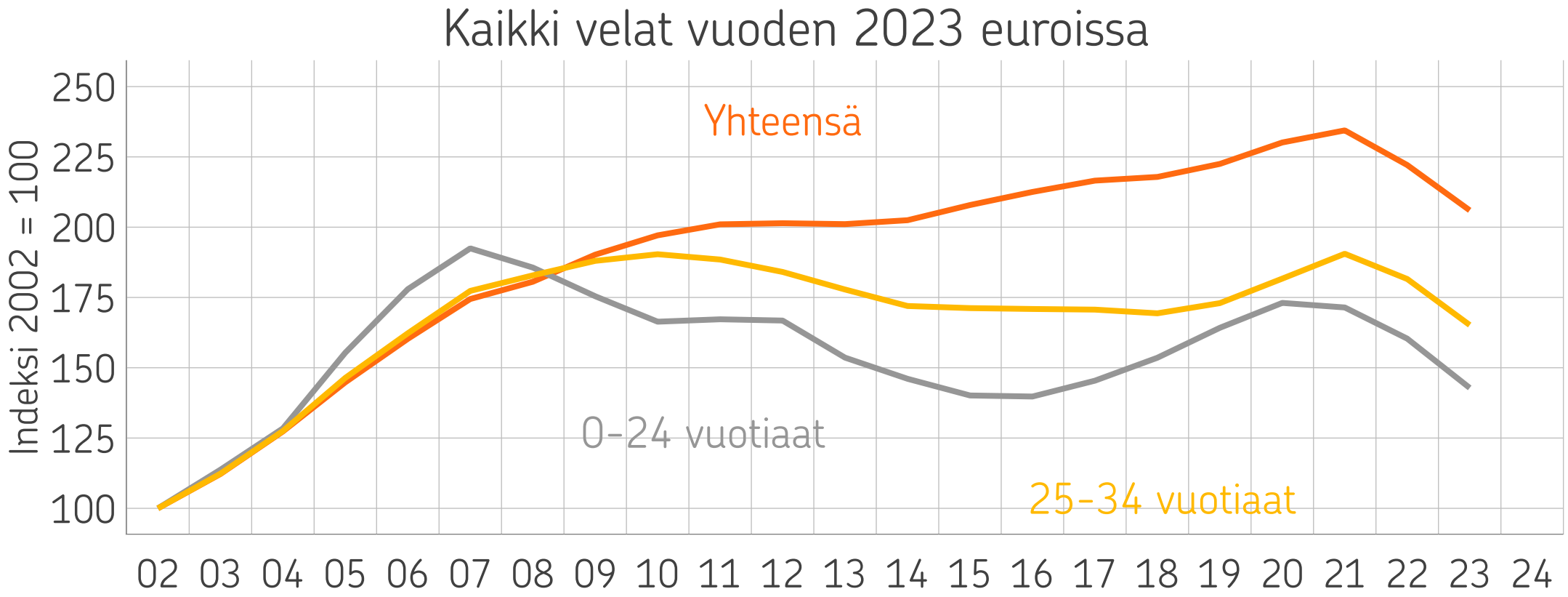

Lähde: Macrobond, , OP

© OP Ryhmä

Syy löytyy asuntoveloista – asunto ostetaan yhä vanhempana ja vuokralla asutaan useammin

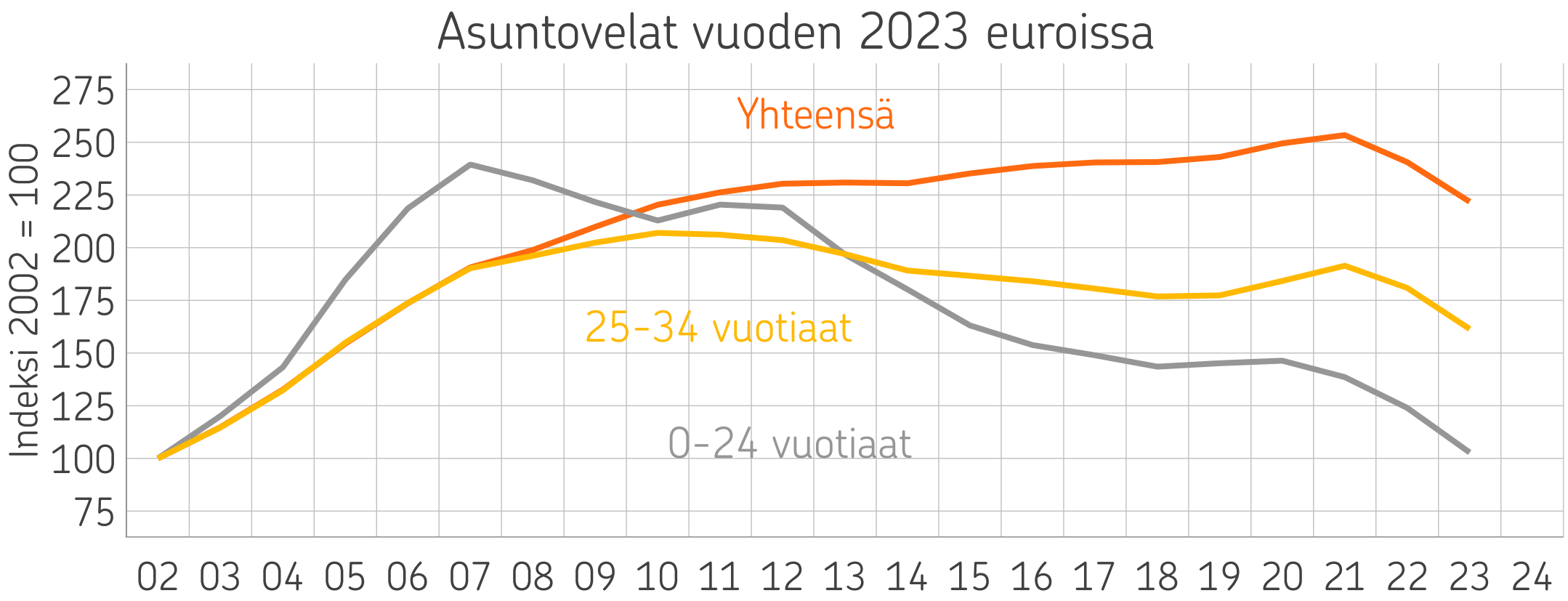

Lähde: Macrobond, , OP

© OP Ryhmä

Ilman asuntovelkoja nuorten velkaantuminen noussut etenkin 2015 - 2020

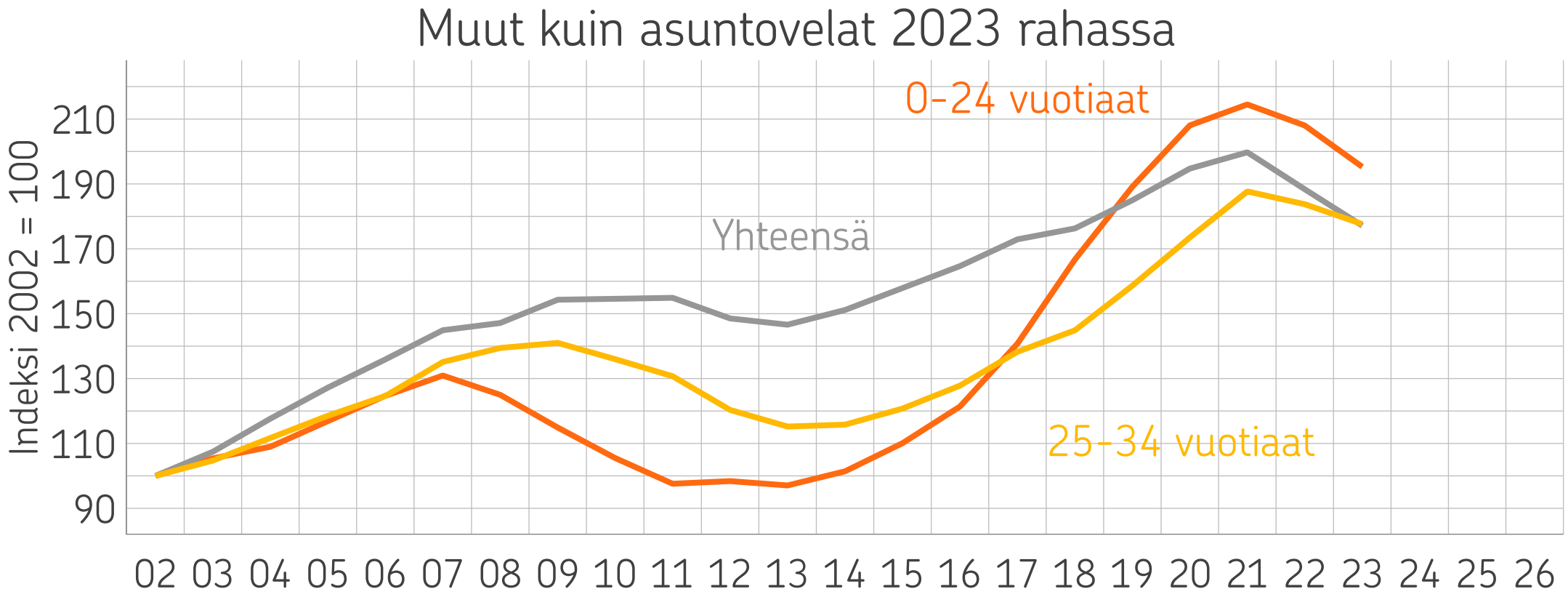

Lähde: Macrobond, , OP

© OP Ryhmä

Velkaantuminen kuitenkin polarisoituu

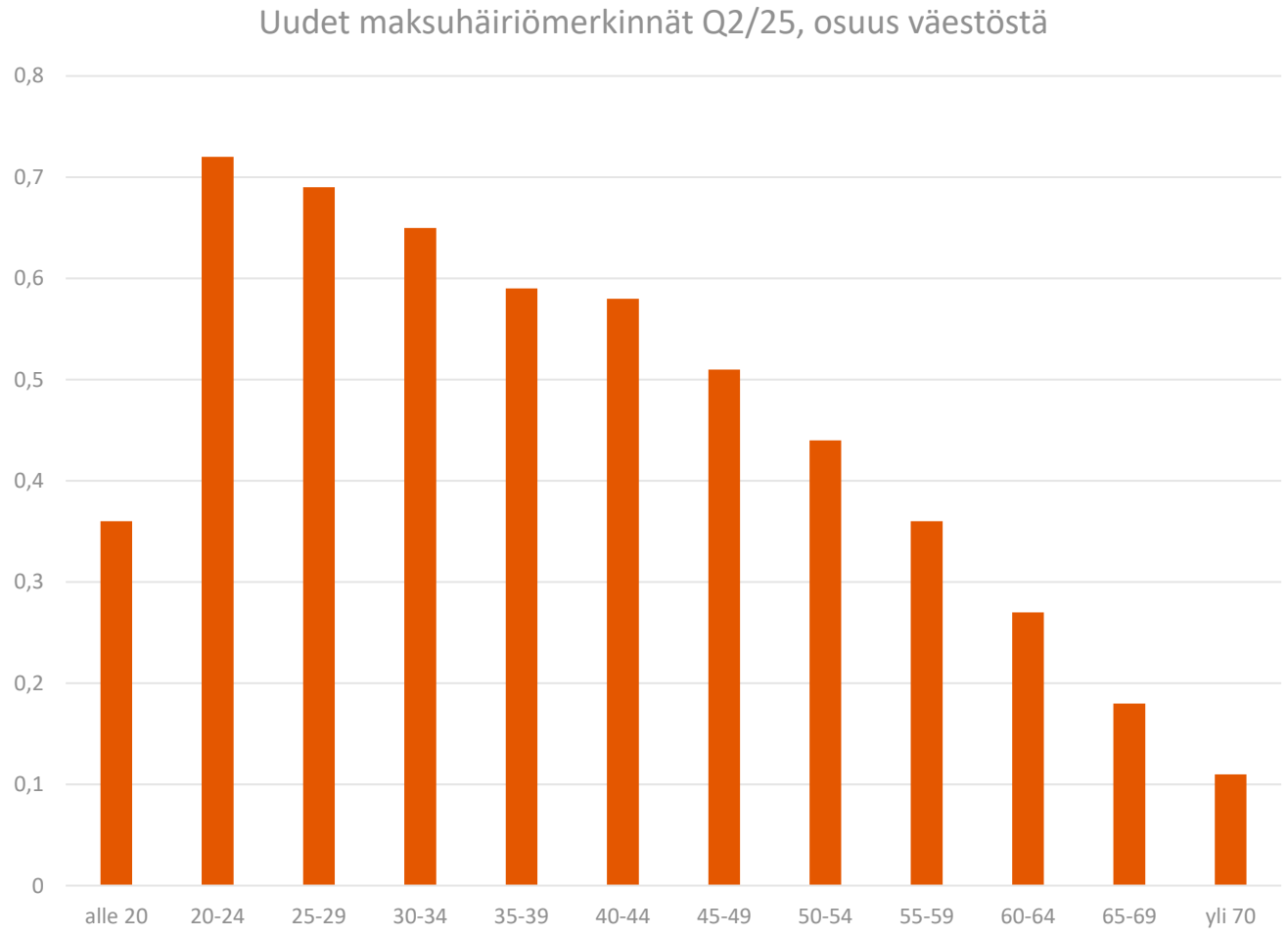

Nuorille tullut viime aikoina suhteessa eniten uusia maksuhäiriömerkintöjä. Miehille hieman enemmän kuin naisille

Lähde: Asiakastieto

© OP Ryhmä

Kuluttaminen on muuttunut hieman – kuluttamisen tavat paljon

© OP Ryhmä

Nuorten kulutuksesta enemmän asumiseen ja vähemmän liikenteeseen

Osuus 17 – 20 vuotiaiden kulutuksesta (2012 – 2022) noussut

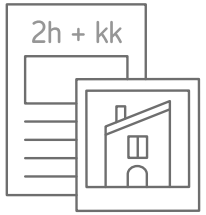

Asuminen
28 % -> 35,2 %

Vaatteet
4,2 % -> 7,2 %

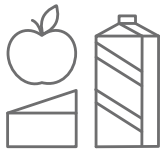

Elintarvikkeet
11,4 % -> 13,7 %

Osuus 17 – 20 vuotiaiden kulutuksesta (2012 – 2022) laskenut

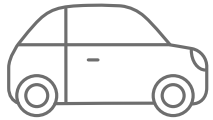

Liikenne
18 % -> 12,1 %

Ravintolat
6,9 % -> 4,4 %

Informaatio ja viestintä
6,8 % -> 5,2 %

Nuoret ja nuoret aikuiset kuluttajat ostavat netistä

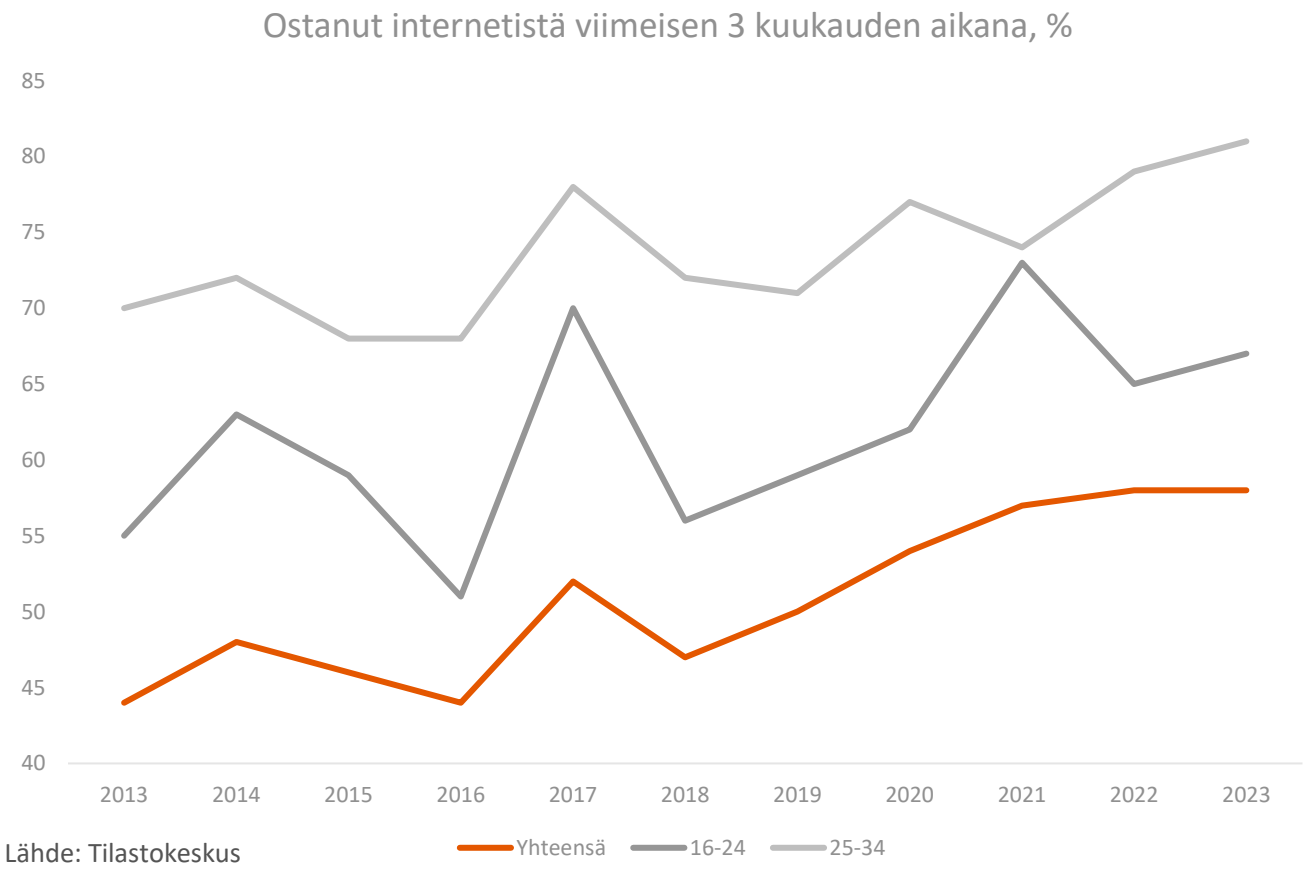

Lähde: Tilastokeskus

67 % nuorista ja 81 % nuorista aikuisista ostanut netistä viimeisen 3 kuukauden aikana

© OP Ryhmä

Moni tekijä vaikuttaa kulutuskäyttäytymiseen

Trendit ja megatrendit

Ympäristötietoisuus

Kulutus

Kaupungistuminen

Taloudellinen tilanne

Digitalisaatio

© OP Ryhmä

Koulutus on hyvä investointi omaan tulevaisuuteen – myös taloudellisesti

© OP Ryhmä

Yhä useammin nuorella työllisellä on korkeakoulututkinto

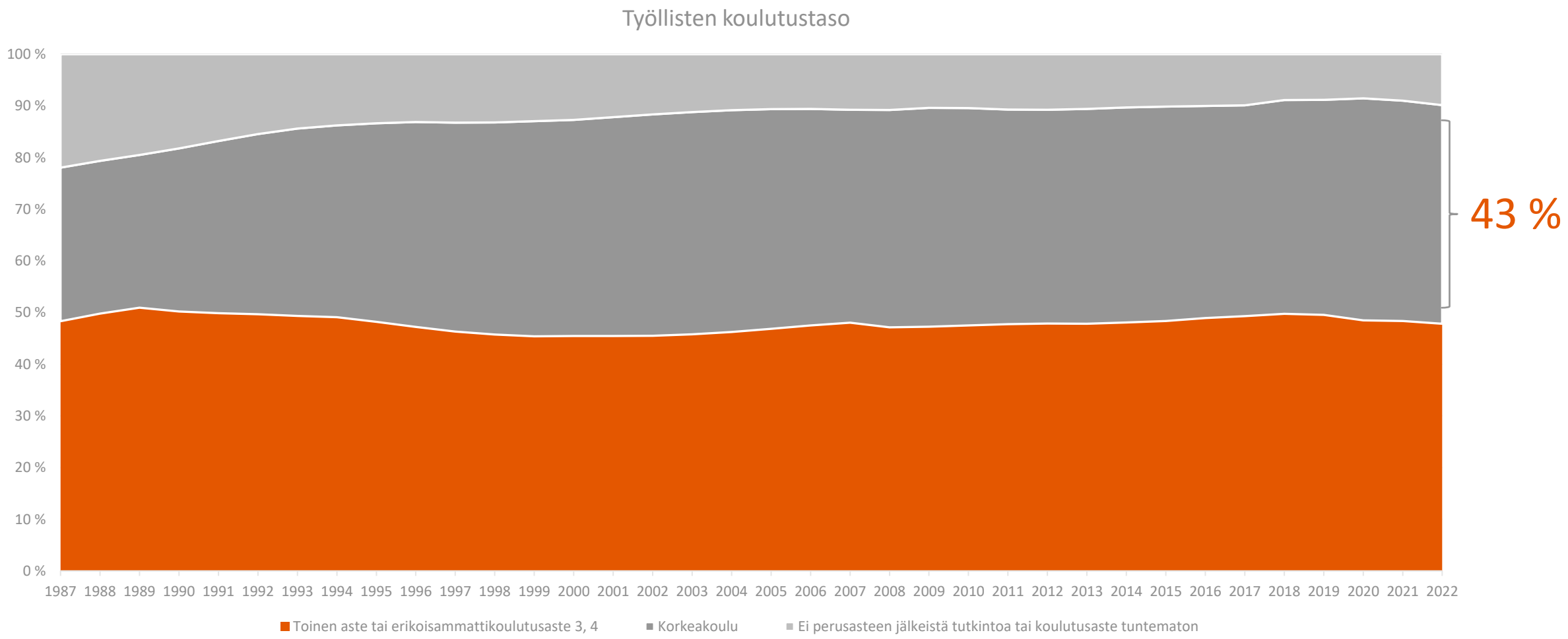

© OP Ryhmä

Kouluttautuminen on hyvä investointi tulevan tulotason kannalta

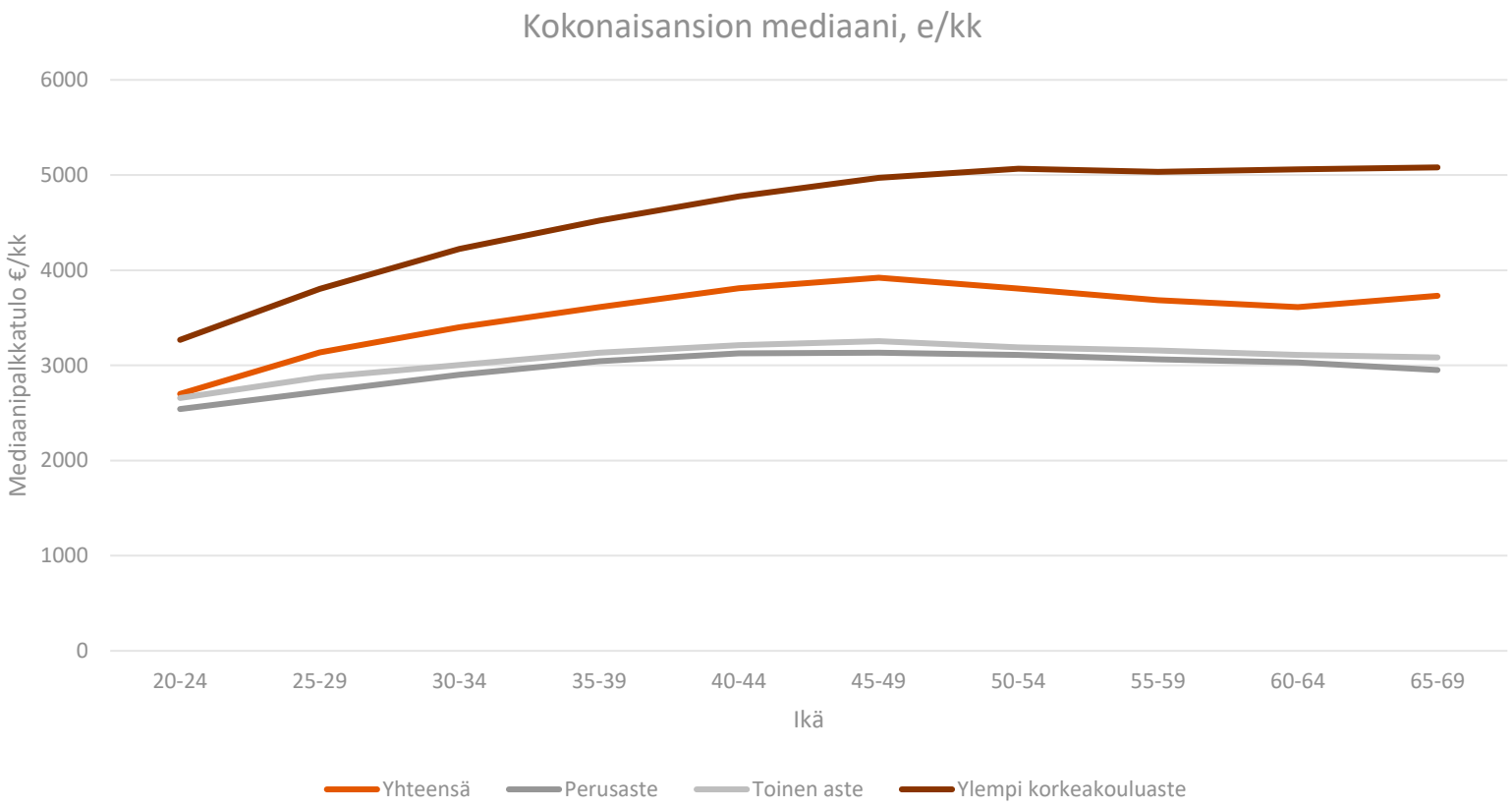

Korkeasti koulutetuilla on korkeammat tulot, eheämpi työura sekä korkeampi työllisyys

© OP Ryhmä

Talouskasvu ja hyvin toimivat työmarkkinat avain nuorten hyvään taloudelliseen tulevaisuuteen

© OP Ryhmä

Tutustu näihin

Aalto Juniorin oman talouden hallintaan sekä sijoittamiseen keskittyvät työpajat: https://www.aalto.fi/fi/aalto-yliopisto-junior/sijoita-tulevaisuuteesi-tyopajat

OP:n makrotalouden katsaukset: https://www.op.fi/op-ryhma/medialle/raportit/markkinatietoa

© OP Ryhmä

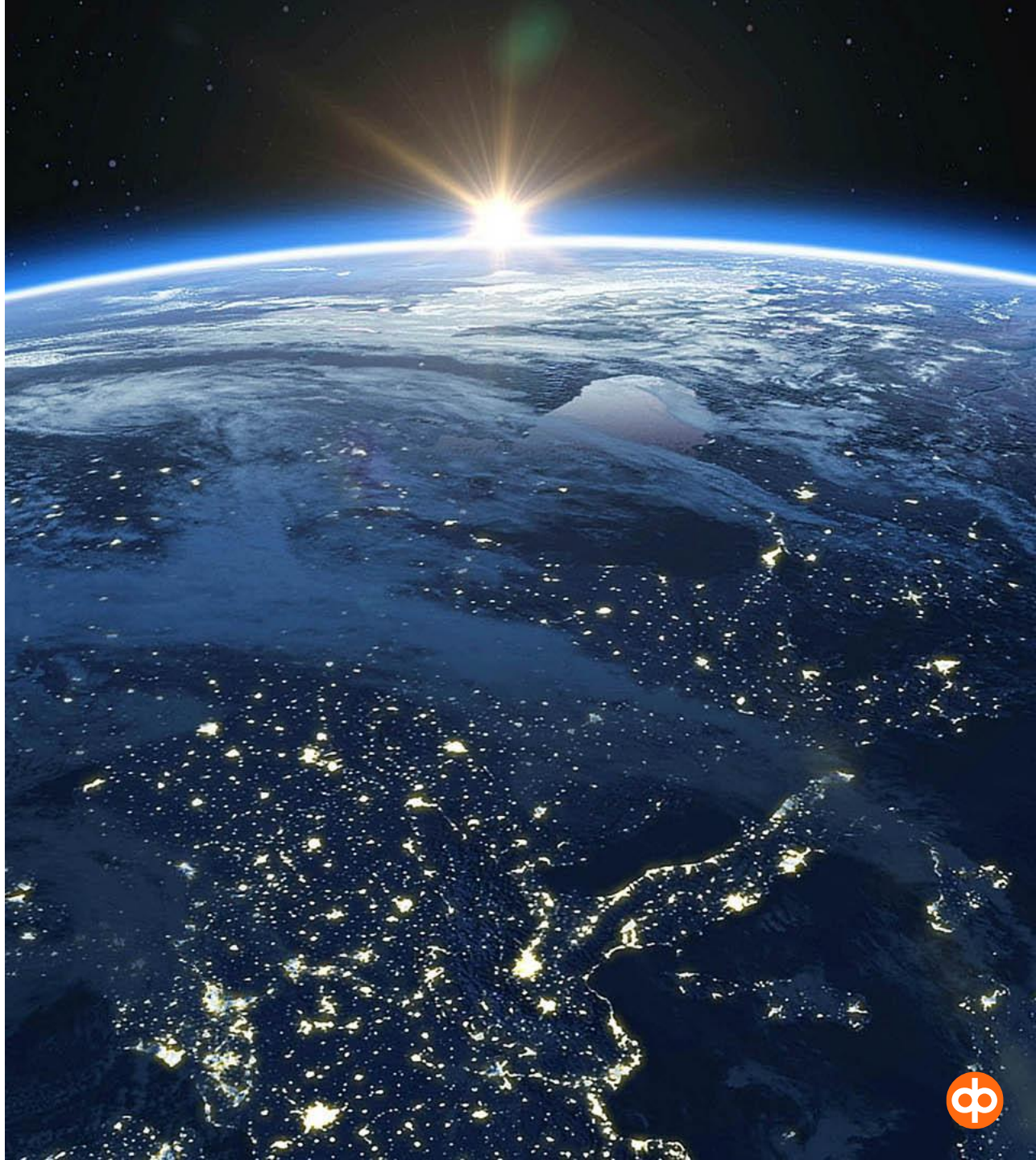

TALOUS TUTUKSI 2025

Kysymyksiä

Joona Widgrén

Ekonomisti, OP Ryhmä

TALOUS TUTUKSI 2025

Talouspoliittinen paneelikeskustelu

SANNI GRAHN-LAASONEN
Kokoomus

ANTTI KAIKKONEN
Keskusta

TYTTI TUPPURAINEN
SDP

SOFIA VIRTA
Vihreät

SARI LOUNASMERI
Moderaattori, toimitusjohtaja,Pörssisäätiö

Kiitos kun osallistuit Talous tutuksi -koulutukseen!

Tilastokeskus

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

OIKEUSPALVELUVIRASTO
RÄTTSTJÄNSTVERKET

FINANSSIALA

SUOMEN PANKKI
FINLANDS BANK
EUROSYSTEM
1811

nyt
Nuorten yrittäjyys ja talous
Ung företagsamhet och ekonomi

HYOL · FLHS

PÖRSSI SÄÄTIÖ

TALOUS TUTUKSI
2025